మ॥ తమకార్యంబుపరిత్యజించియుపరార్థప్రాపకుల్ సజ్జనుల్
తమకార్యంబుఘటించుచున్ పరహితార్థప్రాపకుల్ మధ్యముల్
తమకై యన్య హితార్థఘాతకజనుల్ దైత్యుల్ వృథాన్యార్థ
భంగముగావించెడువారలెవ్వరో యెఱుంగన్ శక్యమే

1323.

ఇదితమమిత్రులకుజూపుము,

విజ్ఞాపన.

ఇదితమమిత్రులకుజూపుము,

శ్రీ సద్గురవే నమః

శ్రీ శ్రీధర స్వాములవారి ప్రియశిష్యుండును శ్రీమత్బృహద్వాశిష్ఠ సిద్ధాంత నిర్ధారణులును శ్రీమదచలబోధ ప్రతిష్ఠాపనాచార్యులునగు శ్రీమద్రామడుగు శ్రీశివరామ దీక్షితాచల పరిపూర్ణస్వాముల వారల ప్రభావ, కీర్తి, యనుభవాదులెల్లరకు తెల్లంబేకదా? ఏతత్స్వాములవారు తమయనుభవమును, సూరి, భక్త, పామరబృందంబులకరతామలక మగునటుల సమస్తపామరకోటినికడతేర్చు మార్గప్రదర్శకముగా.

శ్రీ శివరామదీక్షితీయ బృహద్వాశిష్ఠం

బను నామముతో యచలబోధననేక ప్రకరణములుగా వేదవేదాంతాతీతమును సర్వజనోపయుక్తముగా నాంధ్రంబున వచన రూపకముగా రచియించి తమ్మాశ్రయించిన ప్రియశిష్యులగు కంబాలూర్ అప్పారావుమంత్రిగారికి బోధపరచి సంశయముల నివర్తింపజేసి పరిపూర్ణులగానొనర్చిరి, తదుపరివీరు తమప్రియశిష్యులగు పరశురామ సీతారామస్వాములకును పరశురామ నృసింహదాస స్వామికిని బోధించిరి. ఇట్టి శిష్యపరంపరలో పరశురామ నృసింహదాసస్వాములవారలు తాము తమయనుభవమును భద్రాద్రిరామశతకమూలముగానున్న పరశురామసీతారామశతకమూలముగానున్న వెల్లడిజేసిరి, యందు పరశురామ సీతారామస్వాములవారు తమముఖ్యశిష్యులగు శ్రీమద్భాగవతుల కృష్ణదేశిక స్వాములవారికి బోధింప వారిబోధను, తమ ముఖ్య శిష్యులగు పీష్ఠాన లక్ష్మణ ప్రభుశంకరప్రభువులవార్లకు

శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన, శుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థదరువుల,

గాబోధపరచి యంతటతనివి జెందక యందలి ప్రతీకందార్థ దర్శనకనేక శృతి స్మృతేతిహాస ప్రమాణాద్యనేక గ్రంథాభిప్రాయముల యనుభవ ద్రష్టమగునటుల భాష్య మనదగిన ఏతద్గ్రంథ బాహుళ్యమును రచియించి తమ ప్రియశిష్యులగు మంగోలు వెంకటనరసయాచార్యగారికి ప్రసాదించిరి వారలు నిర్హేతుక జాయమాన కటాక్షులై పూజ్యపూజనీయకుల కెల్లరకును సుబోధ్యంబగునటుల ముద్రింపనన్ను ద్యుక్తునిగా జేసినందున ఈ యమూల్యగ్రంథమును సులభక్రయమునకు సర్వులకందింప

ఇది తమమిత్రులకు జూపుడు

ప్రకటన.

సద్గురుపుత్రులారా?

యీ ప్రథమసంచిక నేటికి సంపూర్తియై వెలువడినది. తిరిగి రెండవసంచిక ప్రారంభమై సకాలమునకు వెల్లడించ ప్రయత్నించుచున్నారము. గాన, రాజవర్గమువారలు, పోషకులు, అభిమానులు, చందాదారులు, త్వరలో చేరుటకుప్రార్థితులు.

ఇట్లు బుధజనవిధేయుడు.

గుండా భూమయ్య గుప్త కార్యదర్శి

NOTICE.

యిందువలన సకలజనులకు తెలియజేయడం యేమనగా:—

ఈగ్రంథము మ॥రా॥రా॥శ్రీ ఘనతవహించిన నైజాం గవర్నమెంటువారి శాసనమును బట్టిరిజిష్టరు చేయబడి యున్నదిగనుక,

గీ॥ అదిగాన నితరులు యీ।
సదమలగ్రంథంబునచ్చు సల్పగదగదా।
విధిమీరియచ్చునిడత।
ప్పదు తగు నష్టంబటంచు భావింపుడికన్॥

ఈగ్రంథమును వలయువారు యీక్రింది విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

ఇట్లు

గుండాభూమన్న యీశ్వరయ్య సూత్ దుకాణం.

జనరల్ బజారు శికింద్రాబాద్ దక్కన్

గౌరవకార్యదర్శులు.

౧ ఆదిరాజు తిరుమలరావుశర్మగారు దేశపాండ్యా పండితు ఛావుని బొల్లారం
౨ వారణాశి రామయ్యశర్మగారు హరిదాసు కేవల్లి.కంశిరిబజారు.
౩ గుండెల్లి లక్ష్మీనారాయణ శ్రేష్ఠిగారు బొంబాయి.
౪ చీకోటి వీరన్న శ్రేష్ఠిగారు శికిందా్రబాద.
౫ సముద్రాల రాఘవులుశ్రేష్ఠిగారు పీల్ఖాన హైద్రాబాద.
౬ మగోలు వెంకటనరసయ్యాచారిగారు బాగు అంబారిపేట హైద్రాబాద.
౭ సచ్చిదానంద వేంకటేశ్వరస్వామివారు (అవధూత) చిత్తూరు

ఉపకార్యదర్శులు.

౧ చేతనభొట్ల రామచంద్ర శర్మశాస్త్రిగారురంగశాయిపేట వరంగల్
౨ చిప్పకుల బసవయ్యగారి కొమారుడు ఈశ్వరయ్యశర్మగారు
అన్నంగ్గి పెద్దమల్లవరం వంగవోలు తాలుక
౩ హకీం. అనంతరామయ్యశర్మగారు హల్యాబాద్ దర్వాజ హైదా్రబాద
౪ పీల్ఖాన రాంరావుశర్మగారు పటువారి బేగంపేట
౫ పోలవరం వెంకటరంగయ్యశర్మగారు కలాసిగూడెం శికింద్రాబాద.
౬ నారం అనంతస్వామిగారు మూసాఖాన్ బజారు శికింద్రాబాద.
౭ బి. రాంశింగుగారు (నిశ్చలానంద) బెజవాడ

* ఆయుర్వేదవైద్యభూషణ హకీం జనార్దన గారిగురించివ్రాసినది *

శ్రీమదఖండ మహీమండల మండలాయమాన సర్వతోముఖాంక పంకజాక్షు పాదాంబుజా ధీనమానసేందిందిర పద్మశాలికులోద్భవ సంద్యాధాతి సబుషిగోత్రొదావతు వంశోద్ధారక వాసుదేవ సాయమాంబగర్భజనిత వరపుత్రుండును, మాతా పితృపూజా దురంధరుండును శ్రీమదచలగురు పేర్ల కోదండరామార్యదేశిక చరణారవిందా మకరందపాన మత్త భృంగాయ మానమానసుండును, ఆయుర్వేద వేదవైద్యభూషణ జనార్దన నామాభిధానంబుచే పెంపొంది శ్రీభాగ్యనగర గౌలీగూడెమువాస్తవ్యులగు వీరీ గ్రంధంబునకు, రాజవర్గమువారలను, పోషకులను, అభిమానులను, చందాదారులను మిగులప్రోత్సాహ పరచి, వ్యాసంబునకు మహోపకారంబొనరించిన మహోత్తములుగాన, సర్వేశ్వరుడు వీరిని రక్షించుగాత.

శాలివాహనశకే,
౧౮౪౫.

ఇట్లుకార్యదర్శి,
గుండా బూమయ్య.

జేయఁగోరి చందాలమూలముగా పరిపూర్తి జేయనెంచిన నామనోరథంబును సద్గురు పుత్రులెల్లరు కృపామయులై యేతద్గ్రంథముద్రణమును సాంగోపాంగముగా కొనసాగించెదరుగాక.

(ఏతద్గ్రంథరాజమునకు. శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన,)

శుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థానేక సదృష్టాంత ప్రకాశిక.

యనునామంబిడి ఈగ్రంథమును 10 సంచికలుగా నేర్పరచి ప్రతి మాసమునకొక సంచికగా ముద్రింపనగుచున్నది. అభిమానులు గ్రంథసమాప్తికై యొకేసారి 10 రూప్యములనివ్వవలయును. చందాదారులు మాసమునకొకరూపాయి వంతున యివ్వవలయును. అందుప్రతి మాసమునసంచిక జెందునపుడొక టొకటిగానున్న చందాదారులుగా జేరినతోడనే ప్రవేశచందా రూపాయియు యివ్వవలయును చందాదారులవద్దపదియవ సంచిక జెందజేయునపుడు ప్రవేశ చందారూపాయిని మినహాయింపుజేసకొని యాసంచిక యూరక యేయివ్వబడును యిందు **రాజవర్గము** తమ యనుగ్రహమునుబట్టియు **పోషకులు** రెండింతలచందా ద్రవ్యమిచ్చియు. **అభిమానులు** గ్రంథమూల్యమును మొదలే చెల్లించియు, **చందాదారులు** మాసమాసమునకు చందాలిచ్చియు యీగ్రంథముద్రణమును నెరవేర్చెదరుగాక, యీగ్రంథమునభిలాషించువారలు కార్యదర్శిగారికి తమతమవిలాసములనుపూర్తిగా తెలుపవలెను.

రాజవర్గమువారలయొక్కయు, పోషకులయొక్కయు, అభిమానులయొక్కయు చందాదారులయొక్కయు, నామధేయములీగ్రంథమున ముద్రింపబడును.

ఇట్లు

బుధజనవిధేయుడు,

గుండాభూమయ్య గుప్త కార్యదర్శి

జనరల్ బజార్ శికింద్రాబాద్ దక్కన్.

(* సహాయకార్యదర్శులు *)

౧ పాకేపల్లి మల్లయ్యగారు శ్రేష్ఠి యీసామియ్యా బజారు హైద్రాబాద్

౨ వాసుదేవ్రజనార్దనం గారు హాకీం గౌలిగూడెం హైదాబాద్.

౩ ధారాశివ్వన్నగారు నల్లగుట్ట శికింద్రాబాద్

౪ బి. రుద్రమూర్తినాయుడుగారు పుప్పరిగుడెం శికింద్రాబాద్

౫ రాపుల చన్నయ్యగారు అబ్కారికంట్రాక్టరు బెజవాడ

కం॥ గుడిగూలును నుయిబూడును*వడినీళ్లకు చెరువుదెగును*వనములుఖిలమౌ
చెడనిది గ్రంథంబొక్కటి*కుడియడమనుజూడకన్న*గున్నాలచన్నా॥

ఈ గ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ రాజవర్గమువారలు

౧ గుండెల్లి లక్ష్మీనారాయణ శ్రేష్ఠిగారు కాళికాదేవి బొంబాయి B. G. రు॥ ౨౧౬

సీ॥ శ్రీ శికింద్రాబాదస్థిర వాసులైనట్టి । పరమభాగవతసద్భక్తవరులు ।
వైశ్యులుగుమిడెల్లి వంశసంభూతులు । యగుసూరకులగోత్రయల్లయాఖ్యు ।
నకువెంకమాంబపేరికిజనించినయట్టి । రవిసాటిలక్ష్మీనారాయణుఁడు ।
పణతిరామాంబనుపరిణయంబాడిబొం । బాయికేగియుమహామ్మాయికృపను ।
గీ॥ అగణితంబైనఐశ్వర్యమమరియుండ । శుద్ధనిర్గుణ కందార్థ ముద్ధరింప ।
వందలునురెండుపదియార్లు జెందజేసె । కమలనాభునిసత్కృపగలుగుగాత ॥

౨ చీకోటి వీరన్న శ్రేష్ఠిగారు. వస్త్రబజారు శికింద్రాబాద్ రు॥ ౧౧౬

సీ॥ శ్రీభాగవతవంశకృష్ణదాసాఖ్యవి । ద్వరునిచేరచియింపబడినయట్టి ।
తతశుద్ధనిర్గుణతత్త్వకందార్థముల్ । ప్రకటింపగాయత్నపడియుముద్ర ।
ణంబుసేయఁపద్రవ్యంబుసాయంబు । సద్రసికతండము దొంతరహీనిగానగ ।
నేగనెంతయుబ్రీతియేపారబుధనకు । లాఖ్యగోత్రపవిత్రుడార్యవైశ్య ।
వితతుండుచీకోటివీరనశ్రేష్ఠినూ । రుదియార్లనిచ్చిగారవముసూపె ।
గీ॥ అతనికాతనివంశానకండమెసగ । నాయురారోగ్యభోగభాగ్యములనొసగి ।
యెల్లవేళలదయనురక్షించుగాత । రామచంద్రుండుసద్భక్తరక్షకుండు॥

3 సముద్రాల రాఘవులు శ్రేష్ఠిగారు పీల్‌ఖాన హైద్రాబాద్ రు॥ ౧౧౬

సీ॥ ధరగోలకొండహైదరబాదపీల్‌ఖాన । వాసుండుబుధజన వందితుండు ।
వాసికెక్కినమహా వైశ్యాగ్రగణ్యుండు । కొమరొప్పవెలిశెట్ల గోత్రజుండు ।
వరసముద్రాలసద్వంశాబ్ధిచంద్రుండు । మహినిరాజయవీర మానుతుండు।
సఖియజ్ఞానాంబయనా సతిప్రాణనాధుండు । రాఘవులనులోక రంజితుండు।
గీ॥ శంకరార్యులశిష్యుండచలపరుండు । శుద్ధనిర్గుణతత్త్వ కందార్థగ్రంథ ।
మచ్చునొత్తించ నూటపదియార్లొసంగి। ఖ్యాతిగాంచెను వసుధలోఘనులుబొగడ ॥

యీ గ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ రాజవర్గము వారలు.

౧౨ బచ్చు రామన్న శ్రేష్ఠిగారు ఖండోజి బజారు శికింద్రాబాద్ రు॥ ౨౫
౧౩ మాతే రామలింగం రాములు శ్రేష్ఠిగారు డిటో రు॥ ౨౫

కార్యదర్శి గారిని.

* సహాయకార్యదర్శులు ప్రోత్సాహపరచి వ్రాసినపద్యములు *

సీ॥ వరశికింద్రాపురవాసుడౌ వైశ్యుండు। పెద్దలసేవించుబుద్ధిశాలి।
భూరిగుండాన్వయక్షీరాబ్ధిచంద్రుండు। సంగయపుత్రుండు సరసగుణుడు।
సుదతినాగమగర్భ శుక్తిముక్తికమనం। తాంబాహృదంబుజబంభరుండు।
జ్ఞానశాస్త్రమునందు కడుప్రేమగలవాడు। భూమయ్యయనియెడిపుణ్యుడిలను।
గీ॥ శుద్ధనిర్గుణతత్వ కందార్థగ్రంధ। మచ్చుకూర్పించి ప్రకటితంబమర జేసె।
కార్యదర్శిగతానైయె కష్టపడియె। నహహపుడమినిబుధులు కూనౌననంగ॥

* ఆశీర్వచనము. *

సీ॥ అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండభాండములకా। ధారమావిష్ణుడేత్రిభర్త।
సకలచరాచర జంతుజాలంబుల। గల్పించుబ్రహ్మయే కలికికొడుకు।
త్రైలోక్యములు పవిత్రంబుజేయగబారు। గంగాభవానియేకాంతపుత్రి।
లోకబాంధవుసదా లోకనప్రీతిచే। వెలయుదిపద్మంబులే వెలదియింట్లు।
గీ॥ నట్టిసిరిపొంచుగాత నిరంతరంబు। వరశికిందర బాదాఖ్యపురవరంబు।
నుండుగుండాన్వయాబ్ధిచంద్రుండనంగ। నమరుభూమన వైశ్యరత్నమున కెలమి॥

కం॥ ఆయుష్యమునారోగ్యము * పాయనిభాగ్యంబుభూరి *బహుమానుశుభముల్ *
వేయువిధంబులగలుగును * న్యాయంబుగనీకు భూమ*యాఖ్యాభిఖ్యా॥

కం॥ వనజాసనుడాయుష్యము * దినకరుడారోగ్యమధిక * దేవుడునీకున్ *
జనసుతమగునైశ్వర్యము * ఘనభక్తుండనుచునిచ్చి*కరుణింతురొగిన్॥

యీ గ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ గ్రంథాభిమానులు

పీల్ ఖాన లక్ష్మణ దేశికప్రభు శిష్యమండలి.

శికింద్రాబాద్ దక్కన్

౧	తోట వీరన్నగారి యీశ్వరయ్య శ్రేష్ఠిగారు. నాలాబజారు.	రు॥ ౧౦
౨	తాళ్లూరి మంగయ్యగారు. సరాపుదుకాణం జనరల్ బజారు	రు॥ ౧౦
3	ధారా శివన్నగారు, నల్లగుట్ట	రు॥ ౧౦
౪	బి. రుద్రమూర్తి నాయుడుగారు. పుష్పరిగుడెం	రు॥ ౧౦
౫	ప్రతాపస్వామిగారు. సరాపుదుకాణం మార్కెటు	రు॥ ౧౦
౬	కపుల బాలయ్యగారు. కంట్రాక్టరు, రిజిమిటు	రు॥ ౧౦
౭	పొన్నాల రాజయ్యగారు గాసుమండి	రు॥ ౧౦

హైద్రాబాద్ దక్కన్

౮	గూటాల వీరబ్రహ్మంగారు పీల్ ఖానా	రు॥ ౧౦
౯	అందాముల్లయ్యగారు. కిసన్ గంజ్	రు॥ ౧౦

* పగడాల సచ్చిదానంద వేంకటేశ్వర స్వామిఅవధూత గారి శిష్యమండలి *

౧౦	మందిప్పల హనుమంతరావుగారు (భూమానంద) రాజయోగి శికింద్రాబాద హాల్ మకాం వరంగల్	రు॥ ౧౦
౧౧	అంకెనపల్లి రామస్వామిగారు కవాడిగుడెం శికింద్రాబాద	రు॥ ౧౦
౧౨	రోటం వీరయ్యగారు. లాలాగుడిబజారు శికిందాబాద్.	రు॥ ౧౦

* శ్రీ భూమానంద మందిప్పల హనుమంత రాజయోగిగారి శిష్యమండలి. *

శికింద్రాబాద్ దక్కన్

౧3	అబ్బుగారి వీరయ్యగారు. దీక్షానామం (శ్రీనిశ్చలానంద) యిమాంభావి వీధి శికింద్రాబాద్	రు॥ ౧౦

యీ గ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ రాజవర్గము వారలు

హైద్రాబాద్ దక్కన్

౪ కూర రాజయ్య శ్రేష్ఠిగారు ముస్తాజర్ పీల్ ఖాన రు॥ ౫

౫ గుబ్బా శీతారామయ్యగారి కొమారుడు రామలింగయ్య శ్రేష్ఠిగారు రు॥ ౫

౬ పారేపల్లి మల్లయ్య శ్రేష్ఠిగారు. ముస్తాజర్ యీసామియ్యబజారు రు॥ ౫

౭ మిరుపకాయల యల్లయ్య శ్రేష్ఠిగారు. ముస్తాజర్ డిటో రు॥ ౫

౮ ఆరుగొండ లక్ష్మయ్య శ్రేష్ఠిగారు. డిటో రు॥ ౫

శికింద్రాబాద్ దక్కన్

౯ కొత్త విశ్వనాథం శ్రేష్ఠిగారు. సోమసుందరం వీధి రు॥ ౩

౧౦ వుడ్డ యల్లయ్యగారి శంకరయ్య శ్రేష్ఠిగారు ఖాండోజి బజారు రు॥ ౩

౧౧ గోపాల్ హనుమంతు తమ్ముడు గోపాల్ సదాశివునరసయ్య కామాటిపుర తిశిరిగల్లి రాజు బాబాజి కంట్రాక్టరు బిల్డింగు బొంబాయి B. G. రు॥ ౨

యీ గ్రంథంబు నాదరించిన, మ॥ రా॥ రా. గ్రంథపోషకులు.

౧ పొట్టిపల్లి సర్రంగన్న శ్రేష్ఠిగారు. సోమసుందరంవీధి శికింద్రాబాద్. రు॥ ౨

హైద్రాబాద్ దక్కన్

౧ తేలుకుంట్ల లక్ష్మయ్య శ్రేష్ఠిగారు అకుబర్జా బజారు రు॥ ౨

౩ వట్టం నాగలింగయ్య శ్రేష్ఠిగారు పీల్ ఖానా రు॥ ౨

౪ బిజ్జాల రామయ్యకొమారుడు వీరయ్య శ్రేష్ఠిగారు. పీల్ ఖానా రు॥ ౨

౫ మిరియాల రామలింగయ్య శ్రేష్ఠిగారు వుస్మానుగంజ్జు రు॥ ౨

౬ బిజ్జాల లక్ష్మయ్య పద్మారామయ్య గుండెల్లి వెంకటమల్లయ్యగారు రు॥ ౨

౭ కోడారపు లక్ష్మీనరయ్య శ్రేష్ఠిగారు డిటో డిటో రు॥ ౨

౮ మర్సా రాంగారు కలాల్ యీసామియ్యాబజారు కాచిగుడ రు॥ ౨

యీ గ్రంధంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ గ్రంధాభిమానులు

౩౪ మెర్రం వీరయ్యశ్రేష్ఠిగారు బార్శిపటాలం వీధి రు॥ ౧౦

౩౫ కొత్తూరి వీరయ్యశ్రేష్ఠిగారు డిటో రు॥ ౧౦

౩౬ మేపూరి బాలరాజయ్యగారు శిక్కీ బజారు. రు॥ ౧౦

౩౭ కొట్టూరి కిష్టయ్యగారు. సికంధు బార్శిపటాలం వీధి రు॥ ౧౦

౩౮ క్యాస చంద్రయ్యశ్రేష్ఠిగారు. సరాపుముకాణం నాలాబజారు రు॥ ౧౦

౩౯ గోవుల దుర్గయ్యగారు. సుబ్రికుకోడు రు॥ ౧౦

౪౦ పుట్టకోట దగ్గినరిశిములుగారు పురాన భాజిమండి రు॥ ౧౦

హైద్రాబాద్ దకన్

౪౧ శివునూరి శివ్వయ్య శ్రేష్ఠిగారు. సిద్దెంబరుబజారు రు॥ ౧౦

౪౨ యిరుకుళ్ల బుచ్చిరాజయ్య శ్రేష్ఠిగారు. అకుబజ్జాబజారు, రు॥ ౧౦

౪౩ కడివేటి రాములు. శ్రేష్ఠిగారు పుస్మాక్గంజ్ రు॥ ౧౦

౪౪ గంగిశెట్టి లక్ష్మినారాయణ కొమారుడు రాఘవులు శ్రేష్ఠిగారు
పీల్ ఖానా రు॥ ౧౦

౪౫ యర్రబల్లి హకీం పేర్ల కోదండ రామయ్యగారు అబ్జల్ గంజ్ రు॥ ౧౦

౪౬ గోపాల్ హనుమంతుగారు చుడిబజారు రు॥ ౧౦

౪౭ సింగం రాజయ్యగారు. గల్ బల్ గూడెం రు॥ ౧౦

౪౮ నామా వీరయ్యగారు చొట్లమహారాజుగంజు రు॥ ౧౦

---

౪౯ గరిగె మాణిక్యంగారు కృష్ణాజిల్లా వేలూరు రు॥ ౧౦

౫౦ రాచకొండ నారాయణగారు డప్టిన్ బజారు బొల్లారం. రు॥ ౧౦

౫౧ నారాయణరెడ్డి మొకద్దంగారు సాకీ కొడిపల్లి.
తాలూకా నరసాపూర్ యిలాకే పాయగ జిలే మెదకు రు॥ ౧౦

౫౨ సేట్ రాంనాతు రాంచెందరుగారు మాహబూబునగరం. రు॥ ౧౦

౫౩ సుంబా రాజన్నగారు యిల్లందు రు॥ ౧౦

౫౪ సాల్వేరు వీరోజిగారు మేదులబాద యిలాకే అత్రాబ్ బల్దా రు॥ ౧౦

యీ గ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ గ్రంథాభిమానులు

౧౪ అరిగె రామస్వామిగారు దీక్షానామం (పూర్ణానంద) కుమ్మరిగూడెం రు॥ ౧౦

౧౫ బద్దిపడిగె బాల్లింగంగారు శికిక్ బజారు రు॥ ౧౧

౧౬ కొడిత్యాలచంద్రయ్యశ్రేష్ఠిగారు. యిమాంభావి వీధి రు॥ ౧౦

౧౭ మేడా వేణుగోపాల్ వర్మ డాక్టర్ గారు కలాశిగూడెం రు॥ ౧౦

౧౮ పట్టెం రామదాసుగారు. గాసుమండి రు॥ ౧౦

౧౯ పట్టెం రంగయ్యగారు. గాసుమండి రు॥ ౧౦

౨౦ బాడి రామస్వామిగారు (బ్రహ్మానంద) రాజయోగి నెం॥ ౧౦౪౪.
పోలీసుకానిస్టేబిల్ పెనుగొండ్ల తణుకుతాలూకా క్రిష్ణాజిల్లా రు॥ ౧౦

౨౧ కేసన వీరయ్యగారు దీక్షానామం (నిర్మలానంద) జిల్లా కోర్టుఅమీను
కొవ్వూరు. కృష్ణాజిల్లా. రు॥ ౧౦

౨౨ రావుల చన్నయ్యగారు ఆప్కారి కంట్రాక్టరు బెజువాడ రు॥ ౧౦

* అచలగురుడు శ్రీమత్ పేర్ల కోదండరామదేశిక ప్రభుశిష్యమండలి. *

౨3 దావతు వాసుదేవ్రజనార్దనంగారు హకీం గాలిగూడెం హైద్రాబాద్ రు॥ ౧౦

౨౪ చలవాది అంతయ్యగారు తేజాప్ గర్ చుడిబజారు డిటో రు॥ ౧౦

౨౫ గంటెబోయిన రాజమల్లయ్యగారు. చౌట్లమహారాజుగంజ్ రు॥ ౧౦

౨౬ నాచారంమ్యాడం శంకరయ్యగారు గాలిగూడెం రు॥ ౧౦

౨౭ బర్రెంకల వెంకన్నగారు బనిశిలాల్ వీధి శికింద్రాబాద్ రు॥ ౧౦

శికింద్రాబాద్ దక్కన్

౨౮ గుండాసంగయ్యగారియీశ్వరయ్యకిరాణందుకాణంమోండాబజారు రు॥ ౧౦

౨౯ పాలకుగుల వీరయ్యగారిశంకరుశ్రేష్ఠిగారు బూరుగుచెట్టుబజారు రు॥ ౧౦

30 గోరకు లక్ష్మనుసా కొమాళ్లు మెల్లోస క్షత్రి నల్లగుట్ట రు॥ ౧౦

3౧ టంకు బక్కోసా. క్షత్రి నల్లగుట్ట రు॥ ౧౦

3౨ బల్లె బాబ బహుసారుక్షత్రి రంగ్రేజుబజారు రు॥ ౧౦

33 బచ్చు పద్మయ్యశ్రేష్ఠిగారు శికిక్ బజారు రు॥ ౧౦

3౪ పుట్టా నరశింహ్వాంగారు సుబ్రికురోడు రు॥ ౧౦

ఈ గ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ చందాదార్లు

౧౭ యాలాలసత్యనారాయణగారు పంచ సీరుబజారు బొల్లారం
౧౮ మోరు ముత్తన్నగారు గడ్డిగుడెం బొల్లారం.
౧౯ కల్యాణం లింగయ్యగారు పంచనీరు బజారు బొల్లారం

బండిరామస్వామి బ్రహ్మానందరాజయోగిగారి శిష్యమండలి.

౨౦ బండిసీతారామయ్యగారు పెనుగొండ తణుకుతాలూకా క్రిష్ణాజిల్లా
౨౧ బండి నరసింహస్వారావుగారు. డిటో
౨౨ పిల్లా గజేంద్రుడుగారు. తణుకు
౨౩ వెలగన రామయ్యగారు. పెరవలి తణుకుతాలూకా
౨౪ గొరిపర్తి శేషగిరిరావుగారు. టెలిగ్రాపు లైన్ మేన్ తణుకు
౨౫ పోతుకుచ్చి వెంకటలక్ష్మమ్మగారు. తణుకు
౨౬ పినపాత్రుని అన్నయ్యతాతగారు. సాకీన్ కర్రివానిపాలెం విశాఖపట్నం జిల్లా.
౨౭ దగ్గుపల్లి వెంకన్నగారు తణుకు కృష్ణాజిల్లా

హైదరాబాద్ దక్కన్

౨౮ బిజానం రామయ్యగారు గోషమహాల్
౨౯ సత్యారపు క్రిష్టయ్యశ్రేష్ఠిగారు. చుడీబజారు
౩౦ జోగిని అడివయ్యగారు. డిటో
౩౧ వడ్డె బాలయ్యగారు గల్ బల్ గూడెం పూల్ బాగు
౩౨ కోట నరశిములుగారు గోషమహాల్
౩౩ దండు బాలయ్యగారు గొషకట్టు.
౩౪ కాటూరపు వెంకయ్యగారు గల్ బల్ గూడెం
౩౫ దేశి చన్నబసప్పగారు చుడీబజార్.
౩౬ కట్లం నారాయణగారు గొలిగూడెం
౩౭ రేవు బాల్ శెట్టిగారు గల్ బల్ గూడెం.
౩౮ కుడ్డు లక్ష్మయ్యగారు బేగంబజారు.
౩౯ కోడూరు వెంటయ్యగారు పీల్ ఖాన, బమ్మనవాడి.
౪౦ టి, వి, ఎ, ఆగయ్య అనునామాంతరముగల ఆంజనేయదాస్‌గారు.

యాసామియ్యబజారు

ఈ గ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ చందాదార్లు

పీల్ ఖాన లక్ష్మణదేశికప్రభు శిష్యమండలి

౧ రేజింతల లింగన్న శ్రేష్ఠిగారు, శికిన్ బజారు శికింద్రాబాద.
౨ దూసరి సీతారాములుగారు, కవాడిగూడెం, డిటో
౩ కుంకుమ మల్లయ్యగారు రిజిమెంటల్ బజారు డిటో
౪ పసుపులేటి రామస్వామినాయుడుగారు, యింపీర్యెల్ పోష్టురైటక్
చదరఘాటు హైద్రాబాద.
౫ దూలపల్లి లక్ష్మయ్యగారు ఆడిటాపీసుక్లర్కు సదరు బజారు బొల్లారం

* పీల్ఖాన శంకరదేశికప్రభు శిష్యమండలి *

౬ మాది రాజుసూర్యారావు సంపూర్ణబోధానంద్ పీల్ ఖానా హైద్రాబాద్
సర్ దప్తర్ మహాకమనజంజమియ్యతుసర్కారేఅలీ

* శ్రీ భూమానంద, మందిప్పల హనుమంత రాజయోగిగారి శిష్యమండలి *

శికింద్రాబాద్ దక్కన్

౭ మందిప్పల చంద్రయ్యగారు అంగ్రేజి పోష్టుమెన్
౮ కొత్తూరుశ్రీరాములుశ్రేష్ఠిగారు. బూరుగుచెట్టుబజారు
౯ వనమారాఘవులుశ్రేష్ఠిగారు లాలాగుడిబజారు
౧౦ కోట వెంకటస్వామిగారు. ఆకులబజారు. శ్రీనిశ్చలానంద వీరయార్య
రాజయోగిగారి పాదసేవకుడు
౧౧ జొన్నాడదుర్గయ్యగారు. పాతబోయిగూడెం
౧౨ సూదం రామయ్యశ్రేష్ఠిగారు. వొడ్లబజారు
౧౩ మెన్ దొరసామి మొదల్యార్ గారు డాక్టర్ మూసాఖాన్ బజారు
౧౪ కే, మల్లికార్జునరావుగారు, డ్రాఫ్ట్సుమేన్ ఫుప్పరిగూడెం.
౧౫ తిరునగరి చలమయ్య హరిదాసుగారు మాజేటివారివీధి గుంటూరు
౧౬ నాగోతి వెంకన్నగారు. బెజవాడ కృష్ణాజిల్లా

కందార్థము— శ్రీకరుడగునారాయణు*డాకాశమువలనపూర్ణుడై* వెలుగుచుతా*సాకల్యముగనుసూ
ర్యుని*కీర్తిలెరిగించెదీని* నెరిగుండారయ్యా*ఇదిదెలిసి తెమరలిరారయ్యా*యెరుకమరుపు
లరెంటిమెరిగేటిమెరుకాను*పరిపూర్ణముగజేసె*పావానామగుబోధ నెరిగుండారయ్యా॥

శ్రీ సూర్యభగవానులు

శ్రీ మదాదినారాయణుడు

శ్లో॥ భాస్కరంభావయేనిత్యం। భక్తాభీష్టప్రదంగురుం।
అచలవిద్యాప్రదాతారం। బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మకం॥

శ్లో॥ నారాయణంమహావిష్ణుం। విశ్వాతీతంజగద్గురుం
సచ్చిదానందరహితం। సర్వపూర్ణంనమామ్యహం॥

యీగ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ చందాదార్లు

౪౧ శేరి జగన్నాయకులుగారు గౌలిగూడెం.
౪౨ బీరల్లి చెంద్యామ్మగారు పుస్మానుగంజు.

శికింద్రాబాద్ దకర్-క్

౪౩ సీతా బోజరాజుగారు క్రత్రి నల్లగుట్ట.
౪౪ మల్లారెడ్డిప్యాట వొడ్లరాజన్న కొమారుడు, నరశింలుగారు నల్లగుట్ట.
౪౫ యేనుగుల నరశింలుగారు, శెకండు చెట్మిబజారు.
౪౬ కాశాస్త్రి, సక్సు పొటోగ్రాపర్, కొత్తకోట జానాల మాణిక్యరాజుగారు
౪౭ నార్ల సాంబయ్య కొమారుడు సోమయ్యశ్రేష్ఠిగారు బూరుగుచెట్టుబజారు
౪౮ కోటికె వీరన్నశ్రేష్ఠిగారు ఆకుల బజారు.
౪౯ రతన్ రామస్వామి మంకూసాగారు క్రత్రి శికిన్ బజారు.
౫౦ గొల్ల రామచంద్రయ్యగారు, లాలాగుడిబజారు.
౫౧ కొడిత్యాలశంకరయ్యశ్రేష్ఠిగారు, బాన్మిపటాలంవీధి.
౫౨ శింగంశెట్టి చినరామలింగంగారి శిష్యుడు మినుకూరి రాజలింగంగారు,
వైద్యుడు ఆకులబజారు.
౫౩ గుడికందుల లింగన్నశ్రేష్ఠిగారు, తాడివార్కెటు.
౫౪ మాచర్ల వీరన్నశ్రేష్ఠిగారు సరాపుదుకాణం కంచరిబజారు
౫౫ నర్రా వెంకయ్యగారు, మూసాఖాన్ బజారు.
౫౬ నృశింహ్వారాజు పంతులుగారు ఖాండోజిబజారు
౫౭ వనపర్తి రాములుగారు పొగాకుదుకాణం నాకాబజారు.
౫౮ మంచికలపాటి వెంకటసుబ్బారావు పంతులుగారు. కలాసిగూడెం
౫౯ రాజులదేవి నరిశింలుగారు ఖండోజి బజారు

౬౦ రాజిరెడ్డి మొకద్దం. సాకిన్ ఆరెగూడెం తాలూకే మెదక్.
౬౧ వంజరిపట్మ చొక్కయ్య, వెల్దుర్తి డిటో
౬౨ తల్లం సత్తయ్యగారు అంకుశాపురం జాగీరు రాజశివ
రాజుబహాద్దురు దర్మావంతు
౬౩ వి. దామోదరం మొదల్యార్ గారు నెం॥ 777 సదరుబజారుబొల్లారం.
౬౪ గాజుల సంగణ బసప్పగారు శంషాబాద యిన్స్పెక్టర్ వుందానగరు

కందార్థము——శుకయోగీంద్రుం డెప్పుడు*ప్రకటితముగ పూర్ణుడయ్యె భావములోనన్ *సకలం బాత్మమయంబని అకళంకముతోడనుండు*టదివినివచ్చి*సాందీపులుమదిలోన హెచ్చి ముదముతో శుకయోగి*పదయుగములుబట్టి*వదలక యాబోధ*వాశిగాతాబొందుటదివినివచ్చీ॥

శ్రీ సాందీపనముని.

శ్రీ శుకమహాఋషి.

శ్లో॥ సాందీపనంగురుంవందే । శ్రీకృష్ణాల్లబ్ధపుత్రకం ।
శ్రీశుకజ్ఞానదీపేన । నిరస్తాఖిలతామసం॥

శ్లో॥ వేదార్థతత్వవిదుషంనిజబోధరూపం ।తత్వామృతంనిజజనాయవిదీయమానం ।వ్యాసాత్మజంజననుతంహరిపాదపద్మే
సంలగ్నచిత్తమనిశంశుకమాశ్రయేహం॥

కందార్థము:—అరవిరియోగుడుబోధను*నారయగాయాజ్ఞవల్కు*కమలముగాగ *భీరతనొసగెసనా
తము*కారణముగజనకపతికి*కరుణతోనిచ్చె(శ్రీగురుసకతము*శరణాసహోచ్చె*ఆరసనార
లేకయిట్లా జనకుసుమతి*మరువాకశుకులాకు*మరియచలబోధను*కరుణతోనిచ్చె॥

జనకమహారాజు.

శ్రీ యాజ్ఞవల్క్య మహాఋషి.

శ్లో॥ జనకంతు(త్రథ శ్మేణ । పాలయంతంనిజాః ప్రజాః ।
తథాప్యాధ్యాత్మికేంవిద్యాం।బోధయంతంనమామ్యహం॥

శ్లో॥ నమామియాజ్ఞవల్క్యంతం । జనకాజ్ఞాననాశకం।
అర్కప్రియంచిదానంద । బ్రహ్మసంలగ్నచేతసం॥

శ్రీ మద్రామడుగు శివరామదీక్షితస్వామి వారు

శ్లో॥ వందారుజనమందారం,। వందేహంతన్నిరంతరం
రామడుగువంశజంశుద్ధం।శివరామాఖ్యదీక్షితం॥

శ్రీ శ్రీధర స్వామి వారు.

శ్లో॥ శ్రీధరస్వామినం సత్యాం। బోధకారణమవ్యయం।
భావాతీతమహంవందే। సుజ్ఞానైకనిర్మలం॥

కందార్థము——శ్రీకృష్ణుండీబోధను*ప్రాకటముగబొందితాను*పరిపూర్ణుండై*చేకొనిరుక్మిణిదేవికి*సా
కల్యముగానుదెల్పె * సమరసజ్ఞానం*సంతసమూనవిమలసుజ్ఞానం*కమలాశ్రీధరునాకు
కరుణాచెసీమర్మ*మమలంబుగాయచల*మగునట్లుగాదెల్పె*సమరసజ్ఞానం॥

శ్రీ రుక్మిణి

శ్రీ కృష్ణ పరమాత్మ

శ్లో॥ రుక్మిణీంరుక్మవర్ణాభాం । శ్రీకృష్ణాత్మానురంజనీం ।
వందేహంవిబుధస్తుత్యాం । వాంచితార్థప్రదాయినీం॥

శ్లో॥ ఇందీవరదళశ్యామ ।మిందిరానందకందళం।
వందారుజనమందారం । వందేహంయదునందనం॥

కందార్థము.— శివరామదీక్షితుల * శిష్యవరుండప్పయ్యమం ... * ఆత్మవిశిష్టుండు * భువిపరశురామవంశో
ద్భవసీతారాములతని * భక్తాగ్రుడసుమి * తనోభ్ద్భక్త * యుక్తాగ్రుడసుమి * స్తవనీయులగు మీరు
త్రాహమిత్రో యీగాథ * విమలకందార్థ ... * భక్తాగ్రుడసుమి *

శ్రీ మత్పరశురామస్వామివారు

శ్రీమత్కం బాలూరి అప్పారావు మాత్రివారు.

శ్లో॥ శ్రీమత్పరశురామాన్వ । యాబ్ధిచంద్రమనోరమం।
నిత్యానందమహంవందే। సీతారామగురుంపరం॥

శ్లో॥ కామాదిరిపుహంత్తారం । కారుణ్యామృతసాగరం।
కంబాలూర్యప్పరావాభి । దానంవందేద్యమద్గురుం॥

కందార్థము—భాగవతులనారాయణ * యోగికిజానకియనేటియువిధామణికిన్
బాగుగపుత్త్రుడనై భూ * భాగమునన్ కృష్ణుడనుచు * ప్రభవించినానూ * అనంతికి
ప్రభువునై నానూ * నాగురువుకృపచాతనయమైనయాబోధ * నేగంటికన్నంత్రనీకు
దెల్పుటకిట్లు * ప్రభవించినానూ * అనంతికి * ప్రభువునై నానూ ॥౨౧౮॥

గ్రంథకర్త

కం॥ భాగవత వంశభవుడను * భాగవతోత్తముల పాద * పద్మంబులకున్
సాగిలి మ్రొక్కెడువాడను * బాగుగననుజనులుకృష్ణ * భక్తులందరిలన్ ॥

కం॥ ధామంబ్యాత్ర్యనసూయలు * వీరేయనిజనులుబొగడ * వెలశినవారల్
నారాయణజానకియను * వారికుపుత్రుఁగన్నయట్టి * వాడనుసుమ్మా ॥౨౨॥

అచల గురుడు
శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశిక ప్రభువరులు

శ్లో॥ శ్రీమత్కారుణికంమహాగుణనిధిం। పూర్ణప్రభాభాసురం।
నిర్ద్వంద్వంనిరపేక్షకామమమలం। నిస్సంగమాద్యంవిభుం।
నిత్యానందమయంనిరీహమతులం। నిర్ముక్తకర్మాదికం।
శ్రీకృష్ణాఖ్యగురుంభజేహమనిశం। శ్రీచిత్తసంతోషణం॥

(శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశికస్వాములవారిస్తోత్రము)

* భక్తిపూర్వకముగా జేయబడినసీసపద్యములు *

సీ॥ గురుపుత్రులార మద్గురుమూర్తిస్తోత్రంబు । రచియింపబూనునావచనములను ।
విన వేడ్కగలిగిన వినరయ్యవినిపింతు । తప్పులుండినవాటిదాచబోక ।
దిద్దవలశినదిమీ దేశికేంద్రునిమీద । మీకుభక్త్యున్నట్టినాకుగలదు ।
గానిమీవలెనేనుకవితజేయగజాల । చాలనంచని విడజాలతోంచి ।
గీ॥ నట్లుజేయుమనిమీరందరభయమిడిన । ననుచువిజ్ఞాపనమొనర్చియాజ్ఞగొంటి ।
భాగవతవంశ భవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామకదేశికేంద్రా॥౧॥

సీ॥ శ్రీకాంతతోబుట్టు వేకదాయనజాలు । మోమునచిరునవ్వుమొలకలెత్త ।
అరవిందములక్రిందు పరుపజాలినగొప్ప । కనులందుకరుణదాగడలుకొనగ ।
కోటిమన్మథులైనదీటుగానటువంటి । సుందరత్వముమేను సందడింప ।
అజ్ఞానమృతతతి మోహాతిరేకమడంచు । పలుకులనమృతంబు జిలుకుచుండ ।
గీ॥ యభయవరదానములు చేతినాశ్రయింప । వచ్చికనిపించుకనెదనావాంఛదీర ।
భాగవతవంశ భవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారద మామకదేశికేంద్రా॥

సీ॥ సారమహాపశిడిజల్తారంచుధోవతి । కటిభాగమునజేరికాంత్తులీన ।
పగడాలతోలునునగజాలుకుళ్లాయి । తలమీదగూర్చుండిథాటుజేయ ।
అతిచిత్రపటవినిర్మితమైనకవచంబు । అద్దినట్లుగమేనునావరింప ।
పాటలద్యుతిగల్గుపంచతోజతగూడి । ముతుకదుప్పటిమీదమురుపుజూప ।
గీ॥ కామధేనుప్రభుజమెక్కిగంత్తులిడగ । వచ్చికనిపించుకనెదనావాంఛదీర ।
భాగవతవంశభవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామకదేశికేంద్రా॥౩॥

సీ॥ మంచిగంధముకుంకుమనుగూడినొసలందు । మూడురేఖలుగల్గిముద్దుగుల్క ।
రజితసూత్రాన్వితరమ్యప్రవాళహా । రముకంధరప్రదేశమునప్రేల ।
మిళితమైయొకప్రేల మేలిమిబంగారు । వుంగరంబులురెండు చెంగలింప ।

నాకోసమేకదా శ్రీకారమాదిగా । స్వరయుక్తవర్ణముల్ చదువుచుంట ।
గీ॥ ముక్తినాకిచ్చుటకెగదా యుక్తిజేసి । యనుదినముక్షోపగించి నామనసుగనుట ।
భాగవతవంశభవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామకదేశికేంద్రా॥౮॥

సీ॥ నీవుజూపితెగదా నేజూడకన్నది । మైనముద్రలను లక్ష్యములమూటి ।
నీవునేర్పితెగదా నేనేర్చుకున్నది । యష్టాంగయోగముల్ స్పష్టముగను ।
నీవుదెల్పితెగదా నేదెల్సుకున్నది । యష్టతనువుల వాటికవలిదాని ।
నీవుజేయగగదా నిరుపమానాఖండ । పరిపూర్ణముగని భ్రాంతివిడుట ।
గీ॥ నీవునాపాలివేల్పవై నెగడినగద । నేనుయిటువంటి వన్నియునేర్చుకునుట।
భాగవతవంశ భవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౯॥

సీ॥ తనయునిగానిన్ను గనిపెంచినట్టిని । తలిదండ్రిభాగ్యంబు తరమెపొగడ ।
వల్లభుగానిన్ను వరియించినట్టిని । యిల్లాండ్రభోగంబు నెన్నదగునె।
సఖునిగాగొని నిన్ను సరసోక్తులాడునీ । స్నేహితాళులశిరి జెప్పనౌనె ।
గురునిగానిన్ను గైకొని శేవగావించు । శిష్యులఫలముచెప్పంపవశమె ।
గీ॥ శేషభాషాపతులకైనదోషదూర । భూరివేదాంతశాస్త్ర విచారసార।
భాగవతవంశభవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామకదేశికేంద్రా॥౧౦॥

సీ॥ నఖశిఖపర్యంత మఖిలావయస్ఫూర్తి । మూర్తివౌనిన్నతిమోదమునను ।
ధ్యానించిపిళ్ళిరత్నస్థగితాసన । మునునుంచిపాద్యార్ఘ్యములనొసంగి ।
యాచమనాభ్యంజనాదులుగావించి । వస్త్రమాల్యాదిసద్వస్తువులిడి ।
పత్రిపూల్ ధూపదీపాన్నముల్ తాంబూల ।ములుదక్షిణార్తిక్యమోదములును।
గీ॥ మాత్రిపుష్పంబులిచ్చెదమహితమతిని । తక్కువెక్కువలేమియుదలచబోకు।
భాగవతవంశ భవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామకదేశికేంద్రా॥౧౧॥

సీ॥ నీపాదతీర్థంబు నేగ్రోలుచుండేటి । వారిదేకదమోక్షవైభవంబు ।
నీత్రిప్రసాదంబు నేరుచిగొనుచుండు । వారిదేకదమోక్షవైభవంబు ।
నీపూజనముసత్యనేమంబుగాజేయు । వారిదేకదమోక్షవైభవంబు ।

స్మరసతికుచముతో సరిదూగుమారేడు । బ్రహ్మాస్త్రమునందువిప్రవీర ।
గీ॥ గురుని పేరువచింపుచుపురముదిరిగి । వచ్చికనిపించుకనెదనావాంఛదీర।
బాగవతవంశభవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామకదేశికేంద్రా॥౪॥

సీ॥ కుంభినీధవుడైన గోవిందుడిలమీద । జంభభేదికియనుజన్ముడగుచు।
అదితిగర్భమునకశ్యపునకువామన । మూర్తియైజన్మించిమునుదనుజోడ ।
యాచకాగ్రణివేషమమరదాలిచితమ । కులధర్మమనెకదాబలినిజేరి ।
యాచించెనొకటిరెండడుగులమేదినీ । తలమునుద్విజులదిదలచికాదె।
గీ॥ భిక్షమెత్తగబూనిరిభిడియమేల । భిక్షమేబ్రాహ్మణకులానికక్షయమగు ।
భాగవతవంశభవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామకదేశికేంద్రా॥౫॥

సీ॥ యీజోలెతోగదాయినాళ్లుమీతండ్రి । తాతముత్తాతలుఖ్యాతిగానుట ।
యీజోలెతోగదాయినాళ్లుమీరంత । శుభశోభనములనుచూరగొనుట।
యీజోలెతోగదాయినాళ్లుమీరైన । భూసురోత్తములచే పొగడబడుట ।
యీజోలెతోగదాయికనైనమీరలు । బ్రతికినన్నిదినాలుమెతుకుదినుట ।
గీ॥ గానయీజోలెమంచిదేమానకయ్య । భిక్షమేబ్రాహ్మణకులానికక్షయమగు ।
భాగవతవంశభవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామకదేశికేంద్రా॥౬॥

సీ॥ గ్రంధమొక్కటినీవుకందార్థములతోటి । చేశినావనివింటిచెప్పవయ్య ।
అధ్యాత్మలల్లినీ వఖిలదేవతలను । స్తుతిజేస్తివటవాటిజూపవయ్య ।
నిఖిలవేదాంతార్ధ నివహంబుకొద్దిలో । యిమిడిస్తివటవాటినివ్వవయ్య ।
యీయన్నిటికిఅర్థమేమొనాకెరిగించి । పుట్టుచావులనుబోద్రొట్టవయ్య ।
గీ॥ జన్మమరణములను జెందచాతగాక । చాటుజొచ్చితిమన్నించుసదయహృదయ ।
భాగవతవంశభవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామకదేశికేం॥దా౭॥

సీ॥ నన్నేలనేకదా నారాయణునివల్ల । జానకమ్మకునీవుజననమగుట ।
నాకుజెప్పనెకదా నయమైనగ్రంధముల్ । చేసినీవవియల్లవ్రాసుకొనుట ।
నాకుజూపనెకదా నానావిధములైన । యోగముల్ సాధించిబాగుబడుట ।

సీసపద్యము.

అతులితవైరాగ్యమహామోక్షవిజ్ఞాన। మనుపస్య రాజ [illegible]
శుద్ధనిర్గుణతత్వశోభితబ్రహ్మాత్మ। నిష్ఠాగరిష్ఠసంతుష్ట [illegible]
పరతత్వనిర్ణయపరిముఖబోధాచార్య। [illegible]
ధీరమానసుడాదిదేవసమానుండు। కాంక్షా [illegible]
నిత్యనిర్మలపరిపూర్ణనిర్గుణాత్మ। భక్తజన [illegible]
ముక్తిరమతేపతిత్రిభువనభుక్తిశేష। వసు [illegible]

శ్రీమత్పీల్ఖాన లక్ష్మణదేశిక ప్రభువరులు

శ్లో॥ శ్రీవత్సగోత్రకలశాంబుధిపూర్ణచంద్రం।
శ్రీకృష్ణపాదకమలామృతపానభృంగం।
శ్రీపీలుఖానవంశాంబుధిరేవజాతం।
శ్రీలక్ష్మణార్యమనసాస్వగురుంభజామి॥

నీనిజతత్వంబు నీచే నెఱింగిన । వారిదేకద మోక్షవైభవంబు ।
గీ॥ నిన్నుగనినన్ను మరచేటి నిష్టబూను । వారిదేకదయా మోక్షవైభవంబు।
భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౧౨॥

సీ॥ యీగురుస్తోత్రంబు నెవ్వరాలించిన । వారికి భాగ్యంబువచ్చుటరుదె ।
యీగురుస్తోత్రంబు నెవ్వరువ్రాసిన । వారికిస్వర్గంబువచ్చుటరుదె ।
యీగురుస్తోత్రంబు నెవ్వరునేర్చిన । వారికిమోక్షంబు వచ్చుటరుదె ।
యీగురుస్తోత్రార్థమెవ్వరుజేసిన । వారికిభ్రాంతులువదులుటరుదె।
గీ॥ గానయీగురునుతి నతికాంక్షతోడ । చదివెదను జన్మమరణముల్ సమసిపోవ।
భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౧౩॥

సీ॥ యీగురుస్తోత్రంబు యింపుతోజదివిన । వారాపదలబట్టి వంచగలరు ।
యీగురుస్తోత్రంబు యింపుతోవ్రాసిన । వారంత్రకునిబట్టి వంచగలరు ।
యీగురుస్తోత్రంబు యింపుతోనేర్చిన । వారుమిత్తినిబట్టివంచగలరు ।
యీగురుస్తోత్రార్థ మింపుతోజేసిన । వారుమనసునుబట్టివంచగలరు ।
గీ॥ గానయీగురునుతి నతికాంక్షతోడ । చదివెదనుజన్మమరణముల్ సమశిపోవ ।
భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౧౪ ॥

సీ॥ బహుజన్మకృతపుణ్య పాపసమానంబు । భూసురకాంతగాభూమియందు ।
ఆధ్యాభిదానాన్వయంబునజాలమా । ఖ్యనుజనింపగ జేయజననమొంది ।
జననిజనకులచేత జాతకర్మాదిసం । స్కారసంపదనొంది సంతుబడశి ।
సుతధనుల్ మృతులైన సుగతికై నినుజేర । వొచ్చినీచేతమద్వాంఛితంబు ।
గీ॥ దీనవని కోచినుతి జేశితీర్చుకొంటి । నాదుకోరిక నేటికి నమ్మినిన్ను ।
భాగవతవంశభవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౧౫॥

(ఇతి శ్రీమద్రాజాధిరాజ మహారాజ రాజయోగీంద్రచంద్రులగు)
శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశికస్వామి స్తోత్రంసమాప్తః॥

అవతారిక.

* శ్రీ శ్రీధరస్వాములవారు *

శ్రీమద్వేదాంతసాగరుండును, సచ్చిదానందాతీతుండును, అచలపరిపూర్ణుండును, మహా అద్వైతసిద్ధాంత ప్రతిష్ఠాపనాచార్యులును, పరిపూర్ణ బోధామృతుండును, శ్రీపండరీపుర క్షేత్రనివాసుండును, నగు, శ్రీశ్రీధరస్వాములవారు భాగవతముయొక్కయు, భగవద్గీతలయొక్కయు, ఏదార్థార్థమును గ్రహించి అద్వైతవ్యాఖ్యానమొసంగి, అచలబోధయగు బృహద్వాశిష్ఠమును, భక్తులకు సులభోపాయముగ తెలియునటుల ప్రకటించి వీరలుతమసచ్ఛిష్యులగు, శ్రీశివరామదీక్షిత స్వామివారిని అచల గురుపీఠాభిషిక్తులనుచేసి పరిపూర్ణులై వుండిరి.

* శ్రీశివరామదీక్షితస్వాములవారు. *

శ్రీమద్వేదవేదాంతవేత్తలును, ఆత్మైక్యశరీరరహితులును, జననమరణభ్రాంతి రహితరాజమార్గ బృహద్వాశిష్ట సిద్ధాంత నిర్ధారణులును, శ్రీమదచల పరిపూర్ణ బోధప్రతిష్ఠాపనాచార్యులునగు, శ్రీమద్రామయగు శ్రీశివరామ దీక్షితాచల పరిపూర్ణస్వామివారు, నైజాంయిలాకా నల్లగొండ తాలూకాలో చేరిన నారాయణపురంబను వీరిస్వగ్రామములో తమ గురువరులానతిచ్చిన ఈఅనుభవ జ్ఞానముచే అఖండ జ్ఞానసంపూర్ణులై, జీవన్ముక్తులగువీరు శ్రీసాందీపవాక్యములును, శ్రీశివరామదీక్షితీయ బృహద్వాశిష్టంబను అచలబోధసిద్ధాంత గ్రంథమును, సకల భక్తశ్రేణులకు బహుదూరార్థముహస్తామలకమగునటులసంస్కృతంబు నాంధ్రంబునఅనేకప్రకరణములుగా రచియించి వెల్లడిజేసి వారణాసీక్షేత్రమునకువెళ్లిరి. అచ్చటిపండితులు వీరిని పరీక్షించ దలచి రాజసభకు వీరినాహ్వానముచేసి ప్రసంగించగా షోడశాక్షరీభావమునే స్థిరపరచిన ఏతత్సభామండలీవారలందరు ఏకగ్రీవముగా వీరల అచలస్థిరత్వమునుపరీక్షించిననే తప్ప వాక్యమాత్రముచే ఆమోదించుటవీలుకాదనిన తమతమ యిష్టానుసారముగా పరీక్షించుట కభ్యంతరముండదని నుడువ, సభవారలు రహస్యాలోచనచే వీరలస్థిరత్వమును(అనగా అచలత్వమును)పదునుఖడ్గముచే వీరిశరీరము ఖండించుటకైకోర అందుకంగీకరించిన తదుపరి తాత్కాలికరాజాజ్ఞవడసి, సభామండలీవారలందరు సాయంసమయమును నిర్గమస్థానమున (అనగా) గంగాతీరమునకువెళ్లి స్వాములవారలను నగ్నులగాజేసి ఖడ్గముచేవీరల (నిరభిమానశరీరమును) పరీక్షించుటకుదోడ్పడ వికారరహితులకు వికారముద్దోపనటుల కలనిక్కంబుగానటుల తత్వవికారముజెందక యాఖడ్గమువీరలశరీరమునుండి బయలులోవెడలినట్లువెడలి సభవారల అనుమానచ్ఛేదనజేయ అందులకందరు వీరిఅచలసిద్ధాంతమునంగీకరించి వీరలు మానాభిమానవర్జితులయినను తమయం

ధించిఅనేకజీవకోట్లను పవిత్రమును జేశి విదేహకైవల్యములో వున్న మహోత్తములు వీరు తమసహోదరియగు శ్రీ శేషమాంబనున్ను, శ్రీమద్భాగవతకృష్ణ దేశికప్రభువరులనున్ను, వీరిరువురి అంతరంగమును శోధించి అంతరంగభక్తికి మెచ్చి అచలగురుపీఠాభిషిక్తులను జేశి, అచలబోధను వెల్లడిజేయుటకు అధికారంబిచ్చి, యెర్రగొండపాలెంలో బట్టబయలైయుండిరి.

కం॥ బాలులకును వృద్ధులకును * స్త్రీలకును పదేశమిచ్చి * చైతన్యములన్
చాలుగ మోక్షము జేస్తివి * శీలముగల పరశురామ * సీతారామా ॥

కం॥ పరసతులు మాతృపగిదిని * పరధనములు పెంచుపగిది * భావములోనన్
గురువాక్యపదవినుంటివి * స్థిరముగ వరపరశురామ * సీతారామా ॥

కం॥ భూషించినవుప్పొంగక * దూషించినరోషపడక * దుర్మార్గులతో
భాషింపబోకమాయకు * శేషించినపరశురామ * సీతారామా ॥

* శ్రీమత్పరశురామ నరసింహ్వదాసస్వామివారు *

వీరు సకలపామరజనులకును సాధనచతుష్టయసంపద్విశిష్టులకును సాధనాతీతసద్గురుపుత్రులకును, అచలపరిపూర్ణులకును, పారాయణ, విచారణ, సూచనలకత్యంతవుపయోగమగునటుల వేదవేదాంతధర్మములైన నీతి, భక్తి, వైరాగ్య, యోగ జ్ఞానఅతీతభావములను సంక్షేపంబుగా ఆంధ్రంబునపద్యకావ్యంబుగా, భద్రాద్రిరామ శతకమును తనసహోదరాంకితమైన పరశురామసీతారామశతకమును పరమతత్వములను రచియించి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశికప్రభుస్వాములవారికి అనుగ్రహపూర్వకముగానిచ్చి ప్రకటింపజేయుమని ఆజ్ఞపరచి తదనంతరము నలనామసం॥ ఆశ్వీజశుద్ధ ౭ రోజున పరమపదంబైయుండిరి.

* శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభుస్వాములవారు *

వీరు హైద్రాబాద దక్కన్ రాజధానియందు పెదమహారాజుగంజు నివాసస్థులు వీరలు తమగురువులైన శ్రీమత్పరశురామ సీతారామస్వాములవారి యాజ్ఞానుసారము అచలబోధను వెల్లడిజేయుటకై శోభకృతునామసం॥ మార్గశిర బహుళ ౮ శాలి ౧౭౬౫ గపు॥ నాటికి (ద్వైతాద్వైతరహిత పరమతత్వమును) (శక్తిద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణతత్వ కందార్ధ దరువులను.) దుందుభినామసం॥ మాఘశుద్ధ ౧౫ శాలి ౧౭౮౪ సం॥ నాటికి (క్షరాక్షరోపాదిద్వయ దోషరహితకందములను) (అధ్యాత్మలను) (నిఖిలవేదాంతార్ధనివహంబును సులభముగా బోధపడునట్లు రచియించి) తమప్రియశిష్యులగు శ్రీమత్పిల్లా

దలి జడత్వజ్ఞానముచే లౌక్యసాంప్రదాయకయుక్తముగా జయప్రదధ్వనులచే ఊరేగింపులు, బ్రహ్మరథాదులనొనర్చి, ఏతత్స్వాములవారలకు శరణాగతులై అపరాధక్షమాపణ వడసి, కృతార్థులైరి. తదనంతరమున స్వాములవారలు స్వగ్రామమునకు విచ్చేసి తమ ప్రియశిష్యులైన శ్రీమత్కంబాలూరు అప్పారావు మంత్రివారిని అచలగురుపీఠాభిషిక్తులగావించి అచలబోధను వెల్లడిచేయుమని అధికారంబొసంగి నారాయణపురంబున కేవలాత్మలైయై వెలుంగుచుండిరి.

* శ్రీమత్కంబాలూరు, అప్పారావు స్వాములవారు. *

శ్రీమద్వేదవేదాంతఅతీతపరిజ్ఞాతయు మానాభిమానరహిత అగణ్యగుణులును శ్రీమత్కంబాలూరుఅప్పారావుగారు. కంబాలూరనుపురము వీరిస్వగ్రామమైనందున వీరలను కంబాలూరువారలని పిలువబడుదురు. వీరల ఖర్మపరిపక్వముచే శ్రీమదార్వెలుడుగు వంశపయఃపారావారసుధాకరులగు, శ్రీశివరామదీక్షితస్వాములవారి సంపూర్ణానుగ్రహము వడసి స్వగురురచనగ్రంథములగు శ్రీశివరామదీక్షితీయ మను బృహద్వాశిష్ఠం బను (అచలగ్రంథమును.) సమస్తపామరకోటినికడతేర్చుటకై సుజ్ఞానోపదేశముచే, చెవినొగ్గినవారలనెల్లర జీవన్ముక్తులగునటుల జేసిరి. వీరలుతమప్రియశిష్యులగు పరశురామసీతారామ నృసింహ్వదాస స్వాములను అచల గురుపీఠాభిషిక్తులగాజేసి బోధాధికారంబిచ్చి పరిపూర్ణులైయుండిరి.

* శ్రీమత్పరశురామసీతారామస్వాములవారు *

వీరలుప్రఖ్యాతివహించిన శ్రీమత్కంబాలూరు అప్పారావుగారిప్రియశిష్యులు వీరుతమగురువాజ్ఞచే పీఠాధిపతులై సర్వకాల సర్వావస్థలయందు ఆత్మానాత్మాతీతమైన కేవలాత్మనిష్ఠులై యుండ కొందరన్యమతాభిమానులు ధిక్కరించి స్వామీ తాము సమరసజ్ఞానానుభవముజెంది సమస్తపదార్థముల నేకరూపముగా గ్రహించ గలుగుదురుగదా ? అట్టిజ్ఞానానందాతీతులైయున్న తమకు మేము ప్రస్తుతమున మీకుని వేదనకై తేబడినపదార్థముల స్వీకరించుటకామోదించవలయునని నిష్ఠురోక్తులచే అమాంగల్య పదార్థముల నెదుటనునిచిన వారలకాత డేమియుననునది లేక వారలివ్వబడినపదార్థముల నుసమీపించి(గురుప్రసాదస్సమానోభవ)యనిసంకల్పించిన మాత్రముచే, దుష్టులచే తేబడిన ఏహ్యపదార్థములెల్ల భక్ష్య, భోజ్య, లేహ్య, చోష్య పానీయ్యంబులై నంతవారలుని శ్చేష్టులై సర్వాపరాధమునుక్షమాపణవడసి వారిసుబోధకు చెవినొగ్గివినుచుండిరి, వీరు బాలురకు, వృద్ధులకు, స్త్రీపురుషుల నెటిభావమునుయెంచక సర్వసమత్వభావముగ బో

* శ్రీమద్గురుసహాయం *

అచలగురుపరంపరాభివర్ణన

శ్లో॥ శ్రీబ్రహ్మవిద్యా గురువిష్ణుసూర్యం । శ్రీయాజ్ఞవల్క్యం జనకం శుకం చ ।
సాందీపకృష్ణౌ సుకీర్మాంచ శ్రీధరం । వందే గురుస్మద్గురుపాదుకాంతం॥

శ్రీ నిజగురుసార్వభౌములగు శ్రీ శ్రీధరస్వామివారి స్తోత్రము

శ్లో॥ శ్రీధరస్వామినా నిత్యం । బోధకారణమవ్యయం ।
భాసాతీతమహం వందే । సుఖజ్ఞానైకనిర్మలం ॥

శ్లో॥ శ్రీమచ్ఛ్రీధరయోగివర్యచరణప్రోత్ఫుల్లపద్మాంచిత ।
జ్ఞానాజ్ఞానవిహీనబోధమధుసంపృక్తప్రచారసంతారితాః ।
యేశుద్ధాచలమార్గతత్పరజనాస్తేషాం సకాశాదహం ।
ప్రాప్తోఽపీతభయోభవంయదిహాతత్పాదాంబుజంచాశ్రయే॥

శ్రీ జగద్గురు సార్వభౌములగు అచలబోధప్రతిష్ఠాపనాచార్యులైన శ్రీమద్రామపురు శివరామదీక్షిత పరిపూర్ణస్వామివారి స్తోత్రము.

శ్లో॥ పాదాంభోజయుగం వందే । నాదేహాంతస్నిరంతరం ।
రామపురువంశజం శుద్ధం । శివరామాఖ్యదీక్షితం ॥

శ్లో॥ యస్యబోధోదయాత్సర్వం । బ్రహ్మైవేత్యవగమ్యతే।
శివరామేవిధిఖ్యాతం । తద్దైవతముపాస్మహే॥

శ్లో॥ శ్రీయుక్తరామపురువంశసుధార్ణవేందుం ।
వేదాంతవేత్తృహృదయాంబుజసన్మిళిందం ।
భవ్యాచలాదిమతాభ్యుదయస్యహేతుం ।
వందేభివాద్యశివరామసుదీక్షితం తం ॥

నాలక్ష్మణప్రభు శంకరప్రభువులకును మాంగోలు వెంకటనరసయాచారిగారికిని యేతద్గ్రంథములయొక్క ధర్మములను రాజయోగరాజమార్గ ప్రభావములను క్షరాక్షరోపాది ద్వైతాద్వైతరహితపరమతత్వమును బోధించి యీ గ్రంథములను వెల్లడిజేయుమని శెలవిచ్చి శ్రీమత్ఫీల్ఖానా లక్ష్మణప్రభు శంకరప్రభువులను, అచలగురుపీఠాభిషిక్తులగా నొనర్చి బోధాధికారంబొసంగి, ధాతునామ సం॥ కార్తీక శుద్ధ ౧౦ శుక్రవారమురోజున ద్వైతాద్వైతరహితమయిన పరమతత్వమును జెందిరి

* శ్రీమత్ఫీల్ఖాన లక్ష్మణ దేశిక ప్రభువరులు *

శ్రీమదఖండమహీమండలంబున నీభరతఖండంబున సకలసిరులచే జెన్నొందివెలసిన దక్కను హైదరాబాదునందు కొత్తపేట అనేగ్రామమునకు నీకలియుగ పరాభవ నామసంవత్సర శ్రావణ శు॥ ౧౨ మంగళవాసరమందు ఫీల్ఖానావంశంబున శ్రీవత్సస గోత్రమునందు బ్రాహ్మణోత్తములగు నరసింహారావువారి పత్ని రామాంబయనువీరికి పుణ్యకుక్షి నుద్భవించి శ్రీలక్ష్మణదేశికాఖ్యాభిధానంబున ప్రకాసించిరి. వీరు చిరుతతనమునసే భక్తి వైరాగ్యోపేతులై యుండిరి ఇట్లుండ బ్రిధమమున సిద్ధేశ్వరులనే పెద్దలగని వారికి శేవజేస్తు వారికృపాలబ్ధిచే పంచాక్షరీ మంత్ర ముద్ర యోగాములం ననుగ్రహింపబడి, తదుపరి దినేదినేక్షానము ముప్పరిగొన భక్తి రక్తియుతముగా సకలదేవతలమీంవనధ్యాత్మకముగాం గృతించిపాడిరి, కొంతకాలమునకుందర్వాతం ననగా ౩౦ యేళ్ల ప్రాయమునం పూర్వజన్మసుకృత విశేషముచేత నచలగురుడగు శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశికస్వాములవారినిం గాంచిం వారిదగ్గర పరిపూర్ణబోధను వడసియపారావార సంసారాబ్ధిని నవలీలగాదాటి తరించిరి వీరుసర్వదా స్వగురు చరణకమలామృతపానముచేం జొక్కి జగత్భ్రాంతిని విడనాడిరి వీరి యందు నచలబ్రహ్మభావము మిక్కిలి ప్రకాశింపగా నిర్ద్వంద్వులును నిరపేక్షులును నింకానిట్టి సుగుణ గణముల కాలయమునునై లోకమున నందరు గడ తేరుటకు పరిపూర్ణబోధను విచ్చలవిడిగాం నెగంజల్లిరి. శికిందాబ్రాబాదపురమునకు నతిసమీపమునందు బేగంపేటయందు చిరకాలము వసించి యచ్చట శ్రీమచ్ఛ్రామనుగు శ్రీశివరామ దీక్షితాచల గురుమందిరమును నేర్పాటుంజేసి శిష్యజనులురంజిల్లునట్లుబోధిస్తూవచ్చిరి మరియు యనేకయచలతత్వకీర్తనలుకృతించి ఒక గ్రంథమును సుబోధరత్నాకరము" యనుపేరం బ్రచురపరచిరి "రెండవ గ్రంథము" అచలతత్వ శిరోమణి అఖండమాల, సుజ్ఞానాతీతార్థ తత్వఖండమాల" యను పేరబ్రచురపరచిరి ఈపెద్దలు ౮౭ వ ప్రాయమున ప్రమాదీచనామ సం॥ పుష్య బ॥ ౧౧ ఏకాదశి గురువారంరోజునరాత్రి ౧౦ ఘంటలకు బేగంపేట యందు తన్మందిరమున విదేహకైవల్యమును జెందిరి.

శ్రీస్వగురు సార్వభౌములగు శ్రీమత్పిల్ ఖానా

* లక్ష్మణప్రభు శంకరప్రభు స్వాములవారి స్తోత్రము. *

శ్లో॥ శ్రీవత్సగోత్రకలశాంబుధిపూర్ణచంద్రం।
శ్రీకృష్ణపాదకమలామృతపానభృంగం।
శ్రీపీలుఖానవంశాంబుధి దేవజాతం।
శ్రీలక్ష్మణార్యమనసాస్వగురుంభజామి॥

శ్లో॥ వేదవేదాంతపారీణా। భక్తాభీష్టఫలప్రదం*
సర్వాతీతమనిర్వాచ్యం।లక్ష్మణార్యంనమామ్యహం॥

శ్లో॥ శ్రీవత్సగోత్రసంజాతం।శ్రీమత్పిల్ఖానవంశజం।
లక్ష్మీనారాయణంయోగిం।పూర్ణబోధగురుంభజే॥

శ్లో॥ శ్రీవత్సగోత్రకలశాంబుధిపూర్ణచంద్రం।
శ్రీకృష్ణపాదకమలామృతపానభృంగం।
శ్రీపీలుఖానవంశాంబుధి దేవజాతం।
శ్రీశంకరార్యమనసాస్వగురుంభజామి॥

శ్లో॥ వేదవేదాంతపారీణా * భక్తాభీష్టఫలప్రదం*
సర్వాతీతమనిర్వాచ్యం*శంకరేంద్రంనమామ్యహం॥*

శ్లో॥ అస్మద్గురుసమారంభాం। కృష్ణసాందీపమధ్యమాం।
శ్రీమహావిష్ణుపర్యంతాం। వందేగురుపరంపరాం॥

ఇతి శ్రీస్వగురు, పరమగురు, పరమేష్ఠిగురు,
సద్గురు, జగద్గురు, నిజగురుస్తోత్రం
సంపూర్ణము.

శ్రీ సద్గురు సార్వభౌములగు

* శ్రీమత్కంబాలూరు అప్పారావుమంత్రివారిస్తోత్రము. *

శ్లో॥ కామాదిరిపుహంతారం । కారుణ్యామృతసాగరం ।
కంబాలూర్యప్పరావాభి । దానవం దేద్యమద్గురుం॥

శ్లో॥ కంబాలూరికులాఘనాఘు । జంబాలాపహకారణం।
సాక్షేచలగురుంచిత్తే । మందేచాప్పయమంత్రిణం॥

శ్రీ పరమేష్ఠిగురుసార్వభౌములగు

శ్రీమత్పరశురామసీతారామ,నృసింహ్మదాసస్వాములవారిస్తోత్రము

శ్లో॥ శ్రీమత్పరసురామాన్వ । యాబ్ధిచంద్రమనోరమం।
నిత్యానందమహంవందే । సీతారామగురుంపరం॥

శ్లో॥ పరశురామవరశింహ్వాయోగినం । పరమశాంతరసపూరభోగినం।
పరతరాత్మసువిచారకామినం । పరమిహాచలదేశికంభజే॥

శ్రీ పరమగురు సార్వభౌములగు.

* శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశిక ప్రభుస్వామివారి స్తోత్రము *

శ్లో॥ శ్రీమత్కౌశికంమహాగుణనిధింపూర్ణప్రభాభాసురం।
నిర్ద్వంద్వంనిరపేక్షకామమమలంనిస్సంగ్గమాద్యంవిభుం ।
నిత్యానందమయంనిరీహమతులంనిర్ముక్తకర్మాదికం ।
శ్రీకృష్ణాఖ్యగురుంభజేహమనిశంశ్రీచిత్తసంతోషణం॥

శ్లో॥ చిత్రోపాంద్రకృపారసంవిదితభావాభావమత్యున్నతం।
ద్వంద్వాతీతమమత్సరంపకమకల్యాణాత్మతత్వవిందుం।
బ్రహ్మానందమయంసుబోధనిలయంస్వానందభావంసదా ।
శ్రీమద్భాగవతాన్వయాబ్ధివిలసత్ శ్రీకృష్ణచంద్రంభజే ॥

శ్రీ శ్రీధరస్వామి గురవేనమః

శ్రీ సుబ్రమణ్యగు శివరామదీక్షిత గురవేనమః

శ్రీమత్కాంభాలూరి అప్పారావు గురవేనమః

శ్రీమత్పరశురామ సీతారామ గురవేనమః

శ్రీమద్భాగవత కృష్ణగురుపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశికవిరచిత శక్తిద్వయనిరాసకంబైన

శుద్ధనిర్గుణతత్వ కందార్థానేక సదృష్టాంత ప్రకాశిక

(౧. సభావిజ్ఞాపన)

* కందార్థము *

౧* జనులారజననమరణము * లనుదొలగఁ * ద్రోయజాలులక్షణయుతమై * విను వారికి * గనువారికి తనలావెరిగించుదీన్ని * తప్పకవింటే * అప్పుడెవార లెప్పుడుగంటే కనుకావినబుద్ధై తెవినుడీచదివెదమీకె * కనుగొనమనుసై తెకనుడీపుస్తకమంత * తప్పకవింటే * అప్పుడెవార లెప్పుడుగంటే॥ * * * *

* తత్వము *

జనులారవినుడినామాట । వినిన । విననిచ్ఛయించరేమాట ॥ ౧ ॥

శివరామదీక్షితులమతమూ । నాది । చెవియొగ్గివింటెసమ్మతమూ ॥ ౨ ॥

దీనినమ్మినవారికెల్లా । భ్రాంతి । దీరదనుమాటలవికల్లా ॥ 3 ॥

అధికవిద్యలుజదువుకున్నా । యందు । కహమికమూతలమెత్తుచున్నా ॥ ౪ ॥

నానుపువినసైసనట్టీ । జనుల నేనేలవినుమందుపట్టీ ॥ ౫ ॥

వినివిమర్శించక నెదీసి । లోతు । గననొనెవినదెలుసుగాసీ ॥ ౬ ॥

నిందజేశెటివారిపొందూ । కీడు । నొందించువిడువదగుముందూ ॥ ౭ ॥

యరుగరెవ్వరుదీనిమట్టూ । వాక్కు । గురుపుత్రుడెగుగుయీగుట్టూ ॥ ౮ ॥

ప్రజ్ఞగలవారుసమ్మరిది । అ । ప్రజ్ఞలైననుసమ్మదురిదీ ॥ ౯ ॥

గురుధ్యానము

శ్లో॥ బ్రహ్మానందంపరమసుఖదం । కేవలంజ్ఞానమూర్తిం ।
ద్వంద్వాతీతంగగనసదృశం । తత్త్వమస్యాదిలక్ష్యం ।
ఏకంనిత్యంవిమలమచలం । సర్వధీసాక్షిభూతం ।
భావాతీతంత్రిగుణరహితం । సద్గురుంతన్నమామి॥

శ్లో॥ గురుర్బ్రహ్మాగురుర్విష్ణుః । గురుర్దేవోమహేశ్వరః ।
గురురేకంపరంబ్రహ్మ ।తస్మైశ్రీగురవేనమః॥

శ్లో॥ మన్నాథాశ్రీజగన్నాథా । మద్గురోశ్రీజగద్గురో ।
మమాత్మాసర్వభూతాత్మా । తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥

శ్లో॥ అజ్ఞానతిమిరాంధస్య । జ్ఞానాంజనశలాకయా ।
చక్షురున్మీలితంయేన । తస్మైశ్రీగురవేనమః॥

శ్లో॥ అఖండమండలాకారం । వ్యాప్తంయేనచరాచరం ।
తత్పదందర్శితంయేన । తస్మైశ్రీగురవేనమః॥

లఘుపూజా

శ్లో॥ ధ్యానమావాహనంసింహా । సనంపాద్యంతథైవచా ।
అర్ఘ్యమాచమనీయ్యంచ । స్నానంపంచామృతైస్సహా ।

శ్లో॥ శుద్ధోదకంవస్త్రయుగ్మం । యజ్ఞసూత్రంవిభూషణం ।
విలేపనంచాక్షతాంచ । పుష్పంస్వర్ణవినిర్మితం॥

శ్లో॥ ధూపందీపంచనైవేద్యం । పానీయ్యంఫలమేవచ ।
తాంబూలందక్షిణార్తిక్యం । మంత్రపుష్పంప్రదక్షిణం॥

శ్లో॥ నమస్కారందేశికేంద్ర । మయాతుభ్యంనివేదయేత్ ।
కృపయాగృహ్యతాంస్వామిన్ । న్యూనాధిక్యంనచింతయా ॥

శ్లో॥ లఘుపూజావిధింభాగవతకృష్ణద్విజన్మనా ।
రచితంశ్రోతృవక్తౄణా । మిదంమోక్షకరంపరం॥

ఇతిశ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశికప్రభువిరచి
లఘుపూజావిధానం సంపూర్ణం

భవపాశములడించు పడనీకలింగైక్య।పదమునొందగజేయ భాటయిదియు
గీ॥ సదమలజ్ఞానులకు నిత్యసౌఖ్యమిదియు।దనరుశివయోగ విద్యానిధానమిదియు
మోక్షకాముల కాశ్రయ వృక్షమిదియు।ననెడిగురుబోధ వినుడినిత్యాత్మలగుచు॥
గీ॥ యిదియెతత్వమార్గ మిదిబ్రహ్మబోధంబు। నిదియెవిషయదూర మిదియెసార
మిదియె నిత్య సత్య మిదియెనిజానంద।మిదివినుండు ముక్తిపదముసూపు॥

* తత్వము *

గురునామస్మరణచేయుండీ।ఆ। గురువె బ్రహ్మంబని కొనియాడండీ॥గు
గురుసేవలుచేయండీ। మీరు। గురుపాదతీర్థము గ్రోలియుండండి
గురుకీలకమునుపొందండీ। ఆ। గురుపుత్రులతోటి గూడియుండండి॥గు॥ ౧
కర్మబద్ధులుగాకండీ।జ్ఞాన। కర్మేంద్రియములను కడకుద్రోయండీ
ధర్మమార్గములూదల్వండీ। మీరు।నిర్మలజ్ఞాననిలచియుండండి॥ గు ॥ ౨
చంచలమనసుమానండీ।మీరు।పంచప్రాణములపదిలెపరచండీ
పంచభూతములగెల్వండి। మీరు। పంచకోశములకుమించియుండండి ॥ గు ॥ 3
సాధూలతెరుసుబోకండీ। యోగ। సాధానక్రమమంతశోధించండీ
గాఢాలుపెకాకడకండీ।ఆత్మా।బోధాశిష్యులకెల్ల బోధించండీ ॥ గు ॥ ౪
హరిమాయలోబడకండీ। మీరు। తెరుపుమరుపులులేని తెరువుగానండీ
పరమానందమునాపొందండీ।అప్పు।గురునిపాదములాకుశరణుచేయండీ ॥గు॥ ౬

* జ్ఞానాంజనెయె *

క॥ జ్ఞానమను నేత్రములకును। మానుగ యీగ్రంధ మనెడి మరికాటుకచె
బూనివిలోకించ గయును। కానబడున్ యోగిమార్గ ఘనయర్థంబుల్॥

* కందార్థము *

౧ వినవలెనని కనవలెనని * మనసందున కోర్కెగల్గుమనుజులె వినుడీ*వినజే
శెద కనజేశెద * ఘనమగు యీబోధవిన*కననొల్లనట్టీ * మనుజులుచనుడొచ్చిన
త్రోవబట్టీ*తినుమంటెపులివల్లదని లోకులనవింటి*గనుకానె వినవలెననొరాడదు
విన*కనవొల్లానట్టీ* మనుజులుచనుడొచ్చినత్రోవబట్టీ॥
క॥ సూరిజనులెయీగ్రంధపు* సారముగనువారుగాని*సంసారమహా

[illegible]జ్ఞానానికన్నా । నేను । జ్ఞానమెక్కడమాయనన్నా ॥ ౧౦ ॥
[illegible]లేనిజ్ఞానమేసుమీ । కలన । నది లేకకలదె మేల్కసుమీ ॥ ౧౧ ॥
[illegible]లములలెంటిమాటా । తెలియ । వలెనింతెనలదెట్టిమాట ॥ ౧౨ ॥
[illegible]బారవతత్త్వమరయా । దీని । కిరువదై దెపుడు లేవరయా ॥ ౧౩ ॥
[illegible]పూర్ణమిదియెకగ్గునుడీ । లేని । గురు తెరిగమేను లేదనుడీ ॥ ౧౪ ॥
[illegible]చలమునుబోంధిపుచుంపు । దీని । కిచలమనుమెరుక లేకుండూ ॥ ౧౫ ॥
అక్షరక్షరములిదిగాదూ । దీని । కక్షరక్షరప్రకృతి లేదు ॥ ౧౬ ॥
ప్రకృతిపురుషుల నేటియెరుకా । లేని । పరిపూర్ణమేతానుయెరుకా ॥ ౧౭ ॥
త్రిపుటిద్విపుటూలిందు లేవూ । దీన్ని । దెలసినప్పుడెతానుబోవూ ॥ ౧౮ ॥
జ్ఞానకర్మములగోరదదీ । స్వాభి । మానమానవులజారదదీ ॥ ౧౯ ॥
సచ్చిదానందంబుగాదు । దీన । సచ్చిదానందంబు లేదూ ॥ ౨౦ ॥
సాక్షిత్వమిందుగనరాదు । సర్వ । సాక్షియజ్ఞానమిదిగాదూ ॥ ౨౧ ॥
పుట్టుచావులు లేనితావూ । దీన । పుట్టువిడుపులు లేనె లేవూ ॥ ౨౨ ॥
శూన్యమనియనరాదువినుడి । దీన । శూన్యమేశూన్యమాకనుడీ ॥ ౨౩ ॥
నామరూపములు లేనిదదీ । రూప । నామద్వితీయముమాయయిదీ ॥ ౨౪ ॥
నేను మేననితనలోనూ । లేదు । నేనుమేనైనయూమేనూ ॥ ౨౫ ॥
వేదాంతమే మొదలుమాయా । యిందు । లేదెంన్నడిటువంటిమాయా ॥ ౨౬ ॥
[illegible]న్నవాత్రోబుట్టె మొగులూ । దీని । కెన్నడంటదు మొగులు తెగులూ ॥ ౨౭ ॥
[illegible]చేయించబూనదిదీ । చేశి । చేయించువార్నెమనదిదీ ॥ ౨౮ ॥
శుద్ధచైతన్యమిదిగాదూ । దీన । శుద్ధచైతన్యమని లేదూ ॥ ౨౯ ॥
భూమయనిశృతిదీనిన నెనూ । యిట్టి । భూమయితరము నెరుగద నెనూ ॥ ౩౦ ॥
వాసిగాజాలమాంబికయూ । కృష్ణ । దేశికుని చేదెలసినదియూ ॥ ౩౧ ॥

గురుశిష్యసంవాదె

సీ॥ పరశివ బ్రహ్మైక్య పదవిలీనునిజేశి । రక్షించు తద్గ్రంధరాజమిదియు
అజ్ఞానతిమిర మోహాంధ కారమణంచి। ప్రబలు సుజ్ఞాన ప్రబంధమిదియు
[illegible] మోక్ష రాజ్యాధిపుని జేయ। వాలాయముగనాన వాలునిదియు

స్తువయిది గనరయ్య । కర్మజ్ఞానములనుబట్టనికే కానికార్యమిది వినరయ్యా ॥ ౧౩ ॥
భాగవతుల కృష్ణభూసురునిచే బాగుగయీమర్మముదెలిసీ । యేగజాలమాంబికతా
మృషయని యీబ్రహ్మాండములోగలసీ ॥ ౧౪ ॥

—(శ్రీమదాంధ్రభాగవతము సప్తమస్కంధము)—

క॥ తెండెల్లపుస్తకంబుల । వెండాచార్యనకుమరల నేకతమునకున్
రండువిశేషముజెప్పెద । బొండొల్లనివారుకర్మపుంజముపాలై ॥

* తత్వము *

పల్లవి

బాలలందరికూర్చి । కోలాటమునమంచి । యాలలను బాడింతువినరోయి
మొనకజోలినేబాడింతువినరోయి ॥

అనుపల్లవి

మూలములేని తేనాలి చంద్రయ్య గురునివాలాయమగు బోధవినరోయి
చాలవినకున్న వారలట్టుజనరోయి ॥

చరణములు

షోమాయనరులార యేమాయలోబడక । మీమాయవాదలింతువినరోయి । యెంతో
ప్రేమాయెమీమీదగనరోయి । పామాయెత్రాడే మొనేమాయదెలిశితే । సామాయ
మనితెస్నష్టినరోయి । చాలవినకున్నవారలట్టుజనరోయి ॥ బా ॥ భూతినామాల్ బెట్టిరా
తికినిద్రమొక్కేరు ।పాతకముబాపుమనివిరోయి । అస్తిభాతిప్రియములభ్రాంతివినరోయి
మాతాపితామహుల్ మాయమైనదిజూచి ।వ్రాతఫలమనుకొనునువినరోయి।చాలవినకు
న్నవారలటుజనరోయి॥ బా॥అయ్యయ్యోయిదియేమిఅన్యాయమోగాని।దయ్యమనిభ్రమ
సేసువినరోయి।తమకధైర్యమేయెమరగునుగనరోయి।కుయ్యుచుండెకుచితులయ్యమాట
లునమ్మి । యియ్యెడలచెడుదురనివినరోయి । చాలవినకున్నవారలటుజనరోయి । బా॥
వచ్చినకలలోనపచ్చలషల్లకీల్ । మెచ్చదగుమంత్రులునువినరోయి।బహుమచ్చికలసుంద
రులగనరోయి । హెచ్చైనరథములును యేనుగలుగుర్రాలు వోచ్చెటిరాజులునువిన
రోయి । చాలవినకున్నవారలటుజనరోయి । బా । అంగ్గీలుదొడిగిపిరంగీలుగాల్చేటి
శృంగారమగుబంట్లువినరోయి । యుద్ధరంగమునకేతెంచెగనరోయి। శృంగభంగంబాయె

ఘోరవారాశి జేరిన*వారలువినిదీన్ని జూచివచియింపుదురే॥ ౭॥

క॥ గొప్పప్రతిష్ఠకుమిక్కిలి * తిప్పలబడునృతతి కెపుడు*తీరదువిననీ
యొప్పాలకుప్పగుబోధను*తప్పక నామాటనమ్మ*దగుతప్పనకన్ ॥౮॥

* తత్వము *

పల్లవి

మనుజులార నే మనవి జేయు । యీ । మనవిమాత్రమాలించండీ

అనుపల్లవి

విన్నవిమీద సరిపడక పాయన । వినుట । మనలచాలించండీ ॥ ౧ ॥

చరణము

నేనుమీరు లేనట్టిచోటునను । లేని నేనుమీరలుబుట్టె । నేనుమీరువ్యవహరించినిజముగు దానిజూడ నిల్వముపుట్టే ॥ ౨ ॥పిండబ్రహ్మాండంబుల నేయీ । రెండు నేనుమీరయ్యెండీ పిండబ్రహ్మాండంబులవిడచి మనముండరాదు ఛీతియ్యెండీ ॥ 3 ॥ మెరుకమరుపులను మెరిగేమెరుకే।హరిహరాదులని మెరుగవలెన్ । హరిహరాది యీయఖిలములైక్యని యెరుగువారిచే యెరుగవలెన్ ॥ ౪ ॥ జ్ఞానాజ్ఞానము విజ్ఞానానివె గానజ్ఞానమేస్వప్నమయా । జ్ఞానాజ్ఞానాతీతంబునుగని జ్ఞానమేగుటే మేలుకయా ॥ ౫ ॥ నాలుగు మేనులునాలుగవస్థలు । నాలుగైనఅభిమానములూ । యీలామనకివి లేనిచోటుగని చాలింతముమూర్ఖాలుగులూ ॥ ౬ ॥ తొలుచదువులుపలుకులవంటివియసి । తెలియజెప్పెపార్థునకుహరీ।పలుకు లేనియీబట్టబయలుగని పలుకకుంటె ముట్టెదముదరీ॥ ౭॥ మనకు మొదలుతలిదండ్రుల నేయీ । మాటబలుకరాదెన్నటికీ । మనకుమన మె మొదలని చెప్పితియీమాట చుల్కగాదెన్నటికీ ॥ ౮ ॥చదివినగర్వముచాలించకయీ । చదువని అర్థముదొరకదయా। చదివిచదివి చాలించినవారలసన్నిధి కేగినదొరుకునయా ॥ ౯ ॥ వేదశాస్త్రములుగాపీ మాటలువినరాదనితలపోయకుడీ । వేదశాస్త్రసారాతీతము యీవృత్తాంతముకడద్రోయకుడీ ॥ ౧౦ ॥ దేహిదేహములుగలశిన దొక్కటెదేహము దీనికవస్థకలా । దేహిదేహములు లేనిపట్టుగని । దేహము లేదని లేదుకలా ॥ ౧౧ ॥ అంబరముఖభూతముల హామీకమియూరిటినంటని నెళవుగనీ । అంబరముఖ భూతములహామీకమునంటకుండు టెమనకుపనీ ॥ ౧౨ ॥ కర్మజ్ఞానములకుజిక్కని చోళక్కుపువ

* కందార్థము *

3* ననుమిము నేగనిపుస్తక * మును జేశితి దీన్ని మీరు ముదమున వినుడం * చనుట
యు మిమునను మీరలు * గనుగొని వినుపించుమనుట కలయిట్టిమాటా * బోధను మేల్కొ-
గనలేదే చోద్యంబా * ఘనులార యిటువంటి కలలో ముచ్చటలాడి * గొనుకొని మీరు మే
ల్కొని మేల్కొల్పుడినన్ను * కలయిట్టిమాటా * బోధను మేల్కొ- * గనలేదె చోద్యంబా॥
క॥ మాటలేనట్టిబయలున * మాటగలిగెననుట వినుటమాయగదయ్యా *
మాటమాయై తెమీ నేను * మాటనుమాట్లాడి మనము మానుదమువలె ॥౨

(శ్రీ శివరామదీక్షితీయ్యమను బృహద్వాసిష్ఠం)

* శ్రీ రుక్మిణీకృష్ణసంవాదం *

కృష్ణస్వామియొక్క జాగ్రతయిషునాటిది । స్వామికంటె యెక్కువ అయింది శ్రీ రుక్మిణీఅనేఅమ్మవారు । ఆమెదె జాగ్రత । యెక్కువ ఘట్టిది ।

రుక్మిణి॥ శ్రీకృష్ణస్వామి । సాందీపుని దగ్గెరకిపోయి వచ్చిన తర్వాత । యేమి విచారిస్తిరిఅని అడిగితె ।

కృష్ణస్వామి॥ చెప్పకుండంగా ।

రుక్మిణి ॥ సరేఅని సమాధానపడ్డది ।

కృష్ణస్వామి॥ యీ మోనాకంటె ఘట్టిదిఅని । నేనుమరచిపోవ్యేనుఅని ఆమెతో యీ మహావాక్యమైన । రహస్యంచెప్పినాడు "మూలంలేనియీ గుర్తెరిగే శరీరం యేమీలేదు" అనిఅన్నాడు ।

రుక్మిణి॥ అనంగానె కలలో శరీరం మేలుకొంటే । యేమైనావున్నాదేఅలాగే "మూలంలేని యీగుర్తెరిగే శరీరం యేమీలేదు" అనిఅన్నాది ।

కృష్ణస్వామి॥ అంటె । శాబాసు । అనినవ్వి । ఆహాయిందు భక్తిగలవాళ్లై వున్నాడు । మిగిలినవారు స్త్రీలోకాని । భ్రాంతిరహితులుగారు । అని శాంతిచాతవున్నాడు

శ్లో॥ మాతానాస్తి పితానాస్తి । నాస్తిబంధు సహోదరః
అర్థంనాస్తి గృహంనాస్తి । తస్మాజ్జాగ్రతజాగ్రతః ॥

చూచుమెలుకువరాగ। యింగ్గితంబిదిమీరువినరోయి।చాలవినకున్న వారలటుజనరోయి ॥ బా॥ యెండమావులరీతి నుండునీబ్రహ్మాండ । నిండుగాగనుపడును వినరోయి మీరలుండినంతవరకేగనరోయి । వుండు రెండనిదెల్పవుండెనాయెవ్వరైన వుండినదెప్పూర్ణంబువినరోయి।చాలవినకున్న వారలటుజనరోయి॥ బా॥ చనున్నారువంశాబ్దినున్నమనయ్యవాసు । వున్న దేదనిఅడిగెవినరోయి । తెన్నసున్న జేశటుజూపెగనరోయి । వున్న దేబయలనుచు । విన్నవించెనుయిట్లునిర్ణయము లేదనుచు వినరోయి । చాలవినకున్న వారలటు జనరోయి ॥ బాలలందరిగూర్చి । కోలాటమునమంచి ॥

(పరిపూర్ణసుధాకరము.)

క॥ పనిబూనిచెప్పినాడను । వినగనమనసున్న వారె విశ్వాసముతోన్
వినిగనిశాశ్వితపదమును । ఘనముగమరిపొందరయ్య కడుశీఘ్రముగన్ ॥

* తత్త్వము *

నిర్వికారముబొంద నెవరివశమౌను । సర్వంబుబ్రహ్మమనె సాధులకుదక్కన్ ॥
వాసనాత్రయములనుబాశి యిహసుఖములనురోశి పరవస్తువనుచూచికలశీ ।
ఆశపాశంబులనుగోశి దేశికులకును । దాసులైయుండేటి ధన్యులకెకాకా ॥ ౧ ॥
అట్టిగురువాక్యములో గుట్టుదెలశియుమీరి । మట్టుగాఅఘములను గొట్టివేశీ ॥
బట్టబయలైనటూ బ్రహ్మంబుమదిలోను । దిట్టముగనిలిపేటి ధీరులకెకాకా ॥ ౨ ॥
పరధనముపరసతుల భ్రమశిజోలికిబోక । సరసముగమనుసుస్థిరము జేశీ
అరలేకశ్రీయప్ప గురునిపదపద్మముల । గురినిల్పియుండేటి గుణులకేకాకా ॥ 3 ॥

* సానందోపాఖ్యానము *

సీ॥ సంసారనీరదఝంఝూప్రభంజనం । బాశాచలేంద్రవజ్రాయుధంబు
పంచేంద్రియద్విపపంచాస్యశాబకం । బరివర్గనవకీలికాంబుదంబు
కలుషమండూకభీకరదందశూకంబు । పటుదుఃఖవారాసిబాడబంబు
రాగానురక్తసారంగశార్దూలంబు । భేదాంధకారసూర్యోదయంబు
గీ॥ సచ్చిదానందమహిమాతిశయవిభూతి । మానితానూనహంసోక్తమార్గపూర్ణ
భానయోగిప్రకాశ సంపత్ప్రదంబు । బదరికావనమత్యంతపావనంబు ॥

పోయినది ।

౭ సార్వకాలంవొక్కటీకేఆయను ।

౮ శూన్యమనేవాక్యములేకపాయను ।

౯ స్వతఃసిద్ధమైఅచలమేనిలిచెను ।

౧౦ తానేతానుఅనే । అనుభవములేకపాయను ।

౧౧ యీశరీరమందు । వున్నదిలేకపోవుటమే । పరమశాంతి ।

౧౨ గురువాక్యముచాత । బ్రహ్మ భ్రాంతిలేకపాయను । త్రిపుటికి । మూలం లేక పాయను । కనక । అదేభ్రాంతిలేనిపరిపూర్ణము ॥

౧౩ యీశరీరమందు । వున్నదనేభ్రాంతిపాయను ।

౧౪ తనకుతానే । అంతటానిండెను । ఆదిమధ్యాంతరహితంఆయను ।

౧౫ ప్రయత్నముచేతదిపాయను ।

౧౬ గురుస్వామిమహత్తు యేమనిచెప్పవలెను । శఖ్యముగాదు । దీనికిబదులు లేదు ।

౧౭ అక్కడజ్ఞప్తిఅంటివాడెరుకలేదు । అజ్ఞానానికిమూలంలేకపాయను ।

౧౮ అందుకేయెరుకమరుపులులేనిది । యీశరీరముందులేకనేవుండెను ।

౧౯ యీలాగున జెప్పినవారికంటెఅధికులులేరు ।

౨౦ యీశరీరమందులేక వున్నవారికంటెఅధికులులేరు । యిదేపరమరహస్యం ।

౨౧ వున్నదిఅనేదిలేదనేదిలేకపాయను ।

౨౨ అప్పుడువున్న దేవుండే సార్వకాలంవొక్కటీకే ।

౨౩ దేవతాభ్రాంతితో ఉదయ్యం విడిచిపాయ । గురువాక్యంయిషువంటిది ।

౨౪ వున్నదంటివాడెరుకయెరుగడు । లేదంటివాడెరుకలేదు

౨౫ యీశరీరమందులేకవున్నది మాటఆడదు । చూచుటంయేలాగువుండీని । వినకరి యెవ్వరికి

౨౬ గురువాక్యంచాత యీశరీరమందువున్నదిపాయ । లేనిదిలేకపాయ ।

౨౭ వున్నదియెన్నటికిచెలించదు। రాదుపోదు ।

౨౮ యిషువంటిది శరీరమందువున్న వారికంటె వేరే । అదేఅది । అందుకే క్రియా శూన్యుడు ।

శ్లో॥ జన్మదుఃఖంజరాదుఃఖం। జాయాదుఃఖంపునఃపునః
సంసారసాగరందుఃఖం। తస్మాజ్జాగ్రతజాగ్రతః॥
శ్లో॥ కామక్రోధంచ లోభంచ। దేహేతిష్ఠతి తస్కరః
జ్ఞానరత్నాపహారేణ। తస్మాజ్జాగ్రతజాగ్రతః॥
శ్లో॥ ఆశయాబద్ధతేలోకే। కర్మణాబహుచింతయా
ఆయుక్షీణంనజానాతి। తస్మాజ్జాగ్రతజాగ్రతః॥

* కందార్థము *

౪ * వారువారులు నేను నేనని * యొరులను తన నెన్న డెరుగ కున్న బయలులో * నరుదెంచితనను తాగని * పరులనుగని తెన్ను నేను*పరులానియనుచూ* యెరిగే యెరుకే బయలుండగనుచూ * నిరతాముతానెందునిలువాకుంచుటకూనై * విరచి స్త్రీదినెఖరుకావి నెనానిల్వదు నెను*పరులానియనుచూ *యెరిగేయెరుకె * బయలుండగనుచూ॥

క॥ సకలకార్యప్రయత్న * జనకమగువస్తువనుబట్టి నలచివైచుదం *
నొక్కకసారివినినచదివిన * నికనింతకు యెక్కువైన వేబోధలయా॥ ॥ ౧౩ ॥

(శ్రీ శివరామ దీక్షితీయ్యమను బృహద్వాసిష్ఠం)

అచలబోధసిద్ధాంతం

—* సాందీపవాక్యాలు *—

సాందీపమహాఋషి శ్రీకృష్ణమూర్తికి బోధించినక్రమం.

౧ ॥ శ్రీ ॥ " ఆత్మైక్యాశరీరరహితః। యస్త్వాత్మాశరీరమితిశ్రుతేః"॥
గురువాక్యముచాతనే। వినేది। అడిగేది। చెప్పేదిపాయను।
౨ యీశరీరరమందు లేనిది। అడుగదు। వినదు। చెప్పదు।
౩ వంచనరహితమైనశిష్యుడు। వచ్చిఅడిగి తేచూతాము।
౪ మంచివారు। యీశరీరమందు లేక। అంతటచలింపకవుందురు।
౫ యీశరీరమందు లేని। స్వరూపాంబరనిర్గుణంవుండును।
౬ జీవేశ్వరులకు। మూలం లేకపాయెను। అదేలంటే। మూలమాయత్రోశ్చే

లమాయఅనే చైతన్యంఅసయెరిగేది।

౫౦ సర్వాన్నిగుర్తెరుగనిది గనక అదే పరిపూర్ణం।

౫౧ చైతన్యం దానికంటె మాయ వేరే లేదు గనక అదే సర్వానకు అదిష్టానం సర్వానకు అదేకారణ కార్యమున్ను।

౫౨ యీ శరీరమం దుపున్నది లెకపున్నది।

౫౩ ప్రికృతి పురుషరహితము అయినది గనక అంతటాపున్నది।

౫౪ యీ శరీరమందు యెన్నడూ లేదు।

౫౫ పూర్ణచైతన్యమే మూలమాయఅనిగుర్తెరిగేది। చైతన్యంపున్నదని భ్రాంతి వివర్తనం। పున్నదానికంటె వేరుగాపున్నట్టు తోస్తుందిగనక పరబ్రహ్మమేవివర్తనము

౫౬ యీ శరీరమందు వికారాలు లేవుగనక మూలమాయ వున్నట్టుతోచితె వున్నదానియందుదాని కేత్రోచును।

౫౭ మూలమాయాతీతం శూన్యం చేశినవారు సాందీపులని అనుకోవలెను లేకపాయనావారిశిష్యుడుకృష్ణుడనే భగవానులేమొఅనుకోవలె వారేగురునులు। వారేశిష్యులు। రాముడు శిష్యుడు కాడు వసిష్ఠు గురువు కాడు కోటి విధాల విచారించినా వారిత్రోను సమముకారు।

౫౮ బ్రిహ్మైవ వివర్తనము।

౫౯ యీ శరీరమందు లేక పున్నదానికి సంకోచము లేదు వికాసము లేదు ॥

౬౦ బ్రిహ్మమనే తమస్సుత్రోచెను।

౬౧ వున్నదానికిత్రోచేదే లేదువున్నదానికి సమానమైనది లేదు।

౬౨ యీ శరీరమందు లేకపున్నదిగనక। బ్రిహ్మముఅన్న మాయ అన్న ప్రికృతిఅన్న అవిద్యఅన్న। అజ్ఞానమన్న వొక్కటే।

౬౩ మూడుగుణములకు మూలంయున్నటికి లేదు।

౬౪ యీ శరీరమందు లేకపున్నది సగుణముకాదు నిగుర్ణముకాదు। అదేఅది।

౬౫ ప్రికృతి పురుషునికి వేరు యన్నటికి కాదు। సగుణమే నిగుర్ణము నిగుర్ణమే సగుణము।

౬౬ గుర్తెరిగేదిమహామాయ।అదేఅజ్ఞానత్రయమనిగుర్తెరుగుమూ। అదేస్వరూపసం

౨౯ కర్మానకుమూలంలేదు గనక సార్వకాలం క్రియాశూన్యమే ।

౩౦ అవస్థలకుమూలంలేదు గనక సార్వకాలంవాక్కాతీతే ।

౩౧ జగద్వ్యాపకముజగత్తులేపోయె ।

౩౨ వ్యాప్యవ్యాపకానకు వేరేనున్నాడు ।

౩౩ యీశరీరమందులేక అంతటా వుండును । అదే ప్రకాశరహితం ।

౩౪ బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులకుమూలం లేకపోయె ।

౩౫ అత్యంతవిలక్షణమేవున్నది । విలక్షణం సూర్యునియందు చీకటిలేనట్టే ।

౩౬ శరీరమందులేని నిజమందు సార్వకాలం లేకపోయె ।

౩౭ విద్యావిద్యలకువున్నది మూలంగాక వున్నదానియందు నిప్పుకుచదలుతగిలినట్టు
విమర్శరూపిణిఅయిన విద్యతగిలివున్నది ।

౩౮ అదిస్వతఃసిద్ధమై తనకుతానేవున్నది ।

౩౯ అక్షర పర బ్రహ్మముకంటె వేరేనిజస్వరూపం । అందుకే యీ శరీరమందు
లేకవున్నది ।

౪౦ అహంబ్రహ్మముఅనే అనుభవములేనిదే నిజస్వరూపం ।

౪౧ యీ శరీరమందు వున్నది లేకవున్నది గనక గురువాక్యం చాత కల్పనా
రహితం ఆయె

౪౨ అనుభవములేనిదే అనుభవము ।

౪౩ సార్వకాలంవాక్కాతీతే కనక । అహం బ్రహ్మాస్మి అనే అనుభవములేకుంటే ।
యీశరీరమందు లేకున్నట్టే వుండును ।

౪౪ వున్నది కార్యముగాదు కారణముగాదు ।

౪౫ యీ శరీరమందు లేకవున్నది గనక యీ శరీరమందువున్న సాక్షిణి మాయా
రహితము అయినది ।

౪౬ అచలమునేపరిపూర్ణం । యీ శరీరమందు లేని దానిజాడాధ్యానంయున్నటిక్కి లేదు ।

౪౭ సకల చింతలుగలదిపోయె ।

౪౮ పరబ్రహ్మ లేక నేకావలెను ।

౪౯ యీశరీరమందువున్నది లేకనేవున్నదిగనుక । అహంబ్రహ్మఅనేఅనుభవమేనూ

౮౨ అందరు యీ గుర్తెరిగే చైతన్య స్వరూపులే । అందుకేఆత్మ।

౮౩ అందుకేగురువాక్యము లేకబ్రహ్మభ్రాంతిపోదు । గురువాక్యముగలిగితే అప్పుడే బ్రహ్మ భ్రాంతితోగూడా జగద్భ్రాంతిసార్వకాలం లేకపోవును । అందుకేగురు వాక్యముకంటెఅధికంలేదుఅపుతరువాతవున్న దేన్నదిసార్వకాలమువాక్యతీరే

౮౪ యీ శరీరమందు వున్నది లేకవున్నది । గనక నిజస్వరూపము ।

౮౫ యీ గుర్తెరిగే చైతన్యము పుట్టకమున్నే స్వతఃశిద్ధమై చలించక పరిపూర్ణంగా వున్నది ।

౮౬ గురువాక్యంచేత సకలసంశయరహితము తనకుతానేఅవు

౮౭ అదివారిశిష్యులకేకాని మరివొకరికి వారిప్రభావము తెలియదు ।

౮౮ చైతన్యమేరెండు సగుణ నిర్గుణములు । నిర్గుణమనే చైతన్యమనే మాయోపాధి।

౮౯ గుర్తెరిగేమాయోపాధిలేనిదిశుద్ధమనేనిర్ణయము శుద్ధముకంటెఅధికములేదు ।

౯౦ చైతన్యమనే మాయకే శబలమని సాజ్ఞ ।

౯౧ యీగుర్తెరిగే చైతన్యమేసగుణ బ్రహ్మ । నిర్గుణబ్రహ్మమున్ను

౯౨ యిరువైఅయిదోది । పరమాత్మఅదే పరమపురుషుడు ।

౯౩ పురుషుడు ప్రకృతితోటే పాటు గనక యీ శరీరమందువున్నది లేకపోతేవున్నది సర్వత్రా వున్నది ।

౯౪ యీ శరీర మందు యెన్నడులేదు ।

౯౫ వ్యాప్యవ్యాపకముకంటే । వేరేగనక అనుభవములేకనే స్వతఃసిద్ధమైయుండును అదేలంటే ।"యస్మాత్క్షరమతీతోహ మక్షరాదపిచోత్తమః ।"అనిభగవద్వాక్యం వున్నది గనక అక్షరబ్రహ్మముకంటే । వేరేఅనిసిద్ధాంతము ।

౯౬ యింతేకాదు । క్షేత్రజ్ఞాఖ్యాత్మనః ।అక్షరాదపిచోత్తమః ।"మూలప్రకృతికంటే వేరేనిజస్వరూపము

౯౭ ప్రకాశలేని ప్రకాశనిజానకు స్వభావము ।

౯౮ ఆపరబ్రహ్మము నిజమువలెనే అత్యంతగురు సాంప్రదాయరహితులకుతోచును।

౯౯ ఆనిజం శబ్దాతీతమైయున్న దానికియేమితోచదు ।

౧౦౦ యీశరీరమందు వున్నది లెకవున్నది గనక ప్రవృత్తికిమూలంలేదు । నివృత్తికి

థానం । అహంబ్రహ్మాస్మిఅనేపరబ్రహ్మానుభవము । అదేమహామాయ ॥

౬౭ నిజమందులేక నేతో చేదివివర్తనం । అది యేలాగు వున్నదంటేను । సూర్యునియందు చీకటివున్నట్టు । వుక్కుస్తంభాన్ని పురుగుతొల్చినట్టు తోలుస్తుంది । నిప్పుకుచద లుతగిలినట్టుతగిలింది ॥

౬౮ యింతేకాని యీ శరీరమందు లేక వున్నదానికి । యేకాకైనా వికారం లేదు । జన్మ కర్మాలు లేవుగనక అది సాందీపునికే యెరుక । తరువాత కృష్ణస్వామికేకానిమరి వొకరు వున్నారనితోచదు ।

౬౯ అదేలంటె జ్ఞానవైరాగ్యాలు భ్రాంతితో నెవున్నట్టుతోస్తుంది ॥

౭౦ అహం బ్రహ్మాస్మిఅనే అనుభవము నిశ్చయమాయెను ।

౭౧ బుద్ధిమంతులయినవారు అదే మూలమాయఅని యెరుగవలెను ।

౭౨ బ్రహ్మభ్రాంతి యంతపర్యంతరమువుందునో అంతపరియంతరము మాయరహి తముకాదు ।

౭౩ దీనిమహిమ చెప్పశఖ్యముకాదు ।

౭౪ లేనిదిఒక్కటి వున్నది సంఖ్యకురాదు। గనక ఆపరబ్రహ్మ వున్నట్టుతోచదు ।

౭౫ గురువాక్యముచాత తోలుగును ॥

౭౬ వున్నదానియందు యీగుర్తెరిగే చైతన్యము లేక వుంన్నట్టువుండి బ్రహ్మదిదేవతు లువున్నారని తనవంటివారితో చెప్పుకుంచూ వుండును ।

౭౭ గురువుగలిగితె శూర్యునియందు చీకటిలేనట్టే యెన్నటికి లేకపోవును। లేక నేవు న్నట్టు వుండును।

౭౮ వున్నది పుట్టని చావనిదిగనక। వుత్పత్తికిమూలం। యెన్నడు లేదు।

౭౯ గురుకృపగలిగినబాక సృష్టిభ్రాంతితప్పదు ।

౮౦ అష్టుతర్వాత నిర్ణయమే లేదు । రెండోది లేదుగనక । "బోధోహిభయహేతుః"। అనివున్నదిగనక "ద్వితీయాద్వైభయంభవత్" అని శృతి వున్నదిగనక అభేదమే భేదమని అనుకొండి ।

౮౧ బ్రహ్మమేమాయ । అహంకారస్వరూపముగనుక అదిగాక జగద్విలక్షణమైనసా క్షిణి మాయామయమే విశ్వం। బ్రహ్మమేజగత్తు। జగత్తేబ్రహ్మం।

౧౧౮ యీఅక్షరపరబ్రహ్మమును యీశరీరమందు లెకుండ యెవ్వరుచేతురో వారే సాందీపులు। యీశరీరమందు లేక అంతటయవ్వరు వున్నారో వారే అక్షరపరబ్రహ్మముకంటే అతీతులు।

౧౧౯ వారికిపరబ్రహ్మము వున్నదనేభ్రాంతి యెన్నడులేదు।

౧౨౦ యీశరీరమందు వున్నదిలెక వున్నారు గనక సార్వకాలంవొక్కతీరే పుట్టలేదు। చావలేదు। వొక్కటైనావికారంలేక సార్వకాలంవొక్కతీరుగానేవున్నారు।

౧౨౧ అదియేలాగంటే। వున్నదిదేహాకారంయెన్నటికికాదు।గనకవున్నదివున్నటేవున్నది।

౧౨౨ యీశరీరంలేదుగనక ।యీశరీరమందు యెన్నడులేదు।

౧౨౩ స్వతఃసిద్ధమైన పరిపూర్ణముయొందులో ప్రవేశిస్తుంది ।యెక్కడికిపోవును। మరల యెక్కడికివస్తుంది।

౧౨౪ గురువాక్యంచాత యీశరీరమందువున్నదాన్ని సార్వకాలంలేకుండ చేశేది గనక వొక్కటైనా। భ్రాంతి లేకపాయ యింతకంటె అధికంలేదు।

౧౨౫ యీ గుర్తెరిగే మూల మాయ యేలాగువున్నదంటే। సూర్యునియందు చీకటి వున్నదన్నట్టువుండి వుక్కుస్తంభాన్ని పురుగు తొలచినట్టు। తొలుస్తూ నిష్ఠాకు చెదలుతగిలినట్టు పట్టివున్నది।

౧౨౬ యిటువంటిదానిని లేకుండాచేతామని ప్రయత్నమే వున్నదానికి విఘ్నం।

౧౨౭ యేలాగైనాకాని గురువులేక నివారణము కాదు।

౧౨౮ అందుకే శ్రీకృష్ణస్వామి సాందీపుని వద్దికిపోయితే దృష్టాంతరాలు చెప్పంగానే యీ శరీరమందు లేకసర్వత్రా మరల వున్నవాడైకట్టెల మోపులు మోశినాడు

౧౨౯ ఆలాగే బలరాముడు। కుచేలుడు వసిష్టాదులకంటేపెద్దలు। బ్రాహ్మలు గనక। సదాచార సంపన్నులు గనక। వారికి తల్లీదండ్రీలేక దేవతాభ్రాంతిలేక ।అగ్నివర్ణ సంబంధములేక వున్నారు।

౧౩౦ గనక కలవారిని దానిచాతనే వెర్రిచేశే। గురుకృపచాతగాని ఆవెర్రి తిరగదు

౧౩౧ కృష్ణస్వామివారిని వివరిస్తే స్వామిఅనుకున్నాడు గనక సాందీపునికంటేయెవ్వరు అధికులులెరు। స్వామి యేలాగు వున్నాడో। ఆలాగె కనుక్కున్నాడు। గనక తమకూ ఆలాగే వున్నారు। యిద్దరికి ప్రపంచంవున్నదని యెరుకలేదు। లేదని

మూలం లేదు ।

౧౦౧ గురుసామర్థ్యముచాత వున్నదానికి సామర్థ్యము లేదు । అదేఅదిగనక । మాగ్గురికి మూలం లేదు ।

౧౦౨ యెరుకే పరమేశ్వరుడు । యెరుకేమహాత్తత్వం । దానికి మూలంశూన్యం । అవత్తాలకు మూలంశూన్యం । యెరుకే అవ్యాకృతము । అందుకేజ్ఞానసామర్థ్యం యెరుక కే ।

౧౦౩ యిచ్ఛాశక్తిక్రియాశక్తికద్దు ।

౧౦౪ ప్రపంచములో యెరుకకన్న అధికమైనది లెదు ।

౧౦౫ జ్ఞానానికేసకలసామర్థ్యాలుగలవు । దానిచాతనేవెర్రివాణ్ణిచేశే ।

౧౦౬ గురుకృపచాతగాని ఆవెర్రితిరగదు ।

౧౦౭ సాందీపునివంటి గురువుకావలె । కృష్ణస్వామివంటి శిష్యుడు దొరికితే ఆవెర్రితిరుగుతుంది ।

౧౦౮ యెరుకకే త్రిపుటిఅనె సాజ్ఞ ।

౧౦౯ సకల సంకల్పాలు యెరుకకే ।

౧౧౦ గురుకృపచాత మూలమూయ సార్వకాలం లెకపోవును ।

౧౧౧ యెరుకలోనే స్వప్నముకల్గుచును ।

౧౧౨ అవస్థలకు మూలంయెరుకే ।

౧౧౩ సర్వంజ్ఞప్తిఅనేమాయ అనిదృఢము ।

౧౧౪ సూర్యునియందుచీకటిలెనట్టునిజమందువొకట్టిఅనేది రెండుఅనేదియెన్నడు లేదు,

౧౧౫ మరియేమివున్నదంటే అహంబ్రహ్మాస్మిఅనేమూలమూయ క్షేత్రజ్ఞ స్వరూపమనేమూలమూయ గనుక యిరువైఅయిదోతత్వమనేఆత్మ యీఆత్మనేపరబ్రహ్మస్వరూపము అన్నారు ।

౧౧౬ "అయమాత్మాబ్రహ్మ" అనేశృతి వున్నదిగనుక । "పంచవిగ్ంశఆత్మాభవతి" అనేశృతి వుండనేవున్నాది ।

౧౧౭ యిరువైఅయిదోవాడుజీవుడున్ను ।యీశ్వరుడే జీవుడు జీవుడనేక్షేత్రజ్ఞజీవాత్మ జీవాత్మేఅక్షరపరబ్రహ్మము ।

౧౪౭ యిదిలేకుంటే నిరహంకారం।

౧౪౮ యీశరీరమందు వున్నది లేదు గనక దృష్టాంతం లేదు।

౧౪౯ వొక్కటిలేని వొక్కటి గనక।వున్నది యెరుగదు। అందుకే యెరుకతానుగాదు।

౧౫౦ ఆయెరుక సూర్యునియందు చీకటివున్నట్టు వున్నది। యెరుకే అంతఃకరణ।

౧౫౧ గనక అభేదజ్ఞానం లేనిదేశుద్ధం।

౧౫౨ యెరుకేలింగ శరీరం।

౧౫౩ యీదేహమువల్లను యెరుకపుట్టెను।

౧౫౪ "సత్వాత్సంజాయతేజ్ఞానం" అనివున్నది। గనక।

౧౫౫ గురుకృపచాత సూర్యునియందు చీకటిపోయినట్టు లేకపోవును।అష్టతరువాతవొక్కటైనావికారం లేకపోవును।

౧౫౬ అవస్థలకు మూలం యెన్నడూ లేదు।

౧౫౭ గురువాక్యంచాత సర్వాన్ని తీసుకోపాయి।

౧౫౮ గనక। యెరుకే స్వస్వరూపానుసంధానం।అదే మహాకారణదేహం। సర్వాన్ని గుర్తెరిగేయెరుకేతుర్యావస్థ।

౧౫౯ నేను యెరుకగాను।

౧౬౦ వికారంలేని దేహమందు। లేనిది సర్వత్రావున్నది।

౧౬౧ వున్నదానికి అభిమానం లేదు। వున్నదానికి స్థానం లేదు। ప్రమాణము లేదు।

౧౬౨ యీశరీరమందు వున్నదిలేదు గనక। గుణాలు లేనిదివున్నది।

౧౬౩ యెరుకకంటే విశేషం లేదు।

౧౬౪ వొక్కటైనా వాసనలేనిది పరమానందం।

౧౬౫ గురువాక్యంచాత వాసనాక్షయము ఆయెను। గురువాక్యం అటువంటిది।

౧౬౬ వున్నదానికి వొక్కటైనాఅవస్థలేదు। సుఖదుఃఖరహితము ఆయ। గనక।

౧౬౭ ప్రత్యగాత్మఅనే యెరుకే అభిమాని।

౧౬౮ మహామాయఅనే క్షేత్రజ్ఞస్వరూపము।సూర్యునియందు చీకటిలేనట్టు।

౧౬౯ యీశరీరమందు।ఆత్మజ్ఞానము యెన్నడు లేదో।వున్నదానియందు। బ్రహ్మంఅనే మాటలేదు।

మెరుక లేదు । దాని స్పర్శ లేదు ।

౧౩౨ యీ శరీర మందువున్నది లేక వున్నారు గనక లేనిది లేక వున్నారు ।

౧౩౩ ఆలాగే యెవ్వరికిసూచనలయితే వారల్లా అషువంటివారే ।

౧౩౪ భావాభావవివర్జితమనివున్నది । గనక । అందు కేయిరువైయారోవాడు యీలా
గువున్నాడో ఆలాగేవున్నాడు । సాక్షిణి మాయసార్వకాలం లేకవున్నవాడు ।

౧౩౫ వారికి యిరువైఅయిదోవాడు । సూర్యునియందు చీకటిలేనట్టే సార్వకాలం లేక
వున్నారు । వారికివుక్కుస్తంభాన్నితోలిచేటందుకు పురుగుకు శఖ్యంకాదు । ఆ
లాగేయీమూలమాయకువారిని చెలింపచేశేటందుకు శఖ్యంకాదు । నిప్పుకు
చెదలుబట్టేటందుకు యేలాగు శఖ్యంకాదో । ఆలాగేవారిని చెడగొట్టేటం
దుకుశఖ్యంకాదు ।

౧౩౬ వున్నదివున్నట్టేవున్నది గనక అది వ్యాపకంకాదు । వ్యాప్యంకాదు గనక అది
కారణముకాదు । కార్యముకాదు గనక యీశరీరమందు యెన్నటికిలేదు । ఆది
మధ్యాంతశూన్యం గనక నిజభక్తులకు బంధమోక్షరహితం చేసును ।

౧౩౭ నిజవస్తువు నిత్యనిర్గుణ నిరాకారం ।

౧౩౮ జ్ఞానంలేదు గనక వ్యవహారానికి మూలంలేకపాయను ।

౧౩౯ వ్యవహారములేనిది నిజస్వరూపం ।

౧౪౦ మునిగినవానిని తీసి బైట వెయ్యవలెను ।

౧౪౧ మేలుకొన్నవాడు నిద్రబోయినవానిని లేపవలెను ।

౧౪౨ గురువాక్యంచాతభ్రాంతిలేనివారికి । నిద్రలేదు । జాగ్రతలేదు । స్వప్నంలేదు ।
బ్రహ్మానుభవంలేదు । సార్వకాలం వాక్కుతీరే । కనక శరీరమందు వున్నదిలేకవు
న్నాది గనక సార్వకాలం పరిణామవికారంలేకవున్నాది ।

౧౪౩ వున్నది దేహాకారంయెన్నటికి కాదు ।

౧౪౪ యీశరీరమందు సూర్యునియందు చీకటిలేనట్టేజ్ఞానం యిందులేదు అదిలేకుంటే
నే శుద్ధసంజ్ఞ ।

౧౪౫ మహా అద్వైతమే శుద్ధంఅనిపించుకుంచుంది ।

౧౪౬ యీగుర్తెరిగే చైతన్యమే హంకారం ।

౧౯౧ యీగుర్తెరిగే చైతన్యముకు మాయ జ్ఞానమని వున్నది।

౧౯౨ యీగుర్తెరిగే శరీరముకంటె। మునుపే నిజస్వరూపం తానేతానై స్వతఃసిద్ధమై వున్నది।

౧౯౩ ముఖ్య అరుంధతివంటినిరాలంబం। స్థూలఅరుంధతితో ఉపప్రయోజనంవాడిశెను

౧౯౪ యీశరీరమందు వున్నది గుర్తెరిగే చైతన్యంవిసర్జిస్తే నిరాలంబమే స్వతఃసిద్ధం।

౧౯౫ సాక్షిత్వం నిషిద్ధమని గుర్తెరిగేదిస్థూల అరుంధతివంటిది గనక, దానికి ప్రయోజనముతీరెను।

౧౯౬ ముఖ్యఅరుంధతి దొరికె గనక। యిది జ్ఞాపకంవస్తే అదేచైతన్యం।

౧౯౭ సకలవాసనలు యెరుకకే।

౧౯౮ అందుకే యీగుర్తెరిగే చైతన్యంఅనే పరబ్రహ్మం నీవుకావు।

౧౯౯ అదిలేకుంటేమేలాగు వున్నదో అదే నిజస్వరూపం అనేఅచలము అదిశుద్ధమనికీర్తి। వాక్కుకైనా బాధలేదు। గనక।

౨౦౦ శుద్ధం గుర్తెరిగే చైతన్యమని నమ్మకుమా। యిదిమహా రహస్యం। యింతకంటే అధికంలేదు।

ఇతి॥ శ్రీమద్గురు శివరామదీక్షిత ప్రభావే వేదాంతవిచారణే
సాందీపవాక్య ప్రకరణం సంపూర్ణం.

* కందార్థము *

గీ* యెరుకనుకలలోపలనే *నరుదెంచితిమీరలట్లయరుదెంచితిరీ*యెరుకజననేను మీరలు * యెరుకతోజనువారమనుచు *యెరిగేటికొరకూ *గ్రంధముజేస్తి నెరిగియీవరకూ * గురుబోధించనుమేల్క * నరులారచేకొంటెయెరుకానెకలజోలి నెరిగున్నని ల్వదం * చెరిగేటికొరకూ * గ్రంధముజేస్తి * నెరిగియీవరకూ ॥

కం॥ యీకలకందములనువిను * శ్లోకలనరులారమీకి వొప్పిదమైనన్ *
నేకలగనుకరచించితి*యీకలమోక్షమునుజంద నగునివివినిన్ ॥౧॥

కం॥ లేనినీరాకడేస్వ * ప్నానందమునీకు గురుడుపరిపూర్ణబున్ *
పూని తెలిపిమేల్కొల్పిన * నేననకను నీవుబోవ నీమేల్కదిరా ॥౧౩౯॥

౧౯ శక్తిద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణతత్వ కందార్థానేక సదృష్టాంత ప్రకాశిక

౧౨౦ యొకక యెప్పుడు లేకపోయితే। అప్పుడే నామరూపం లేకపోవును।

౧౨౧ యొకక లేకుంటే జ్ఞానం లేదు గనక। సర్వజ్ఞత్వం లేదు। కించజ్ఞత్వం లేదు।

౧౨౨ జ్ఞానంయెన్న డూ లేదు గనక। యేదివున్నదో అదే శుద్ధం। దానికి మొదలు కొన లేదు గనక అదే అది। నామము లేదు రూపము లేదు।

౧౨3 యీశరీరమందు వున్నది లేక వున్నది గనక। సార్వకాలం అదే వున్నది। మాట్లాడదు। చూడదు। త్రిపుటి యేలాగు వుండీని। వినుటన్నది సంభవించదు।

౧౨౪ అందుకే యీశరీరమందు వున్నది యెన్నడూ లేదు।

౧౨౫ వున్నదానికి అర్థమాత్ర సౌజ్ఞ।

౧౨౬ వున్నది కారణంగాదు గనక కార్యాలకు మూలం యెన్నడూ లేదు గనక।

౧౨౭ యొకక త్రోటే నాదం పాయను। చిత్తే నాదం। చిత్తే కళ। చిత్తే బిందువు।

౧౨౮ వాక్కుట్టి లేకుంటే అనేకాలు యెన్నడూ లేవు।

౧౨౯ యీశరీరమందు వున్నది లేక వుండుటమే శుద్ధ ప్రసాదము।

౧౩౦ యెంగిలి అన్నం యెన్నటికి కాదు।

౧౩౧ వున్నది యెన్నడు తినదు। గనక।

౧౩౨ వాక్కుట్టి లేకుంటే అనేకాలకు మూలం యెన్నడు లేదు।

౧౩3 బింబము లేదు గనక ప్రతిబింబం యెన్నడు లేదు।

౧౩౪ యీశరీరమందు వున్నది లేక వున్నది గనక। వ్యవహారం కించత్తు సంభవించదు

౧౩౫ నిరాకార నిరాభాసమైన దానికి యేలాగు చెప్పను। శక్యం లేదు గనక। యేమి చెప్పగూడదు। సాధనము లేదు।

౧౩౬ భ్రమకు మూలం అహం బ్రహ్మాస్మి అనే జ్ఞప్తి రూపము। గనక।

౧౩౭ యెన్ని చెప్పిన గురుసాంప్రదాయం లేక వున్నట్టు పడదు।

౧౩౮ వున్నదానియందు సూర్యునియందు చీకటి లేనట్టే। పరబ్రహ్మస్వరూపం యెన్నడు లేదు

౧౩౯ వున్నదానికి వికారాలు లేవు గనక। పరబ్రహ్మస్వరూపం వంటిది యెన్నటికి కాదు।

౧౪౦ భ్రాంతికి మూలం అదే గనక। గుణత్రయానకు మూలమెన్నడు లేదు।

యమనియమాసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహార ధ్యానధారణ సమాధ్యష్టాంగ యోగ । మంత్ర లయ హఠ రాజయోగ । నిష్ఠాగరిష్ఠాత్మ ధ్యాన రాధాయంత్ర షణ్ముఖీ శాంభవీ ఖేచరీ ముద్రాభ్యాస । ఆధార స్వాధిష్ఠాన మణిపూరకానాహత విశుద్ధాజ్ఞేయ సహస్రారచక్ర పరిశోధకం ఆత్మబోధకం ॥3॥

ఆకాశ వాయు రగ్ని జల పృథ్వీ । శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధ శ్రోత్ర త్వక్చక్షు జిహ్వాఘ్రాణ । వాక్పాణి పాద పాయూపస్థ । వచన దాన గమన విసర్గానంద । మనో బుద్ధి చిత్తాహంకార । ప్రాణాపాన వ్యానోదాన సమానాన్నమయ ప్రాణమయ మనోమయ విజ్ఞానమయానంద మయ పంచకోశ । విశేష విమర్శ సచ్చిదానందం । నందితమునిబృందం॥౪॥

స్థూల సూక్ష్మ కారణ మహాకారణ । విశ్వతైజస ప్రాజ్ఞ ప్రత్యగాత్మ । సత్వ రజ స్తమశ్శుద్ధ సాత్వీక । జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తి తుర్యావస్థాకారోకార మకార ఓంకార మాతృకా చతుష్టయ విచారణీయ్యం । తను చతుష్టయాతిశయం ॥౫॥

ఈశ్వర తనుచతుష్టయ । విరాట్ హిరణ్యగర్భ అవ్యాకృత ఈశ్వర । సద్యోజాత వామదేవ అఘోర తత్పురుష ఈశాన పంచబ్రహ్మ । శరీర నివృత్తి ప్రతిష్ఠా విద్యా శాంతి శాంత్యాతీత పంచవిషయ । క్రియాశక్తి జ్ఞానశక్తి ఇచ్ఛాశక్తి ఆదిశక్తి పరాశక్తి పంచకళా । బ్రహ్మ విష్ణు రుద్ర ఈశ్వర సదాశివ పంచకర్తోత్పత్తి । స్థితి ప్రళయ సర్వసాక్షి । సూర్య చంద్రాగ్ని బ్రహ్మానందాతిశయస్థాన । సర్వ కర్తృత్వ సర్వపాలకత్వ సర్వ సంహారకత్వ సర్వ నియంతృత్వ సర్వభోక్తృత్వ సర్వేశ్వరత్వాది షడ్గుణైశ్వర్య భోగానుభవం । మహానుభావం॥౬॥

ఇడా పింగళా సుషుమ్నాంతర్గత । బాధత్రయ । రేచక పూరక కుంభక । మూలాంధర జాలాంధర వోడ్యాణ బంధవిమోచన । శ్రవణ మనన నిధిధ్యాస । వర్ణాశ్రమ కుల గోత్ర నామ రూప షడ్భ్రమ । క్షుత్పిపాస జరామరణ సుఖ దుఃఖ షడూర్మిరహితం । ముక్తికాంతసహితం ॥౭॥

౬ * శ్రీ మించునచలబోధను * యేమహనీయ్యుండు జేసి * యాయగజ
భూమిన్ సుజనులకొరకా * రామనుగంన్వయజశివ * రామాదీక్షితులన్
ప్పారావ్ *గుణతతులన్ *ప్రేమాత్తో బాగడీనే భూమీనిజరు పరశు *
రామస్వామికి మొక్కి-శివరామాదీక్షితులన్ *తలచియప్పారావ్ -గుణాతత

కం॥ కేరుచు మిమువినుమనినే * సారెకుమీచుట్టుదిరిగి సన్నుతిజేశే *
తోరపుబోధకుమూలం * బైరెవ్వరో వార్నిదలచి వరుసనుతింతున్

కం॥ యీక్షితి శివరామాహ్వాయ * దీక్షితులకు బోధజేశి దిద్దినసావిత్రి
దక్షునిశ్రీధరమూర్తిని * నిక్షేముగాదలంచి సేవినుతింతున్ ॥౧౫॥

కం॥ దక్షిణామూర్తియనదగు * నీక్షితి శివరామనామ దీక్షితులనుచున్
వీక్షింత్తురాస్యులతనిక * పేక్షనుదండములుబెట్టి ప్రేమనుతింతున్ ॥౧

కం॥ ఆదీక్షితులకృపకుదా * పాత్రైయ్యప్పయ్యమంత్రి పతియించెనుయీ
మేదినితదోప్భధనతని * పాదములకునతులొనర్చి ప్రార్థింతుమనిన్ ॥౧

కం॥ నుతిజేశెదనప్పయ్యన్ * గతికైకొల్చతడుబోధగ నెనో నేనా *
ప్రీతి లేనిపరశురామ * క్షితిసురవంశ మణియైన సీతాపతికిన్ ॥౧౮॥

కం॥ బుచ్చివెంకమ్మతల్లిని * చెచ్చెరపెండ్లాడి కాశిశేతువదాకన్ *
విచ్చలవిడియెగజల్లెను * సచ్చరితుల కచలబోధసాకల్యముగాన్ ॥౧

* శ్రీశివరామదీక్షితచూర్ణిక *

శ్రీమద్గురు కరుణాకటాక్ష వీక్షణవిచక్షణ సంపూర్ణ। ఋగ్వ్యజుస
ణతర్క వ్యాకరణ మీమాంస భాట్టప్రకార। వేదవేదాంత శాస్త్రాగమ
పురాణేతిహాస పరిశీలనం। శిష్యజనపరిపాలనం ॥ ౧ ॥

నిత్యానిత్యవస్తు వివేక। ఇహాముత్రార్థ ఫలభోగవిరాగ। శమ
తితీక్షా శ్రద్ధోపరతి। ముముక్షుత్వ। స్వస్తికారోహణస్పర్శ త్రివిధదీక్షా
జన వశీకరం ॥౨॥

నరసింహ్వాదాసుయను పేరుచే ప్రసిద్ధిజెంది కంబాలూరి అప్పారావు సద్గురు కరుణాకటాక్షముచే బ్రహ్మవిద్యయగు వేదాంత సారసంగ్రహమును చక్కగా గ్రహించి నూటయెనిమిది పద్యములుజెప్పి మీకు యర్పించినాను మనోహరమైనగుణములతో ప్రకాశించుచు భద్రాచలమునయుండు శ్రీరామా పరశురామ నరసింహదాసుని రక్షించు నామముగలవాడా.

---

* నాదనామక్రియ-చాపుతాళము. *

॥పల్లవి॥

అదుగోచూడండీ । గురుపద । మిదుగో తెలియండీ ॥

॥అనుపల్లవి॥

అదుగోచూడండదరకబె దరక । కదలక మొదలక వదలకయున్నది॥ అదు॥ ౧॥

చరణము

వట్టిమాటగాదుదానిపట్టబోతేరాదు ।దిట్టముగాదానిగుట్టుదెలిసితెబట్టబయలునైగట్టిగ నున్నది ॥అదుగో॥౨॥ మత్తులైనవారు దాని మర్మమెరుగలేరు । ఉత్తదిజగమని చిత్తము నిలిపితె సత్తుచిత్తుగాక సమరసమైనది ॥అదుగో॥౩॥ నలుపు మెరుపుగాక దూసరి తెలుపు మెరుపులేక మెలకువతో దాని కీలుదెలసితె । వెలుపలలోపల యేకమైయున్నది। అదుగో॥౪॥గొప్పకొంచెమనక కనురెప్పపాటులోగా అప్పుగురునిపది నెప్పుడుతలచితె తప్పకయెందునుయొప్పుగ నున్నది॥ ॥అదుగో ॥౫॥

* పరశురామసీతారామశతకము. *

కం॥ శ్రీరామషడక్షరిజప * తారకసాంఖ్యామనస్క*తత్వములోనన్
సారముగనివైకుంఠము * చేరితివో పరశురామ*సీతారామ ॥౧॥

కం॥ ॥అష్టాంగయోగములుబహు * నిష్టతో సాధించినావు* నిర్మలమతిచే
స్పష్టముగ రాజయోగి * శ్రేష్టుడవో పరశురామ*సీతారామ ॥౨॥

కం॥ బాలులకునువృద్ధులకును * స్త్రీలకునుపదేశమిచ్చి*చైతన్యములన్
చాలుగమోక్షముజేస్తివి * శీలముగలపరశురామ * సీతారామా ॥౩॥

కం॥ భావించితిపదపద్మను * గావించితిపూజభజన * గానముచాలన్
రావించితిచిసత్కృపనిను * సేవించితి పరశురామ *సీతారామా ॥౪॥

తత్త్వమస్యాది మహా వాక్యార్థ లక్ష్యార్థ బ్రహ్మైక్యాను సంధాన నాదు బిందుకళాతీత అద్వయ అవాచ్య అచింత్య అవ్యయ నిత్య శుద్ధ బుద్ధప్రజ్ఞాన ఘననిర్వికల్ప నిర్వచన నిర్వికార నిరాకార నిశ్శబ్ద నిరతిశయ నిరుపమాన నిర్మల నిర్గుణ నిరవయవ నిరంధ్ర నిర్విశేష నిరుపద్రవ నిషిద్ధ నిష్కర్మ నిష్కళంక నిష్ప్రపంచ నిరంజన నిరాభాస సర్వవికారశూన్య సహజామనస్క రాజయోగ సమాధ్యాధ్యక్షుం। శ్రీశివరామదీక్షుం ॥౮॥

తచ్చరణ సరసీరుహయుగళ సంజనిత మకరంద బిందు సందోహాస్వాద మత్త భృంగాయమాన। శ్రీమత్కంబాలూరి అప్పబ్రహ్మ ప్రియశిష్యరత్న। పరశురామాన్వయాంబోధి శరద్రాకాపూర్ణ సుధాకర శ్రీమత్కౌండిన్యమౌని గోత్రోద్భవ కోటేశ్వర నామధేయ।తత్పత్ని సుబ్బమాంబాగర్భసంజాత।వేంకటనారసింహ్వదాసోహం। సంతతంభజామి ॥౯॥

ఇతి॥ శ్రీమత్పరశురామ నరసింహ్వదాసకృత
శ్రీశివరామదీక్షితచూర్ణిక
సంపూర్ణం.

* భద్రాద్రిరామశతకము. ౧౦౬॥ *

సీ॥ శ్రీకరలోకప్రసిద్ధుడైపరశురా। మాన్వయాంబోధి హిమాంశుడైన।
కూలంకషజ్ఞాన కోటేశ్వరునకుశ్రీ। సుబ్బమాంబకునేను సుతుడనయ్యి।
నరసింహ్వదాసుండనని పేరువిలసిల్లి। యమలకంబాలూరియప్పగురుని।
కరుణాకటాక్షుంబుగలిగి వేదాంతార్థ। సారము లెస్సగాసంగ్రహించి।
గీ॥ భరితముగ నూటయెనిమిదిపద్యములును। ప్రేమతోజెప్పిమీకుసమర్పించినాను
రమ్యగుణధామ భద్రాద్రిరామపరశు।రామనరసింహ్వదాససంరక్షితాంహ్వ॥

* భావార్థము *

ఈజగతిలో ప్రఖ్యాతిజెందిన పరశురామవంశమనే సముద్రమునకు చంద్రుడును పరిపూర్ణజ్ఞాన స్వరూపుడును అయిన కోటేశ్వరునకు సుబ్బమాంబకుపుత్రుడనై

కం॥ ఉన్మీలితాక్షదృష్టిని * తన్మయమునఁబొందిమరచి * తానేతానై
జన్మమునుమరణముఁబాసిన * చిన్మయుఁడవు పరశురామ * సీతారామా॥౧౮॥

కం॥ అంతర్లక్ష్యము జెప్పిన * అంతర్బహిరమందు దోసించి * యాత్మనుగనితా
స్వాంతముగలసినవారికి * చింతేలనుపరశురామ * సీతారామా ॥౧౯॥

కం॥ నాతికిమీఁదనునిలచిన * నాతికికోతికినిమీఁద * నాహంపాసో
జ్యోతినిగలసిననిర్మల * చేతనుఁడవుపరశురామ * సీతారామా॥౨౦॥

కం॥ దాఁడనశాయకశిష్యుల * బాధముమోక్షములఁగాంచి * భావితివాష
ద్బాంధవుఁడవుదీనదయా * సింధుండవు పరశురామ * సీతారామా॥౨౧॥

కం॥ కామక్రోధములోభము * వ్యామోహముమదములాది * వ్యాపారములం
పామరమువిడిచిమోక్ష * క్షేమముగలపరశురామ * సీతారామా॥౨౨॥

కం॥ మతములుగలవెన్నెనను * మతభేదము కానుబోక * మతమిడుచుటసం
మతమని చెప్పినవచనము * శ్రుతివచనముపరశురామ * సీతారామా ॥ ౨౩॥

కం॥ సమరసభావముకొరకై * శమదమముతితిక్ష శాంతి * శ్రద్ధోపరతుల్
విమలముగగలిగియుంటివి * స్థిమితమునరపరశురామ * సీతారామా॥ ౨౪॥

కం॥ అరణిగయాత్మనుపుత్తర * యరణిగప్రణవంబుచేసి * యాధ్యానముచే
దరచగబ్రహ్మంబైతివి * స్థిరముగవరపరశురామ * సీతారామా॥ ౨౫॥

కం॥ గురుఁడవుబ్రహ్మవువిష్ణువు * హరుఁడవుపరమస్వరాట్టుఁడౌ * యవ్యయుఁడౌ
పరుఁడవుమూలవిరాట్టువు * స్థిరుఁడవు వరపరశురామ * సీతారామా॥ ౨౬॥

కం॥ నిరుపమనిర్మల నిర్గుణ * నిరుపద్రవనిష్కళంక * నిష్కల్మషమై
పరతత్త్వమూలమైతివి * స్థిరముగవరపరశురామ * సీతారామా॥ ౨౭॥

కం॥ నిరతంబాత్మసమాధిని * పరమానందంబుజెంది * ప్రకృతికిపరమై
చరియించకచటనిలచిన * స్థిరమానసపరశురామ * సీతారామా॥౨౮॥

కం॥ వృద్ధాచారముగైకొని * శ్రద్ధాభక్తియునుగల్గి * శాంతత్వమునన్
బుద్ధిస్థిరముగజేస్తివి * సిద్ధంబుగ పరశురామ * సీతారామా॥ ౨౯॥

కం॥ భూతలమున నజ్ఞానులు * ఖ్యాతిగజన్మాంతరముల * గనజేసినయా
పాతకవార్ధికితత్త్వము * శేతువగదపరశురామ * సీతారామా॥౩౦॥

క॥ పరసతులు మాతృసమగిదని * పరధనములు పెంచుపగిది* భావములోనన్
గురువాక్యపదవినుంటివి * స్థిరముగ వరపరశురామ * సీతారామా॥ ౫॥

క॥ భూషించిన ప్రియుఁడాంగక * దూషించిన రోషపడక * దుర్మార్గులతో
భాషింపకయేకమౌనమున * శోషించిన పరశురామ*సీతారామా ॥౬॥

క॥ తృంపితివి విషయసంఘము * దంపితివి భూతచయము * తత్త్వంబునకున్
కంపితి మాయాపటమును * చింపితివౌ పరశురామ*సీతారామా॥ ౭॥

క॥ నమ్ముఁడవు గాపజగముల * గురుఁడవు సద్భక్తజనుల * కోర్కెలుదీర్పన్
పరుఁడవు అవ్యయమునకును * స్థిరుఁడవు వరపరశురామ*సీతారామా ॥౮॥

క॥ నరులకు మోక్షంబిచ్చుట * ధరయందున నీవెకాని * దైవము వేరే
యొసఁగరు శిష్యజనంబులు * స్థిరముగ వరపరశురామ*సీతారామా॥౯॥

క॥ రవిచంద్రవహ్నిమండల* వివరుఁడవై నిలిచి జలద * విద్యుల్లేఖా
రవమ్మున వెలుఁగుచునుండె * శివుఁడవుగద పరశురామ*సీతారామా॥౧౦॥

క॥ నీవారశూకశిఖరము * భావించిన సూక్ష్మమధ్య*పరమాత్మైక్యం
జీవుని జేసినవారలు * సేవింతురు పరశురామ * సీతారామా॥౧౧॥

క॥ నల్లని యర్క్రనిషచ్ఛవి * తెల్లని రూపములయున్న * తేజోరూపం
బెల్లనగాంచిన తత్త్వము * చెల్లును వరపరశురామ*సీతారామా॥౧౨॥

క॥ శుద్ధిని మాత్మను చేర్చెర * సిద్ధుఁడవైనావు దేవ*శివయోగులు సం
సిద్ధులు సుకసారంబులలో * సిద్ధుఁడవౌ పరశురామ*సీతారామా॥౧౩॥

క॥ కన్నులు చాలును మూసిన * పన్నుగ వినబడుచునున్న *ప్రణవములోనన్
వెన్నెల బయలు చుగనుపసు * చిన్నెలుగద పరశురామ*సీతారామా॥౧౪॥

క॥ సంతతము బ్రహ్మబోధయు * మంతనమున నాటిమూల*మాయను విడిచి
చంతను జేసిన జనులకు * చింతేలను పరశురామ*సీతారామా॥౧౫॥

క॥ ముద్రలలోపల శాంభవి * ముద్రను నాసాగ్రమందు * మోదముతోడన్
భద్రముగ జూచువుసప్పుస * చిద్రూపుఁడు పరశురామ *సీతారామా॥౧౬॥

క॥ గురుకరుణచాత్రదరచగ * సరసంబుగ రాజయోగ * సాంఖ్యంబునకున్
యిరువది మూరోత్తత్త్వము * స్థిరమాయను పరశురామ*సీతారామా॥౧౭॥

సీతారామాంజనేయసంవాదము.

కం॥ ఆరయ మద్బాల్యంబున * గారవమున చిత్తశుద్ధి * కరముగ నాకున్
తారకయోగము దెలిపిన * నారాయణ గురువుల న్మనంబున గొల్తున్ ॥

తా॥ నిత్యానిత్యవస్తువులను విచారించుటకును, బాల్యదశయందే మనస్సును పరిశుద్ధమగుటకును, అతిప్రీతితో బ్రహ్మప్రణవార్థమైన తారకయోగమును నాకుపదేశించిన నారాయణగురువులను మనస్సునందు సేవించుచున్నానని తాత్పర్యము.

సీ॥ ఘనపాపమును మాపదను తాపమును బాప * దనరూపమును జూపదనరువాని
దనుకాయమును ద్రోయ బెనుమాయ నోగి మాయముగ జేయగుటిజాయదగినవాని
మును కారణశరీర మును జీటనవికార * వర కారణము జేర బరగువాని
దనయందు జగమంతు దాబొందుగానొంచు * చెలువొందు విందుగా దెలియువాని।

తే॥ నిగమనిగదిత సుగుణముల గణితముగ * మిగుల నిగుడగ సగుణుడై యగుణుడగుచు।
బగలు రేయనకొక రీతి నెగడువాని * శ్రీమహాదేవగురుని భజింతు నెపుడు ॥

తా॥ బ్రహ్మహత్య సురాపానము బంగారులోనగువానిని దొంగిలించుట మొదలైన మహాపాపములను నశింపచేయువాడును, స్థూలదేహసంబంధములైన ఆధ్యాత్మికము ఆధిభౌతికము ఆదిదైవికము లనెడు తాపములను పోగొట్టువాడును, శిష్యులకు సచ్చిదానందనిత్యనిర్మలత్వమనెడు పంచలక్షణములుగల పరబ్రహ్మస్వరూపమును తెలిసికొనదగిన అపరోక్షజ్ఞానమును కలుగజేసి ఆపరబ్రహ్మమైన తన్ను సందర్శింపచేయువాడును సూక్ష్మశరీరధర్మములైన ఆకలిదప్పి మొదలగునవి లేనివాడును పదునాలుగులోకములను సంసారభ్రమలో చిక్కించిచిక్కులుపెట్టెడుమహామాయను మాయముగచేయువాడును అనృతమును జడమును దుఃఖమును లేనిపరబ్రహ్మనిష్ఠకలవాడును కారణశరీరధర్మములైన అజ్ఞానము బడలిక నిద్ర శ్రమ దుఃఖము మొదలగునవి లేనివాడును జననమరణాదివికారములు లేని త్రైలోక్యములను పుట్టింప పెంప చంప కారణమైన పరబ్రహ్మస్వరూపమైనవాడును, తన తెలివియందే సమస్తము కలుగుచున్నది గనుక లోకములు తనకంటె వేఱుగా లేవనెడు దివ్యజ్ఞానముగలవాడును వేదములలో చెప్పబడిన సర్వజ్ఞత్వము సర్వేశ్వర

* తత్వం *

రాగం కళ్యాణి-ఆటచాపు తాళం

పల్లవి

మొగజల్లినారే । గురుమంత్రముల । మొగజల్లినారె ॥

అనుపల్లవి

సొగున జేసివారు సుగుణబృందములాకు । పగలురాత్రులుగాని । పరవస్తువనుబోధ॥ మొగ॥

చరణములు

శివరామదీక్షితులు ప్రవిమాలమైనట్టి । నవనీలా నచలా భావంబిదే కనుమాని ॥ మొ॥౨॥

చింతాలబాసి నిశ్చింతాత్మ గురుభక్తి । సంతాతమునుగల్గి । చింత జేసినవారి॥ మొ ॥౩॥

క్షరమక్షరములాను పరికించిజ్యోతిని । సరగునగన్నట్టి పరమాపావనులాకు ॥ మొగ॥౪॥

ధరంగా భాగవతు నరకృష్ణగురుయోగి। మురయూచులకు ప్రాణదాసగనుమనిద్వాద॥ మొగ

జ్ఞానాంజనేయము

॥ఉ॥ శ్రీమదఖండ తేజమగు చిన్మయమూర్తి విశేషదాయికిన్ ।
కోమలనీలవర్ణునకు కూరిమి సద్గురు రామచంద్రుకున్ ।
సోమదినేశవంశ్యులను సుస్థితి వెల్గెటిపాపరేణికిన్ ।
నామదిలోను మ్రొక్కి కృతినాథునిగాగై కొందు వేడ్కతోన్ ॥

మ॥ శివుడున్ విష్ణువు బ్రహ్మయంచుజగతిన్ జెచిరంపుచునుండగా ।
శివుడున్ విష్ణువు బ్రహ్మలేకయవలన్ చెన్నొందు నొక్కండునై ।
సవిశేషస్థితినుండునట్టిపరమున్ సేవించి యీకావ్యమున్ ।
భువినాచంద్రకతారకంబుగను నే బొంపొందగాబల్కెడిన్ ॥

మ॥ రక్తశ్వేతము కృష్ణనీలముమహా రమ్యంబుగా పీతమున్ ।
యుక్తంబన్నియునొక్కచోచుగలయన్ యేపారగాతీతమై ।
వ్యక్తంబై పరమై వెలుంగునవలన్ యేరూపమున్ లేకయున్ ।
శక్తీసహితముగాగనుండుగురునిన్ సేవింతునైక్యార్థమై ॥

గీ॥ వెలయదుర్గలక్ష్మివాణినామంబుల । లోకమందుపూజ లొందుచుండు ।
నట్టిముగ్వురకును నవ్వాలపరమైన । శక్తిదలతుకొలతుచిత్తమందు ॥

సీ॥ అఖిలభూతంబుల నాడించుమాయను * సొంపుగా నెవ్వఁడాడింపుచుండు ।
గురుజనంబుల కెల్ల గురువులై తగుహరి*హరుల కెవ్వఁడు గురువగుచునుండు ।
వివిధలోకంబుల వెలిగించి వెలుగుల*మించి యెవ్వఁడు వెలిఁగించుచుండు ।
ప్రభువుల కెల్ల సత్ప్రభువైన బ్రహ్మకు*బ్రభుఁడౌచు నెవ్వఁడు పరఁగుచుండు ।

తే॥ సగుణనిర్గుణ రూపుఁడై నెగడుచుండు*నమ్మహాదేవగురువరు నభినుతింప ।
సకలనిగమాగమాంతశాస్త్రంబులో పావనగమముబోంట్లకు నుతింపనలవియగునె ॥

తా॥ బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రుఁడు మహేశ్వరుఁడు సదాశివుఁడు విరాట్పురుషుఁడు మొదలైనసమస్తజీవకోట్లను శరీరేంద్రియాదులే ఆత్మయనుభ్రమలో చిక్కించి భ్రమింపఁజేయు మూలప్రకృతిచిక్కులలో తానుచిక్కక ఆమూలప్రకృతి వేడుకతో సొగసుగ ఆడింపుచుండెడువాఁడును, లోకగురువులైన బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రాదులకు జనకుండై యుండువాఁడును, బ్రహ్మ విష్ణు రుద్ర మహేశ్వర సదాశివ విరాట్పురుషాండముల లోగల పదునాలుగులోకములను ప్రకాశింపఁజేయు సూర్యచంద్రాగ్నులను ప్రకాశింపఁజేయువాఁడును, దేవేంద్రుఁడు మొదలైన దిక్పాలకులకు ప్రభువైనబ్రహ్మకు ప్రభువైనవాఁడును, శాంతము శమము దమము మొదలైన అనంతకల్యాణ గుణములుగలవియును సగుణోపాసకులకు తగినవియును సకలోపనిషత్స్వరూపములైనవియును ఐన బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రసూర్య శ్రీరామకృష్ణనృసింహాది రూపములును సచ్చిదానంద నిత్యనిర్మలాది స్వరూపలక్షణములును గలదియును వేదాంతములచేత తెలియఁదగినదియును ఐన పరబ్రహ్మ స్వరూపముగలవాఁడై ప్రకాశించుచుండెడు ఆమహాదేవాచార్యుని ఋగ్యజుస్సామాథర్వములనెడు వేదములను వేదాంతములైన ఉపనిషత్తులును, కామికము మొదలైన ఇరువదియెనిమిది ఆగమములును ఆగమాంతములైన చర్యా క్రియా యోగ జ్ఞాన పాదములనెడు నాల్గింటియందు చెప్పంబడిన షడధ్వములతోఁగూడిన కర్మసాదాఖ్య కర్తృసాదాఖ్య అమూర్తిసాదాఖ్య మూర్తిసాదాఖ్య శివసాదాఖ్య మహాసాదాఖ్యలును అద్వైతబ్రహ్మసిద్ధి గౌడబ్రహ్మనందీయము గీతాభాష్యము ఉపనిషద్భాష్యము వేదభాష్యము మొదలైనశాస్త్రములును పొగడుటకుశక్తిలేనిదగుచుండగా మావంటివారికి పొగడతరమా అని తాత్పర్యము.

త్త్వము సర్వాంతర్యామిత్వము సర్వభోక్తృత్వము సర్వస్వతంత్రత్వము సర్వస్రష్టృత్వము సర్వపాలకత్వము, సర్వసంహారకత్వము మొదలైన మంచిగుణములుకలవాడును ఉపాసించుటకును ధ్యానించుటకును తగిన అప్రాకృతదివ్యమంగళ విగ్రహములుగల బ్రహ్మవిష్ణు రుద్రమహేశ్వర సదాశివులనెడు పంచకర్తృరూపుడైనవాడును వాక్కుచేత ఇట్టిదని చెప్పుటకును మనస్సుచేత ఇట్టిదని ఊహించుటకును శక్యముగాని పరబ్రహ్మస్వరూపమైనవాడును కాలనిర్ణయము లేక యెప్పుడును స్వయముగ ప్రకాశించువాడును అయిన మహాదేవాచార్యులను ఈ గ్రంథమును నిర్విఘ్నముగ ముగియుటకు ధ్యానించుచున్నానని తాత్పర్యము.

సీ॥ తనమువైరాగ్యంబు గనుగొనిసిగ్గుచే*సనకాదులును లజ్జనొందగ ।
తనదుసద్భక్తిచే దగగట్టువడియుంట*శ్రీకృష్ణుడాత్మీయసేవజేయ ।
దనదువిజ్ఞాన తీర్థమునందుగ్రుంకుచు*గంగాదినదులెల్ల గంతులిడగ ।
దనదుపూర్ణాత్మ సంతతసమాధినిజూచి*ప్రహ్లాదుడాశ్చర్యపరతనొంద ।

తే॥ స్వకృతగీతాదిశాస్త్రభాష్యంబులెల్ల*వేదతుల్యంబులై ధాత్రి వెలయుచుండ
వామదేవశుకార్జున వ్యాసభీష్మ*సదృశుడేకోజనార్ధన స్వామి వెలసె ॥

తా॥ వామదేవమహర్షి శుకయోగి అర్జునుడు శ్రీవేదవ్యాసులు భీష్మాచార్యులు మొదలగువారితో సాటియైన ఏకోజనార్దన గురుస్వామి తనఇహపరలోకభోగవిరక్తిని చూచి సిగ్గుపడి సనకుడు సనందనుడు సనత్కుమారుడు సనత్సుజాతుడు నారదుడు మొదలగువారు బ్రహ్మవెనుక దాగగాను, శ్రీకృష్ణమూర్తి భక్తియనెడు త్రాళ్లచేతకట్టుబడి తనకుశుశ్రూష చేయగాను గంగా కావేరి మొదలైన మహానదులు తనవిజ్ఞానమనెడు పుణ్యతీర్థమందు స్నానముచేసి పరిశుద్ధిజెంది మహానందముతో గంతులువేయగాను ప్రహ్లాదుండుతననిర్వికల్ప స్థితినుజూచి ఆశ్చర్యపడగాను, తనచేత రచియింపబడిన స్మృతులును శృతులును సూత్రములును శాస్త్రములును భాష్యములును వేదములతో సమానములై లోకములలో ప్రసిద్ధిజెందుచుండగా, ప్రకాశించెనని తాత్పర్యము.

కం॥ బుద్ధిగతత్త్వమసీయని*వృద్ధులు జెప్పుదురు సామ*వేదమునందున్
శ్రద్ధగ త్వంపద మైతివి*సిద్ధంబుగ పరశురామ*సీతారామా॥౩౯॥

కం॥ ప్రియముగ శృతివాక్యంబుల*అయమాత్మా బ్రహ్మమనుచు*ఆర్యులు బలుకన్
స్వయమే బ్రహ్మం బాయను*శ్రియముగ వరపరశురామ*సీతారామా॥౪౦॥

కం॥ గురువాక్యంబులు నాలుగు*దరచగ వాచ్యార్థలక్ష్య*తాత్పర్యములన్
యెరిగిన యెరుకే బ్రహ్మము*స్థిరముగ వరపరశురామ*సీతారామా॥౪౧॥

కం॥ యీవృత్తబట్టబయలును*భావములో యేమి లేక*పాయనుయనుచున్
నీవద్వైతామృతరస*సేవితుడవు పరశురామ*సీతారామా॥౪౨॥

కం॥ సారము లేదని యీసం*సారములో బడక యమృత*సారము నీవా
ధారము జేసుక బ్రహ్మము*చేరితివో పరశురామ*సీతారామా॥౪౩॥

కం॥ యెత్తిన జన్మము లెత్తక*సత్తుకు చిత్తుకును రెంట*సాక్షివి నీవై
వృత్తిది జగమని నిశ్చల*చిత్తముగద పరశురామ*సీతారామా॥౪౪॥

కం॥ గంగాయమునలు రెండును*సంగంబై యున్నచోట*సన్నపుకంతన్
బాగానుయతిన బొందిన*శృంగారుడ పరశురామ*సీతారామా॥౪౫॥

కం॥ కాయత్రయములు నిలువని*మాయగ దాయనుచు ముక్తి*మార్గము చాతన్
సాయుజ్యపదవినుంటివి*శ్రీయుతముగ పరశురామ*సీతారామా॥౪౬॥

కం॥ ఆరిటి దూరము గోలియు*ఆరిటి తెగనరికి వేశి*యూరిటినెల్లన్
మీరియు ముక్తినిధానము*చేరితివో పరశురామ*సీతారామా॥౪౭॥

కం॥ నిందానిందల దగులక*మందామందములు లేక*మదమత్సరముల్
పొందక సమరసభావము*జెందితివో పరశురామ*సీతారామా॥౪౮॥

కం॥ దీక్షల మూటిని గైకొని*సాక్షాద్గురుమూర్తి సేవ*సలుపుచు యాత్మన్
మోక్షముగ జేశి ప్రకృతిని*శిక్షించిన పరశురామ*సీతారామా॥౪౯॥

కం॥ మూలాధారములారిటి*మూలము భేదించి మించి*మూటికి మీదన్
మేలెరిగి నిలచు పురుషుడు*శీలుడు వరపరశురామ*సీతారామా॥౫౦॥

కం॥ ఆధారంబున శ్రీగణ*నాథుం వ, శ, ష, స, లు యనెడి*నాల్గక్షరముల్
శోధించి మీది కెక్కిన*శ్రీధర వరపరశురామ*సీతారామా॥౫౧॥

* కందార్థము *

౽* శ్రీమత్సీతారామ స్వామికృపన్ జెప్పనయ్యె * సదసద్విహితం * బేమిపదానన్ మొదానిని*యీమహికంద్దార్థములుగా*యివివినరయ్యా*వోజనులారా యిటు గనరయ్యా వేమారు నేమిమ్ము వేడెదింతియసుమ్మీ*నామీదకృప జేసినను జదువుమా మీరలివివినరయ్యా*వోజనులారా*యిటుగనరయ్యా॥ * * *

కం॥ ఆసీతాపతినతివి * శ్వాసమునంగొల్చికొంటి*సర్వేశ్వరుడం
చీసద్బోధను తేటగ * జేసితినివిసకలజనులు*చెవియొగ్గివినన్ ॥౨౦॥

* పరశురామసీతారామ శతకము *

కం॥ అకాశపంచకంబును*ప్రాకటముగ దెలశిసప్త*ప్రాకారంబుల్
ఢీకొని దాటుచుమోక్షము*చేకొంటివిపరశురామ*సీతారామా॥౩౧॥
కం॥ లోకములమీాదనిలచిన*వైకుంఠములోనప్రసన్న*వైభవమెల్లన్
చేకొనిహరివై యుంటివి*శ్రీకరముగపరశురామ*సీతారామా॥౩౨॥
కం॥ బిందుత్రయములుదాటిన*సందేహము లేదమీాద*సాయుజ్యముతా
పొందునుపరమానందము*జెందునువరపరశురామ*సీతారామా॥౩౩॥
కం॥ బిందునసాదముబుట్టెను*బిందునునాదంబుగలియ*బీజంబాయెన్
సందియుదెలశినమోక్షము*జెందునువరపరశురామ*సీతారామా॥౩౪॥
కం॥ మోక్షాపేక్షకుముాడును*దీక్షలగైకొన్నవాడు*ధీరుడుతత్వా
ధ్యక్షుడుకారణసద్గురు*సీతాపతిరూడుపరశురామ*సీతారామా॥౩౫॥
కం॥ సోహంభావముజెందియు*దేహంబునభ్రాంతివిడిచి*తెలివొందినయా
దేహికినీకునువొప్పెడు*స్నేహముగదపరశురామ*సీతారామా॥౩౬॥
కం॥ అజ్ఞానవృత్తివిడిచియు*ప్రజ్ఞానముబ్రహ్మమనుచు*ప్రాజ్ఞులుబలుకన్
సుజ్ఞానంబునజేస్తివి*జిజ్ఞాసముపరశురామ*సీతారామా॥౩౭॥
కం॥ బ్రహ్మాహమస్మియనుచును*బ్రహ్మజ్ఞులు వేదమందు * పలుకగనీవే
బ్రహ్మవుమాయామదగజ*సింహావరపరశురామ*సీతారామా॥౩౮॥

కం॥ ద్వాదశనదోదకముల*యాదరమున దెచ్చిమీకు*యభిషేకమునే
మోదముతో జేతుకలుష*చ్ఛేదనవరపరశురామ*సీతారామా ॥౬౫॥

* జ్ఞానాంజనేయము *

కం॥ గురుసేవావ్రతచర్యుడ*గురువాక్యోద్దిష్టితుడను*గురిగలవాడన్
గురుకరుణాకవివరుడను*గురుతర వేదాంతరంగ*గుహావాసితుడన్ ॥

ఉ॥ శ్రీగురుపాదపద్మములు చిత్తమునందదలంచి కర్మముల్ ।
వేగమెకాల్చివేశిమది నేకముగా పరమాత్మగప్పియా ।
భోగమునందుదేలి మదిబూనితినొక్క విశేషకార్యమున్ ।
గాగను జన్మసాఫలముగాగను యీకృతియేఘటించితిన్ ॥

గీ॥ పలుకుమన్న వాడుపరగంగగురుమూర్తి । పలుకుచున్న వాడు పరమగురుడు ।
పలుకువినుచునుండుబ్రహ్మంబునొక్కడే । ననుచు దెలియవలయునాత్మవిదులు ॥

(వేదాంతమంజరి)

* ద్విపద *

శ్రీగురుదేవదాక్షిణ్యసద్భావ*వాగగోచరరూపవైరాగ్యదీప ।
నిత్యనిరాకారనిగమాంతసార*సత్యసదాచార చారువిచార ।
పరమాత్మపరమాప్త పరమకల్యాణ*పరమార్థసుజ్ఞాన పరమప్రవీణ ।
హృత్తాపసంహార హితగుణోద్ధార*దత్తయోగీంద్రశీతలదయాసాంద్రి
మన్ననచేశి సమ్మతిచారదిశి*నన్నురక్షించిన నాపాలివేల్ప ।
నవనీతమరచేత నలువొందునటుల*భువిముముక్షులకు ప్రబోధమబ్బుటకు ।
నిరుపమానవిచార నిశ్చయక్రమను*నవరజూపట్టుమంజరిరచించెదను ।
నగుబాటుగాకుండ నాయుత్తరముకు*తగినవిజ్ఞానంబు దయశేయుమనుచు ।
ప్రార్థించిమద్గురు ప్రభుకృపవడసి*అర్థసంక్షేపవాక్యములచేనంత ।
అనుభవసిద్ధాంత మప్రయాసముగ*వినుపింతువినరయ్యవిశదంబుగాను ॥

కం॥ స్వాధిష్ఠానపురంబున*పాదుగ బ్రంహాధిపతిని* బ, భ, మ, య, ర, ల, లన్
సాధించిమీఁది కెగసిన*శ్రీధరవర పరశురామ*సీతారామా॥౫౨॥

కం॥ వరమణిపూరకమునహరిహరి*నామున్ డ,ఢ,ణ,త,థ,ల, * ద,ధ,న,ల,ప,ఫ,
పరిశోధించియుమీఁరిన*స్థిరమానసపరశురామ*సీతారామా॥౫౩॥

కం॥ హరునియనాహతమునయ*క్షరములు క,ఖ,గ,ఘ,జ,చ,ఛ,జ,ఝ,ఞ, లన్
వరట,ఠ. లమీఁది కెక్కిన*స్థిరమానసపరశురామ*సీతారామా॥౫౪॥

కం॥ స్వరములుషోడశదళమ*క్షరములుగలయావిశుద్ధ*చక్రమునందున్
క్షరజీవునధిగమించిన*స్థిరమానసపరశురామ*సీతారామా॥౫౫॥

కం॥ నిరతం బాజ్ఞేయంబున*అరయగ హం, క్షం, బనేటి*యక్షరములస
ద్గురునింగనుగొని వెడలిన*స్థిరమానసపరశురామ*సీతారామా॥౫౬॥

కం॥ గురుతరసాహస్రారం*బరయగ ఓం, కారనాద*మవ్యయమందున్
పరమాత్మగలశియుంటివి*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా॥౫౭॥

కం॥ శ్రీకరసద్గురు శేఖరు* సాకల్యముగానుపూజ * సలిపేక్రమమున్
చేకొని చెప్పెదభక్తిన * శీకరవరపరశురామ* సీతారామా ॥౫౮॥

కం॥ సరసిజలోచనవరముని * సురవందిత దేవదేవ*సుందరతరమీ
చరణధ్యానముసేతును*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా॥౫౯॥

కం॥ కేవలభక్తినిరమ్మని*యావాహనజేశినిశ్చలా*నందమున్తో
భావాద్వైతంబుననే*సేవింతునుపరశురామ*సీతారామా ॥౬౦॥

కం॥ దాసజనావనభవహర*భాసురనవరత్నఖచిత*భర్మపువరసిం
హాసనమర్పణమీఁకును*జేశెదవరపరశురామ*సీతారామా॥౬౧॥

కం॥ మోదంబలరగసుందర*పాదాంబుజములకు నేను*పాద్యములిత్తున్
వేదాంత వేద్యమలిన*చ్ఛేదనవరపరశురామ*సీతారామా ॥౬౨॥

కం॥ సుస్థిరమానసమునమీఁ*హస్తాంబుజములకు*నిర్మలామృతమర్ఘ్యం
బిస్తినిసతతముసన్నుతి*జేస్తినివరపరశురామ*సీతారామా ॥౬౩॥

కం॥ సతతముగంగోదకమును*మతిశుద్ధిగమీఁకుయాచ*మనియంబిత్తున్
హితముగ గైకొనవయ్యా*శ్రితవత్సలపరశురామ*సీతారామా ॥౬౪॥

* కందార్థము *

ర* శివరామదీక్షితుల * శిష్యవరుండప్పయ్యమంత్రి * యతనిశిష్యుస్ప్రడీ*భువిపర
శురామవంశో * ద్భవసీతారాములతని * భక్తుండసుమ్మీ * తద్బోధప్ర * యుక్తుండ
సుమ్మీ*స్థవనీయులగుమీరు * త్సాహముతో యీగాధ * వినుండీ నేకందార్థములచే
పిలిపితు * భక్తుండసుమ్మీ * తద్బోధప్ర*యుక్తుండసుమ్మీ॥

* పరిపూర్ణబోధాషట్కం *

సీ॥ శ్రీరమాపైతుడౌ నారాయణుని పేర । వెలసినగ్రామంబువిడిదిగాను ।
జెకొన్నరామనుగుశివరామదీక్షితుల్ । రచియించినట్టియీయచలబోధ ।
నాయయ్యచేతకంబాలూరిఅప్పయ్య । మంత్రిదావినివచ్చియంతపరశు ।
రామసీతారామరత్నమునకుజెప్పె । నతడునేనను భాగవతులకృష్ణ ।
గీ॥ భూసురుడు వేడ దెల్పెతద్బోధమీకు । విన్నవించెదవినితప్పులున్న దిద్ద ।
వలసినదియింతె సజ్జనవర్యులార । భద్రయశులారకరుణాసముద్రులారా॥ ౧॥

సీ॥ ఈసృష్టికన్నమున్నేకమైనిత్యమై । యాద్యంతశూన్యమైయమితమగుచు ।
యెరుగుటమరుచుట లేప్రాప్తు లేనిదై ।ద్వంద్వత్రిపుటులనుదగులనిదయి।
నామరూపంబు లెన్నటికిగైకొననిదై । వాఙ్మనోతీతమైవగపుమిరిపె ।
మెరుగనిదై శబ్దవిరహితాకాశమై । యిదియదియింతంతయిట్టిదట్టి ।
గీ॥ దనుచు జెప్పంగరానిదై జననమరణ ।ములనుబొందనిదైవ్యోమమునకులోన।
బైటగలదై ప్రపంచకల్పనకుజొరని । దై వెలితి లేనియీవట్టిఅచలమందూ ॥౨॥

సీ॥ తనకుదానరుదెంచితన్నకుదాచను లేని । సంకల్పుడొకయరక్షణములోన ।
కోటిమాట్లవి వెంచుకొనువారెవరు వేరె । తనువుతో జగముతో దగులుకోని ।
నానావిధములైననామరూపముల్తో । తననుతాగనుగొనితా నెమురుసు ।
సాటిమురీతిని సకలప్రపంచంబు । సృజియించురక్షించుసృక్కణాచు ।
గీ॥ రాకపుట్టుటతా లేకపోకచావు । లవియు మేలుకబల్ నిద్రలగును మొదలు ।
లేనిసంకల్ప మే తాను నేను మేను । లగుచునర్తించుతనవంటిమగువనుగనీ ॥3॥

* సానందోపాఖ్యానము *

సీ॥ ప్రజ్ఞాకళాప్రౌఢిప్రతిభుజంగస్వామి । శాంతిలీలాగతిజగతిసాటి ।
సారస్వతఖ్యాతిసముఁడుశుకుండు । విధాత వేదాంతవిద్యానిరూఢి ।
పరిపూర్ణవైరాగ్య పటిమదీటుశుకుండు । సనకుండుసమతుసుజ్ఞానలీల ।
తులవశిష్టుఁడుశిష్టకలనాతపఃశక్తి । సరిగౌతముఁడుమహైశ్వర్యమహిమ।
తే॥ సతతగౌరీమనోహరచరణకమల । సంగతజ్ఞానభక్తివిశ్వాసభాగ్య ।
గౌరవశ్రీలనుపమ మృకండుసూతి । పూర్ణచిత్తుని గుణములుబొగడతరమె ॥

సీ॥ మగనిశరీరంబు సగముశేయకయున్న । గట్టుపట్టినిజోడుబెట్టవచ్చు ।
తోడరినాథునిరొమ్ము ద్రొక్కనివ్వకయున్న । క్షీరాబ్ధిసుతనీడుసేయవచ్చు ।
పలుమారుప్రజనోట బడకూరకుండిన । భాషాసతినిసాటిబల్కవచ్చు ।
పతులపెక్కండ్రసంపాదింపకుండిన । భూమిదేవినిసాటిబూన్పవచ్చు ।
గీ॥ నివ్వధూమణినిటుజనులెల్లతనను । మహిమవినుతింపజెలగునమ్మధురవాణి
సైకతశ్రోణి నీలభుజంగవేణి । వికసితాంబుజ పాణియవ్విప్రరాణి ॥

సీ॥ చానకన్నులసంచు మీనలీలలమించు*కనుబొమల్ మరునిశింగాణివంచు
లేమనిద్దపుమోము సోముగెల్వగనోపు*తళుకులేనగవు వెన్నెలలగీను ।
పడతిపెన్నెరిగుంపు భ్రమరపంక్తులనొంపు*పల్కులురాజిల్కపల్కునింపు ।
చెలికావిమోవికెం జిగురాకుగలఠివి*కళుకుమైదెగ చెంగల్వతావి ।
గీ॥ నాససంపగివిరులకు నాసగొల్పు*పలువరంగులముత్తెంబుపలుహారంగు ।
కర్ణయుగళంబు శ్రీలచేఘనతమీరు*చెక్కులుకడానిజాళువాచెక్కులరయ॥

గీ॥ యిట్టిసౌందర్యనిధియైనయిందువదన*తనుభజింపంగవలసెనద్ధరణిసురుఁడు ।
చతురసంభోగవైభవ సరణిదనర*శైలసుతసేవనలరినశంభుఁడనగ ॥

ష్టాంగుచుండుమటంచు దెల్పెను ॥యే॥ ॥౪॥ చరణతీర్థంబిచ్చి । త్రివిధప్రసాదము । బరు వడిగనందిచ్చి । మరచిపోయినస్వస్వరూపము మరలనామది కెరుక జేశియు । స్థిరముగా పరిపూర్ణబోధను । శరణనిన కరుణించె మురయుచు ॥యే॥౫॥ నన్నునిల్పకపాయా నేనుండగానె । అన్ని మాయమాయా । ఉన్నదన్నట్టుండ లేనిది యన్నటికి లేదాయె కనుగొన।అన్నదీ విన్నదీ కన్నాదున్నదానారాదహాహా॥యే॥౬॥ కలనుదృష్టాంత్తముగా నీవుండజూచి । అచలము నుపొళుకువగా । తెలుసుకుంటే చాలుమీదట కులము గోత్రము పేరు దెంపను । కలువరింత్తలు సమయుదీనికి। ఫలమిదింత్తకు మెక్కు వేదనె ॥ యె ॥ ౭॥ నేగలనునీకృష్ణా । దీర్చుటకువినుమో । భాగతులకృష్ణా। వేగవినుపిం చ్చుమనవినినే । వేడినవినుపించెనన్నియు । వోగుణాఢ్యుల్లార వోపురుషోత్తమోత్తము లారయికనే॥యే॥౮॥

* పరశురామసీతారామశతకము, *

కం॥ పాతకహరవరకాంచన*పీతాంబరయుగళములును*ప్రీతిగనీకున్
ఖ్యాతిగనర్పణనిరతము*సేతునువర పరశురామ*సీతారామా॥౬౬॥

కం॥ అమరస్తుతనవసూత్రము*అమరినయజ్ఞోపవీత*మర్పణమీకున్
విమలముగ జేతుభక్తిని*స్థిమితముగాపరశురామ*సీతారామా॥౬౭॥

కం॥ భూషణహారకిరీటసు*పూషప్రభకుండలములు*భుజకీర్తులుసం
తోషముగార్పణసేతువి*శేషముగాపరశురామ॥సీతారామా॥౬౮॥

కం॥ అత్తరుపుప్పునుగుకుంకుమ * యుత్తమకర్పూరమగరు*యుతశ్రీగంధం
మెత్తగనలదుదునిశ్చలచిత్తమునన్ * పరశురామ*సీతారామా॥౬౯॥

కం॥ మల్లెలుమొల్లలుతులశీ*ఫుల్లాంబుజపారిజాత *పుష్పంబులనే।
కొల్లగపూజింతునురం*జిల్లగవరపరశురామ*సీతారామా॥౭౦॥

కం॥ వరరత్నస్థాపితమగు*యరుణప్రభఛత్రిచామరాం*దోళికముల్
నిరతంబర్పణశేతును*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా ॥౭౧॥

కం॥ పరిమెళగంధవనస్పతి*వరరసములుగోఘృతంబు*వహ్నియుమీదం
నెరియించిధూపమిత్తును*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా ॥౭౨॥

సీ॥ పెండ్లామెవ్వరినీవు నాపెండ్లాము వేనునీ । మగడనంచనికూడిమందిరములు ।
నట్టిపిల్లలగని చుట్టరికెమొనరించి । విశికిసంసారంబువిడచిగురుని ।
సన్నిధికరుదెంచి స్వామియీసంసార । వేదనబడలేను వేగనన్ను ।
కడతేర్చుమని మ్రొక్క కరుణించియీనృత్త । బట్టబయల్ఘనికి ఘట్టిగాను ।
గీ॥ చెప్పినీవేమిలేదని చెప్పెనతడు । గురుడు జెప్పినబోధపైగురిదగిల్చి ।
తనసమూహము స్త్రీదర్లెతానువచ్చి । నట్టిచోటికియీబోధయిట్టిదనుమీ ॥ ౮ ॥
కం॥ సంకల్పజాలమునిమెడి*యంకిలిలేనట్టిచోటు*నరశినయంతక్
సంకల్పముమాయమగుక్*సంకల్పపుజగమునిల్వ*జాలునెయవలక్ ॥౯॥

కం॥ బూటకపుగురుడు జెప్పె*తాటకతూటకలుగాను*తక్షణమునయే।
పాటలునిలువపుయిదివిన*మాటలుతముతామెలేచి*మాయముగావే॥౧౦॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణవిరచిత పరిపూర్ణబోధాష్టకం సంపూర్ణం॥

* గురుమహిమాభివర్ణన *

* తత్వము *

పల్లవి

యేమనినుడువుదునూ। నాభాగ్యమునునే। నెంతనిపొగుడుదునూ॥

అనుపల్లవి

భామినీమణిబుచ్చివెంకమ భర్తపరశురామసీతా । రామదేశికవరుడునన్నిటరారయని దీక్షాత్రయమునిడె ॥యే॥ ॥౧॥

చరణములు

సాధనలుబోధించీ । సంసారమునగల । బాధలన్నియడంచీ । శ్రీధగుడువిధిశివులుగురుడని । సేవజేయుచుపంచముద్రలు శోధజేయుము పైనజ్ఞానపుసుద్దినీకెరిగింతుననిమెను ॥యే॥ ॥౨॥మిన్నుమొదలైనట్టి । భూతములకుండే । వన్నెలైదిటబుట్టీ । యున్నకమలపుమధ్యమందున । వెన్నవలెవెలిగేటిపాపని । నిన్నుగాగనవోయియని నాకన్నులకుగనిపించజేశెను॥యే॥ ॥౩॥ అంగమావరణమనీ । విక్షేపశక్త్యన । లింగమగుతెలియుమనీ। అంగలింగముసంగమునగల । యింగితంబెరిగించి రెంటిని । మ్రింగివేడ్కను మదినినీవు

కం॥ యెక్కడజూచిన బ్రహ్మం*బొక్కడెయని యెరుకగల్గియుక్తులచాత్రన్
పెక్కులమాయావిద్యకు*చిక్కపుగద పరశురామ*సీతారామా॥౮౬॥

కం॥ రోసితివిఇహసుఖంబుల*బాసితివీమలినవృత్తి*భవబాధములన్
కోసితివిసుజనసంగతి*జేసితివా పరశురామ*సీతారామా॥౮౭॥

కం॥ వ్రాసితివిరామనామము*చూసితివీబ్రంహ్మపదము*చోద్యపుమాయన్
బాసితివీహరిభజనలు*చేసితివా పరశురామ*సీతారామా॥౮౮॥

కం॥ నీవుమహాత్ముడవనుచును*భూవరులుజగంబులందు*పొగడుచుభక్తిన్
భావాతీతుడవనినిను*సేవింతురుపర శురామ*సీతారామా॥౮౯॥

కం॥ జీవునియైక్యముచేసిన*దేవుడవైపరముజెంది*దివ్యమనంబై
కేవలయోగామృతరస*సేవితుడవుపరశురామ*సీతారామా॥౯౦॥

కం॥ యోగులకెల్లనుయుత్తమ*యోగివిసంసారయోగ*యుతభవరోగ
త్యాగివిజన్మవిరాగివి*శ్రీగురువరపరశురామ*సీతారామా॥౯౧॥

కం॥ రాగద్వేషగుణంబుల*త్యాగముగాజేశియోగ*ధారణమంత్ర
ర్యాగముసాంగముపరచిన*శ్రీగురువరపరశురామ*సీతారామా॥౯౨॥

కం॥ చూచినవస్తువులన్నియు*నాశంబనియెంచివాటి*నమ్మకయాత్మన్
నాశముజెందనివస్తువు*జేశితివోపరశురామ*సీతారామా॥౯౩॥

కం॥ చల్లనిగురుడవుదైవము*తల్లివితండ్రివియునీవె*దాతవునీవే
వుల్లములోనమ్మితివిల*శిల్లగవరపరశురామ*సీతారామా॥౯౪॥

కం॥ చిల్లరదేవతలన్నియు*కల్లనినామదికిదెలశి*ఘనభక్తిని నే
నెల్లప్పుడునమ్మితివిల*శిల్లగవరపరశురామ*సీతారామా॥౯౫॥

కం॥ ఈశతకమెవ్వరేనియు*వ్రాసినచదివినను విన్న*వైకుంఠపురిన్
డాసిముదమొందుచుందురు*శ్రీశుభగుణపరశురామ*సీతారామా॥౯౬॥

కం॥ భూసురక్షత్రియవైశ్యులు*భాసురముగశతకపద్య*పారాయణముల్
జేసినమోక్షంబబ్బును*శ్రీశుభగుణపరశురామ*సీతారామా॥౯౭॥

కం॥ శతకమునెవరుపఠించిన*సతిసుతులను పాడిపంట*సంపదశుభముల్।
సతతముదయజేయుము*యాశ్రితవత్సలపరశురామ*సీతారామా॥౯౮॥

కం॥ తిమిరమ్ముల్లోకములందున*సమయమునసాజ్యంత్రివర్తి*సంయుక్తముగా
అమితముగ దీపమిత్తును*స్థిమితముగా పరశురామ*సీతారామా॥ ౭౩॥

కం॥ చేకొనిమద్రసభక్ష్యసు*శాకముఘృతసూపయుక్త*శాల్యోదనముల్
నీకునివేదనజేతును*శ్రీకరముగ పరశురామ*సీతారామా॥ ౭౪॥

కం॥ యాలకులును కర్పూరము*చాలగ వరజాజికాయ*జాపత్రులతోం
బూలంబిచ్చెద సద్గుణ*శీలముగా పరశురామ*సీతారామా॥ ౭౫॥

కం॥ బంగారుపళ్లెరంబున*రంగుగముత్యాలుగూర్చి*రాజితభక్తిన్
మంగళహారతులిత్తును*శృంగారుడ పరశురామ*సీతారామా॥ ౭౬॥

కం॥ అరవిందకుందచంపక*కరవీరకదంబజాతి*కల్హారములన్
శిరముననుంచుదునిరతము*స్థిరముగ వర పరశురామ*సీతారామా॥ ౭౭॥

కం॥ శరణాగతబిరుదాంకిత*పరతత్త్వవివేకనీకు*ప్రాదక్షిణముల్
త్వరగా జేతుననేకము*స్థిరముగ వర పరశురామ*సీతారామా॥ ౭౮॥

కం॥ కరములుపదములుభుజములు*హరుషంబుగ యురముఫాల*మష్టాంగములున్
ధర మోపిమీకుమ్రొక్కితి*స్థిరముగ వర పరశురామ*సీతారామా॥ ౭౯॥

కం॥ మద్దెలతాళముమ్రోయగ*దిద్ధిమియనిభామికదల*దివ్యముగా మీ
వద్దను నాట్యముసేతును*సిద్ధంబుగ పరశురామ*సీతారామా॥ ౮౦॥

కం॥ ద్వాత్రింశతిరాగంబుల*గాత్రంబున విశదమీటి*గానముసేతున్
శ్రోత్రములవినుమునిర్మల*క్షేత్రజ్ఞుడ పరశురామ*సీతారామా॥ ౮౧॥

కం॥ అష్టాదశపౌరాణము*లిష్టముగా జదివియర్థ*మింపుగ మీకున్
నిష్ఠతొ జెప్పెదుమెప్పుము*శిష్టస్తుత పరశురామ*సీతారామా॥ ౮౨॥

కం॥ సురుచిరభక్తినిమానస*సరసిజమున షోడశోప*చారంబులు మీ
చరణములకునర్పించితి*స్థిరముగ వర పశురామ*సీతారామా॥ ౮౩॥

కం॥ వరశింశుమారమున శే*ఖరముగ శ్రీహంసతూలికా*తల్పమునన్
యురవుగ పవళించుంటివి*స్థిరముగ వర పరశురామ*సీతారామా॥ ౮౪॥

కం॥ యుడుపంగ శిలను రెంటిని*కుడియెడుమల దిరుగకుండ*కొనరంధ్రములో
వసునగ జేసినపురుషుడు*చెడిపోవును పరశురామ*సీతారామా॥ ౮౫॥

* ప్రహ్లాదహిరణ్యకశ్యపసంవాదకందార్థదరువులు *

ప॥ శ్రీదనరదైత్యకులమున*మోదంబుననుద్భవించిమురవైరికథల్ *గాథలుగ జెప్పుచుందువు*యీదనుజులకతనువైరి యిదితదగన్నా*మనమతమిది కాదుమాయన్నా ఆదినిసురలోకులఆధారమైమున * మీదానుకోపామా * పాదింపుచున్నాడుయిది తగదన్నా*మనమతమిది॥ కాదుమాయన్నా ॥౧॥

సు॥ అనవినిపుత్రుడుతండ్రికి *వినయంబుననిట్టులనిమొవినుమాయయ్యా*ఘనువైకుంఠరమాధిపు * మనమున నేమరుపజాల మానీతశీలా * దిగ్విజయప్రధానావిశాలా* నూ నాసమతనిపదామానసుఖరతి * లోనవిలీనామైధ్యానింపుచున్నాది*మానీతశీలా*దిగ్విజయప్ర॥ధానావిశాలా ॥౨॥

ప॥ వినుసుతరాక్షసకులమున*కనుకూలుడుగాడుహరియనానిశమతని *కొనియాడిపాడినాయుడ*ప్రణుతించెదవేలచాల ప్రణుతవిశాలా*దానవబాలా*ననువినవేలా కనుకానినాడూనాఘనశక్తికినియోడి*మునుకొనిమున్నిట* మణిగిరాకున్నాడు ప్రణుతవిశాలా*దానవబాలా॥ననువినవేలా ॥3॥

సు॥ జనకా శ్రీహరినీటునలె*ననదగునాసకలలోకమాతనిలోనన్ *జననము వృద్ధియులయమును* ననిశంబునుగాంచుచిత్ర*మనఘచరిత్రా*కశ్యపపుత్ర * కనకాక్షభ్రాత్రా*మనుజాశనేశానా*తనుమానోధనములు *పనిబూనినరహరిపనులాలోనున్నాది*ననఘచరిత్రా*కశ్యపపుత్ర॥కనకాక్షభ్రాత్రా ॥౪॥

ప॥ పుత్రకప్రతివీరుడవై * చిత్రంబుగసంఘటించు శ్రీహరివినుతుల్ *స్తోత్రముశేయుచువానికి*పాత్రుడవై నొగదగునాపాత్రామిదేనా*వైరివినుత * ఖాత్రామిదేనా* రాత్రించరారినాఖాత్రామునకునీగి* గోత్రామునక్రిందాణుమాత్రామైయున్నాడు పాత్రామిదేనా*వైరివినుత॥ఖాత్రామిదేనా ॥౫॥

సు॥ వినుదానవకులశేఖర*ప్రణుతింపగస్వాంతమందు*పరికింపుతగన్ మనసేవైరిజగంబున*మనుసుడిగినవైరిలేడు మానానిధానా*యీగతినీలో ధ్యానింపుజాణా*మానితభక్తిప్రధానత్వమునచక్రి * ధ్యానావిరక్తుల బూనియుండుటమేలు*మానానిధానా*యీగతినీలో*ధ్యానింపుజాణా ॥౬॥

కం॥ శతకముఫ్రాసలు జేశియు*పతకముపద్యార్థసూత్ర*భావములరగన్
ధృతినీకిచ్చితిహారము*శృతిసన్నుతపరశురామ*సీతారామా॥౯౯॥

కం॥ ధరబ్రోకోటీశ్వరునకు*సురచిరముగసుబ్బమాంబకును*సుతుడనునే
నరశింహ్మడనగవెలశితి*స్థిరమానసపరశురామ*సీతారామా॥౧౧౦॥

ఇతి శ్రీమత్పరశురామ నరశింహ్మ దాసకృత
పరశురామ సీతారామ శతకము సంపూర్ణము

* సానందోపాఖ్యానము *

ఉ॥ కోరకుతుచ్ఛభోగములు । క్రూరజనంబుల చెంత కేన్నడుం ।
జేరకుతల్లిదండ్రులును । జెప్పినవాక్యమొకప్పుడైనతా ।
మీరకుదుర్మతస్తులెడ । మిక్కిలియక్కరగల్గియుండినన్ ।
జేరకునమ్మహామహుని । శిష్టగుణంబునుతింపశక్యమే ॥

సీ॥ గురుకువేదముజెప్ప దొరకొనినొకసారి । వినగూడిపాఠంబు వేగజెప్పు ।
షట్శాస్త్రములుజెప్ప సాగినపూర్వోత్త । రస్థితులెరిగి సారంబుదెలుపు ।
కావ్యలక్షణములొక్కట జెప్పబూనిన । కర్కశమతిప్రసంగంబు జేయు ।
బహుపురాణంబులుపన్యాసగతిజెప్ప । నిఖిలార్థమరసి వర్ణింపుచుండు ।
గీ॥ సకలవేదాంతవేదశాస్త్రంబులిటుల । నభ్యసించిప్రవీణుడైయుండులోన ।
చిన్మయానందశివభక్తిసిద్ధమనుచు । శంభుసేవార్థసత్కారంభుడయ్యె ॥

వ॥ శివరామదీక్షితులవారు వృంజేస్థలమునందు,

సీ॥ జనహీనవృద్ధకేసరికిమత్తేభంబు । తనకరంబిచ్చికైదండగాగ ।
పాముపిల్లలకెండపైసోకనివ్వక । నెమలిపింఛంబులనీడబట్టు ।
సమదోగ్రశార్దూలశాబకంబులగూడి । హరిణజాలములాటలాడుచుండు ।
అందందవృకసమూహములుగొర్రెలజేరి । యలరుపచ్చికమోసులందియిచ్చు ।
గీ॥ సతతసానందకృత తపస్సత్యగరిమ । జాతివైరములేకెల్లజంతుకోట్లు ।
కదసివిహరింపనభిరామగతిజెలంగు । చుండునయ్యాశ్రమంబుననొక్కనాడు ॥

కొనిననుయుద్ధమునడాయశంకించి *మునిముఖ్యనింటతాజనియించగలవాడు*మా నూమహరిసి*నాతో పగ॥బూనకిత్తరిసి॥౧౩॥

సు॥ దనుజాధీశ్వరఘనమా*వనజోదరుపాదభక్తి*వదలకనాలో *తనుదానెతగిలియున్న ది*దనుజులభయముమిందునాకు * దనరదుతండ్రీ*శ్రీపతిభక్తిమానాదువిండ్రీ* ధ్యా నామునారాయణానూనపదరతి * బూనిసుఖింపుచుతా నేమిప్రతిచింత * దనరదు తండ్రీ*శ్రీపతిభక్తి॥మానాదువిండ్రీ ॥౧౪॥

పి॥ నందనయిందరువినగా*మందమతింజెందికాని*మాటలచేనా*డెందంబునునొప్పించె దు*పందాహరిమనకువైరినందానమిడరా * నిన్నుబట్టి బాధింతునటరా*యిందిర పతిసమరమందునాతో బోర*సందేహపడిమనుజ *నందానుడగువాడు*నందనమిడ రా*నిన్నుబట్టి॥బాధింతునటరా॥౧౫॥

సు॥ రాత్రిచరోత్తమవినుమా*పాత్రంబనివిష్ణుభక్తి*భావములోనక * సూత్రంబుగగీ లింపుము*రాత్రించరభావముడిగి రాత్రివిహారి*కోపదృష్టిమాత్రామునుదీరి*గాత్రా ములక్ష్మీకళతూనినేవాలో*సూత్రాముగానిల్పి*పాత్రమైతేమేలు*రాత్రివిహారి కోపదృష్టి॥మాత్రామునుదీరి॥౧౬॥

* ప్రహ్లాదలీలావతి సంవాదము. *

మా॥ శ్రీకరదానవవంశన*శీకరమైయుద్భవించి*చిత్తములోనక * లోకేశుడుహరియ నుచును*ప్రాకటముగనీవుదలపరాకుమారా*నామాటవినరాసుకుమారా* నాకూనవిను శ్రీమన్నారాయణుడుమన* కేకాలమునునైరిని కేలతలపోయ*రాకు కుమారా॥నామాటవినరాసుకుమారా॥౧॥

సు॥ ఓయమ్మనీప్రబలికిన * మాయామయమైనప్రకృతి*మాటలువినినే* కాయమువ్య ర్థముచేసుక* మాయవికారమున లోకమాయాకుబోనే*శ్రీహరినేడాబాయా గలేనే * నాయందుమహావిష్ణుడాయుతసత్రుడు-వ * శ్రేయముగానిల్పిడాయాగై కొన్నాడు*మాయాకుబోనే॥శ్రీహరినెడాబాయాగాలేనే॥౨॥

మా॥ అన్నాదనుజకులాంబుధి * కెన్నసుధాకరునిభంగి*నెసగుమదుక్తుల్ * చెన్నుగ నీచిత్తంబున * మన్నించియుచెకిరిమీది మన్నానవిశువ్వా*నాదుపలుకు పన్నా

పి॥ లీలన్ మద్బాహుబల*జాలంబునదిశలు గెల్చి* జయశీలుడనై*యేలుచునుండగ సీవన
మాలియునాయెదుటరాడు*బాలా కావినరా * నాతో వాదుచాలించి మనరా*పో
లించినాభుజస్ఫాలానామునకోర్వ*జాలాకా నెరచిపాతాళామందున్నాడు * బాలా
కావినరా*నాతో వాదు॥చాలించిమనరా ॥౭॥

సు॥ ఏలా రాజీవాక్షుని*యీలాగునబలుకజనక * యిలగగనదిశల్ * వాలాయము గాలి
చితివటజాలింబడిమనసు గెల్వజాలావదేలా * తాలిమినీలో గెలింపుచాలా*గెలించే
చిత్తుకరాళించినినుబట్టి*జాలిబొందింపగమేలుదానిగెల్వ *జాలావదేలా * తాలిమి
నీలో॥గెలింపుచాలా ॥౮॥

పి॥ సురరాజవైరినందన*పరిపరివిధనుతులచేత పద్మాక్షుహరిన్ *స్మరియింపుచునాస
న్నిధి*నెన పెరుగకనిలువనీకు*వీరాసామటరా * నాతో ప్రతిశూరత్వమిడరా*పురు
శక్తినాతో సంగరమందు నిలువాక *నరహరిరూపము ధరియింపుచున్నాడు॥వీరా
సామటరా*నాతో ప్రతి॥శూరత్వమిడరా ॥౯॥

సు॥ వరదానవవంశాగ్రణి * పరికింపుమునాదుపలుకు * భావములోనన్ *పరమాత్మ
భక్తసులభుని*స్థిరముగధ్యానించిమోక్షసిరిగనుమేధా * శ్రీహరినుతిగరిగోనరా
దా*అరలేనిభక్తినుస్థిరలీలగెలించి*కరివరదుని సత్య నిరతూనిధ్యానించి*శిరిగనుమే
ధా*శ్రీహరినుతి॥గరిగోనరాదా ॥౧౦॥

పి॥ వినరాపుణ్యజనాధమ *మనసునభయమింత లేక*మాధవుకథలన్ *వినుతులుచేశెదు
నిన్నును*ఘనముగదండింపదిక్కు*ఘనుడెవ్వరన్నా*నాతో వైరమనుష్యగాదన్నా*
వనరంగనాతోడరణరంగమునకోడి *పనిబాడిభీకరుడై*జనియించగలవాడు*ఘను
డెవ్వరన్నా*నాతో వైర॥మనుష్యగాదన్నా ॥౧౧॥

సు॥ యిదిగనుమాదితినందన * అదనుగజగములకునీకు*నిఖిలాత్ములకున్ *విదితంబుగ
దిక్కెయ్యది * పదపడినాకదియెదిక్కు * పదమాగుజనకా*యీగతి లేకవదలాదు
కినుకా*కదలానిభక్తిసంపదబొంది శ్రీహరి* పదమూలుధ్యానించి*ముదమందినను
నిత్య*పదమాగుజనకా*యీగతి లేకా॥వదలాదుకినుకా ॥౧౨॥

పి॥ తనయావినుజడతన్ *ప్రత్యనుకూలములైనమాటలాడిననింకన్ *దనుజులచేదండించె
ద*మనమునభయమందిపలుకమానుమాహరినీ*నాతోపగ బూనాకిత్తరినీ*మును

సు॥ మాతా యేమని చెప్పెదు*భూతేశుడు సర్వభూతచేతనుడై వి*ఖ్యాతిగ నేలుచునుం
డగ*ఏతీరునభయము లేశమిత్తరిగలదే*హరికరుణనిర్భీతియెకాదే * ఖ్యాతిగనా
పాలిదాతానుగూడినం * ప్రీతితోనుండాగ నేతీరుభీతి నాకిత్తరిగలదే॥హరికరుణని
ర్భీతియెకాదే॥౧౦॥

మా॥ రాజై యీభువిలోపల రాజులతాచరలుబట్టి రాజ్యవిభూతిన్ *మీజనకుడుంట దె
లిసియు*రాజని హరిదలపదగునె *రాజకుమారా సద్గుణకల్ప భూజామయేరా
యీజగతికి నెల్ల పూజితముగ హరి*రాజని పలుకుట రాజీయెనికేది రాజకుమారా
సద్గుణకల్ప భూజామయేరా॥౧౧॥

సు॥ ఓజననీ యీరీతిగ*రాజసమున మాటలాడ రాజితమగునే*పూజితముగ హరిజగతికి
రాజగుప్రతిరాజుగలడే రాజాలలామా*శ్రీహరికన్న రాజేడి చెపుమా*రాజీవ
నయనా నానా పూజాఫలంబువ * రాజీగాపుల్లోక రాజూను జేరితి రాజాలలామా
శ్రీహరికన్న రాజేడి చెపుమా ॥౧౨॥

మా॥ హరిహరియనుచును నిరతము*పరిపరివిధములను నీవు బలికెదవన్నా*పరువడి మన
మతమునకును*హరిదూరుడుగాన దలప నసహ్యమె పుత్రా*పావనగాత్రా ప్రణుత
చరిత్రా*హరికి దానవులాకుదర లేనిపోరు నిర్భరముగనుండ శ్రీహరియానిదల పాసీ
కసహ్యమె పుత్రా॥ పావనగాత్రా ప్రణుతచారిత్రా॥౧3॥

సు॥ తరుణీ శ్రీహరిపదములు*స్థిరముగ ధ్యానింపను ముక్తిసిద్ధివహించున్ *కరమర్థి ననుచు
గురువులు*యిరువుగ బోధించినారు యెరిగితినమ్మా*కేశవునందు మరిగితికొమ్మా
పరికింపమతము సమ్మతమా యీహరికృప * పరగని ర్వైరా నిర్భావామైయుం
న్నాది*యెరిగితినమ్మా॥ కేశవునందు మరగితికొమ్మా॥౧౪॥

మా॥ అన్నా గురువులు జెప్పిన*సన్నుత శాస్త్రంబులన్ని చదువక చక్రిన్ *యెన్నెదవు నీ
వు నిత్యము *చెన్నుగ యిది దగునే నీకు చిన్నికొమారా*శాస్త్రార్థములెంన్నావదే
రా*నిన్నా నెడువిను నీతోటి బాలూలు * అన్ని శాస్త్రార్థానము లెన్నగ నేర్చిరి
చిన్నికొమారా॥ శాస్త్రార్థాములెన్నావాదేరా॥౧౫॥

సు॥ అమ్మా చదివించిరి నను*యిమ్ముగ నే చదువు శాస్త్ర మేర్పడ వినుమీ*నెమ్మది శ్రీ
హరిపదజల*జమ్ములు మదినమ్మినానే సంమ్మాతితో నె*శ్రీహరిని నే నమ్మికుం

గానుపుప * చిన్నికుమారాకా వెనున్నా మమనవైరి * యెన్ని జెప్పొదనన్ను గన్న
య్యహరినిదాని*మన్నాననిమష॥ నాదుపలుకు-పనున్నా గానుడువ్వా॥ ౩॥

సు॥ యన్నగభాగవతార్థము*పన్నుగ వినకిట్లుబలుకపాటయెతల్లీ * యెన్నెన్ని జెప్పనే
టికి*కన్నా నిగమున్నరీతి కన్నా నేహరినీ *పామరమీాడీయున్నా నేతరుణీ*ఉన్నాత
భక్తినసోంన్నాతభావాసు*భోంన్నాతి నన్ను చేకొన్నట్టి హరికృప*గన్నా నేహరి
నీ॥పామరమీాడీయున్నా నేతరుణీ॥ ౪॥

సా॥ పినుషస్త్రీదనుమారక *ఘనబలశౌర్యములయందు * గనుమీాపినతం* డ్రినివధి
యించినపగతుని*దనుజాంతకుదలుపవలదు*దనుజాకొమారా *నేజేసేటి మనవి
చేకోరా*పినమాసి నేనెంత వినయామున్రో జెప్ప * మనసూనహరిభక్తిమానావ
లెందూకు*దనుజాకుమారా॥ నేజేశేటి మనవిచేకోరా॥ ౫॥

సు॥ చెల్లినెయిటువలెబలుకుట*తల్లీ హరిదాసదాస*దాసుడనగునా * కెల్లప్పుడుహరి
పైమది*మల్ల డిగానిపొల్లుబోదు*పల్లవాపాణీ*దానవకుల బల్లీదురాణీ*కొల్లాగ
భక్తికసోల్లాసముచుబొంది *వుల్లామచ్యుతుజేరి మల్లీ తిరుగబోదు*పల్లావాపాణీ॥
దానవకుల బల్లీదురాణీ॥ ౬॥

సా॥ అనుజునిజంపినపగకై*మునుకొనిమీాతండ్రిరోష *మున శ్రీహరిపై * గనలుచు
నుండగనీవిటు*సనకాదిమునీశులపజనదూరపుత్రా*పావనగాత్రా ప్రణుతాచ
రిత్రా*వినవన్న మనవాశమునకు శ్రీహరిశత్రు * వనకనుసీవిటు లనిశౌమువినుతింప
జనదూరపుత్రా॥ పావనగాత్రా ప్రణుతచరిత్రా॥ ౭॥

సు॥ జననియిట్లు వచింపను * జను నేహరివిశ్వమయుడు సర్వాత్మకుడై * ననుబోటిదీ
న జనముల*ప్రణుతింపగరక్షసేయువనరూహానేత్రీ*మజ్జనయిత్రిజననుతగాత్రీ*ఘ
సంహారక్షింప మజకానులాసిక్షింపచే *తనుడైనహరిశత్రు వనిపల్కదగునే*ావ
నరూహానేత్రీ॥ మజ్జనయిత్రీ జననూతాగాత్రీ॥ ౮॥

సా॥ మీాతండ్రిశౌర్యభుజబల* ఖ్యాతికిభయమింతలేకఘనముగహరివిఖ్యాతిని *ప్రస్తు
తి జేశెద*సతిగనామాటవినకనీతీయెతలపా*హరియందునీ కీతీరువలపా*రీతిగనేనె
న్ని రీతులజెప్పిన*మాతావాక్యమువినక*మాధావునీతీరునీతీయెతలపా॥ హరియం
దునీకీతీరువలపా॥ ౯॥

* షణ్ముఖ కవికృత గురుశిష్య సంవాద కందార్థదరువులు *

శ్రీవీరదేశికేంద్రుని* భావంబునదలచియతనిపదపంకజముల్ *సేవించిగురుని కరుణను*వావిరికందార్థములు తత్వవరులుమెచ్చగనూ * వచింతుసత్కవులుల్లశిలనూ*భావామలరశివ జీవైక్యామర్మాము * భావజ్ఞులుతమభావానచేతత్వవరులుమెచ్చగనూ॥వచింతుసత్కవులుల్లశిలనూ॥౧॥

క్షితినొకహితమతిశిష్యుడు*అతులితవైరాగ్యగరిమ*నరయుచుగురునిన్ *కృతపుణ్యవశతగనియెను*చతురకళాభిజ్ఞమూర్తి శరణావత్సలునీ*మలత్రయజితసత్యవ్రతుని*సతతాష్టావిధయోగ సారావిచక్షణు*పతితాపావనశీల పరమస్వతంత్రుని*శరణావత్సలునీ॥మలత్రయజితసత్యవ్రతునీ॥౨॥

కనిసాష్టాంగమొనర్చియు*వినుతింపుచుదేవనాదువిన్నపమిదెగై*కొనుజననమరణబాధల*పనుపడిభయమందినాడా పాలింపవయ్యా * భక్తలోక పాలానాధుర్యాఅనుపమజ్యోతిర్మయాకారశివతత్వ*మనుప్రజూపిస్వానుభవమందజేయుచు*పాలింపవయ్యా॥భక్తలోకపాలానాధుర్యా ॥౩॥

కరుణించెదవినుపుత్రిక*యురుతరమగురాజయోగ మున్నతమహిమం*బరుదనిశివయోగీంద్రులు*బనుపడిశివతత్వమనుచు భావింపగానూ*జీవన్ముక్తి స్ఫురణాదెల్పెదనూ*పరమాశాంభవిముద్రిపటిమెగూర్పగనిత్య*నిరుపమగురుబోధ మిదమిద్ధమనిపల్కి-*భావింపగానూ॥జీవన్ముక్తి స్ఫురణాదెల్పెదనూ ॥౪॥

తిలలందుతైలభావన*సలలితకాష్టములయగ్ని చందంబునతా*నిలభూతకోట్లమూర్ధ్నిస్థలములచిత్కళలతోడా తగవెలుంగుచునూ*పరశివుడుండు చెలగిసాక్షిగనూ యలమీనీలతోయద మధ్యగనబడు*లలితవిద్యుల్లేఖ లతభాతినెరయుచు॥తగవెలుంగుచునూ॥పరశివుడుండు చెలగిసాక్షిగనూ॥౫॥

చటులస్ఫటికఘటాంతర*పటుదీపముభంగిచాల బాహ్యాంతరసం*ఘటితంబైవటబీజో*త్కటవటతరుభంగిసర్వ ఘటచేతనూడై *నిటలాక్షుడుతానటనతత్పరుడైయిటులజీవకోటి నటుజొచ్చిచాలాది క్తటులందునిండి విస్ఫుటసుప్రకాశత ఘటచేతనూడై॥నిటలాక్షుడుతానటనాతత్పరుడై॥౬॥

న్నానే*కొమ్మామహారికన్నాదైవమ్మాలేకదాని * నెమ్మాదిభక్తిరసమ్ముప్పతిల్లగ
సమ్మాతిత్రోనే॥ శ్రీహరిని నేనమ్ముకున్నానే ॥౧౬॥

మా॥ మందత్వాంబునపుత్రము*కుంభజించెదక్రదనుజకుంజరుమ్రోలన్ *సందేహామే
మిలేకసనందనవందితునిదలప నందానాతగునా*దానవరాజానందితమగునా*అం
దారువిన తండ్రిముందారాపగతు*పురందారాధీశుగోవిందునినుతిశాయా*నంద
నాతగునా॥దానవరాజానందితమగునా॥౧౭॥

సు॥ తల్లీయీతీగుననన*జెల్లునెసందేహామేల చిత్తములోనన్ *యల్లజగత్తులకునుహరి
వల్లభుడనియున్నవాడా పల్లావాపాణీ*దానవకుల వల్లభురాణీ * చల్లాగనేనుని
శ్రీల్లాసామునచెక్రి*నుల్లాములోగలశి యున్నానేసతతాము*పల్లావాపాణీ॥దా
నవకులవల్లభురాణీ॥౧౮॥

మా॥ అనఘాగుకాచార్యులు*పనుపడబోధింపడిట్టి భాగవతార్థం * మునుకొనియేపు
సుఘునిచే వినగలిగెనో తెలుపుపుత్ర*వినయామున్తోడా * సంశయమూడా వనజా
క్షుగూడా*అనినప్రహ్లాదుడిట్లనువినుమోతల్లి*ఘునునారదుడు దెల్పెనరసిభావా
ము*ఘునమతితోడా॥సంశయమూడావనజాక్షూగూడా॥౧౯॥

సు॥ అనిప్రహ్లాదుడుతల్లికి * తనమార్గము తేటపరచి తన్మయుడై* ఘననారాయణు
రూపము*ననయము తానయ్యెనిత్యమానందామూనా*నారదసన్మునికృపావలనా
శేషవిశ్వభ్రాంతి లేనివాడై నిల్చి*తానుతానై సంత తానందమునగలిశి*స్వానుభా
వమునా॥యేమియు లేనిజ్ఞానాశూన్యమునా॥౨౦॥

సు॥ ఘనుడగుప్రహ్లాదుపుతా * ననఘమతికి తల్లితోడ నాడినమాటల్ *వినిచదువనా్రి
యనేర్చిన*జనులకుమోక్షుంబుజెందు జనలోకమునన్నా * మద్గురులింగమనువా
క్యామునన్నా * వరపాటైయలింగ మను పేరరచియించె * మునుకొనియీకృతి
మోక్షాహితార్థాము*ప్రణుతిశాయగనా॥ భావజ్ఞాలువినిసంతోశిలనా॥౨౧॥

౧౦* వినిమీఁదివిదిద్దుండని*పనిబడిప్రార్థించనేల*పరుసమునినుమి*ట్లనునెస్వర్ణము జైమని*తనకై తానౌనుసన్ని ధానామందుంటే* తెల్పుడియను* మానామిందుంటే * మనవిజేసునెపాలిమ్మని లేగతల్లికి*తనకై తానిచ్చునుదయ జేసితా*సన్నిధానామందుంటే తెల్పుడియనుమానామిందుంటే॥

* రాజనీతిరత్నాకరము *

కం॥ కులహీనులైనవిద్యా*బలవిరహితులైనసరస*భాయన్నిచోరా
జులుమన్నింతురుకృపచే*చెలువలులత లెనయుపట్టు*చేకొనుటరుదే॥

కం॥ కొననుండిచెరకుదినరుచి*ఘనమగుగతిసుజనుమైత్రి*కడుహెచ్చుభువిన్
మునుచెరకుమొదలనుండియు*దినునటువలెఖలునిమైత్రి*దిగునానాటన్॥

౧౧* అప్పకవీయ్యాద్యాంధ్రము*లొప్పగుమాఘాదికావ్య * మొగిజదివికృతిన్ * తప్పనికవులకుసమముగ*తప్పులు లేకుండజెప్ప*తరమానాకృతినీ* ఊహానుజేస్తిమరినే నీకృతినీ*గొప్పపక్షులతోటికొదువాపక్షులుసాటి*కుప్పారవీధని కూడ్యాడేటందూకు తరమానాకృతినీ*ఊహానుజేస్తిమరినేనీకృతినీ॥

* భద్రాద్రిరామశతకము *

సీ॥ వేదముల్ వివరించివిననేర్చుకోలేదు। శాస్త్రపురాణముల్ చదువలేదు।
యాంధ్రగీర్వాణంబులభ్యసింపగలేదు। వేదాంతమార్గముల్ వెదుకలేదు।
చూచిఛందంబులుశోధించగాలేదు। సాధుజనులపొందుసలుపలేదు।
నిలసత్తలంకారవిధముచూడగలేదు। కావ్యనాటకములుగానలేదు।
గీ॥ నీకటాక్షంబునామీఁదమిగులగలుగ। జేయబూనితినీమీఁదనీసశతము।
తప్పులేకుండదయచేసిధరణియందు। కవిజనంబులుమెచ్చువిఖ్యాతిజేయు।
రమ్యగుణధామభద్రాద్రిరామపరశు। రామనరసింహ్వదాస సంరక్షితాంహ్వా॥3॥

* భావార్థము *

వేదములను విచారించి శ్రవణముజేయ నభ్యసించలేదు, శాస్త్రములను పురాణ

…కౌ యోగంబనునది*ధారుణి నేత్రాంతరాళ తన్మధ్యమునన్ *చేరి కళా భావం
…* …జగద్రూపమనుచుపొందిక గనుచు *స్ఫురత్తారాకాకారమగుచు*చేరి
…ముగ చెలగిచిన్మయతసం *సారామహాబ్ధినిస్ఫురణకారణముగ*పొందికాగ
…చు స్ఫురత్తారాకాకారమగుచు॥౭॥

సర్వంమనసునగనుచును * సర్వంశివుడనుచుదెలిశి సహజావస్థల్ *బరగిన సంక
ల్పంబును*నిర్విషయతశిక్రనిగూఢ్చి నిరేపుడావై* హరుని జెందునిర్వికారుడవై *వు
ర్వియందగ్నికరూపా …ముభాతిని*నిర్వాణాపదమందు నిలచి*సర్వమమరచి నిర్లేపు
డావై॥హరుని జెందునిర్వికారుడవై॥౮॥

యిదిశివజీవైక్యస్థితియిదిపరతత్వార్థబోధ*యిది మోక్షపదం*బిదియని తెలిపిన
శిష్యులకు*మదిగూద మొదవంగవినుచు మధురావాక్తతినీ*సన్నుతిజేశే ప్రధితాస
ద్గురుని*చిదచిద్వివేకాయ శిష్టాతత్వామృత*మదిగ్రోలయానంద మగ్నభావమున
మధురావాక్తతినీ॥సన్నుతిజేశేప్రధితాసద్గురుని॥౯॥

సుకవిజయానందంబుగ* నికరంబగుతత్వబోధ నిర్ణయములుగా * మకరధ్వ
జారికృపచే*ప్రకటితముగ బలుకబడియె భాసురముగనూ*పల్కులుబుధ తోషా
ణాముగనూ*వీక షణ్ముఖకవి విమలావాక్యములు*చేకోనబోస్తిమి శ్రీవీరగురు
వర్య*భాసురముగను॥పల్కులుబుధ తోషాణాముగనూ॥౧౦॥

౧* మరుసిచ్చివినుడియికనొక*మనవిదినాపాలిగురునిమదిలో కలనే*నునుచు
కొని పెద్దలాజ్ఞను*పనిబూనుకచేస్తినిట్టి*పద్యాములిన్ని*తప్పొప్పు లేర్పడదిద్దుండ
న్న*సుమతిమంతులుగనుకా నేప్రార్థిస్తి *ననుమీకటాక్షేక్షణముల పిక్షించు
చు * పద్యాములిన్ని తప్పొప్పులేర్పడదిద్దుండన్న॥

క॥ నరకగామజననమరణ*వ్యథమానుటకై రచిస్తి*వరకవులారా
మదిలెంచిచూచిదిద్దుడి*పథమేమాత్రంబుదప్పి*పారకయుండన్ ॥౧॥

క॥ మెప్పైనబోధగలమా*యప్పలుతప్పుంటెదిద్దు*డదినాకిష్టం
…ఇదికందములనే*జెప్పితియీకవితజూచి*శిడిముడిపడకన్ ॥౨॥

గీ॥ లక్షణంబుజూడరమ్యమగపించును । దీక్ష జేసిదానికి తెలిదా [illegible]
లక్ష్యశుద్ధిభావులగుచుండువారికి । లక్షణంబుజ [illegible]

వ॥ ఆదియెట్లంటేని,

గీ॥ రాత్రియందుదివ్వెరంజిల్లుచుండును । తనదు [illegible]
భానుడుదయమైన ప్రబలునాదీపంబు । [illegible]

కం॥ తప్పులుగలిగనయీకృతి*యొప్పుడుసద్గురు [illegible]*[illegible]
తప్పనియెన్నలువకు*వొప్పుగకృతిజూచి [illegible]*[illegible]

* ఛందస్సు *

సీ॥ శ్రీకరలక్ష్మీనృసింహ్వాశ్రితసరవంద్య । [illegible]
యనుచువర్ణించియు యతులక్రమంబెల్ల । [illegible]
స్వరమెద్దిగల్గునచ్చట తదాకారంబు । నిలిపిన స్వరమైత్రి [illegible]
అరవిందనిభలోచ నార్తావనచరిత్ర । యని [illegible]
హరిరూపతవకింక రోహంబులు ప్త । విసర్గక స్వరవళి [illegible]
ఋభురిపుద్వేషధరిత్రీవినుతరమా । ధవయనంగను విఋున [illegible]
ఇనకోటిసంకాశ వృషభవాహనహిత । ఋత్విజస్తుత ఈశ కృష్ణయనుచు ।
బలికినఋత్వసంబాధవళియనగు । పృథ్వీశగోవింద కృతి [illegible]
యనగనుఋత్వ సాంమ్యవళిబరంగును । ఇభవంద్య [illegible]
యనవృద్ధివళిమోద మమరుచుండును వేడ్క । [illegible]
యనిచతురాంఘ్రుల నలరినయాదినర్గ । యతియు [illegible]
జ్ఞానవేద్యాయ కాంచనవినిర్మితభూష । [illegible]
యనబిందుయతి విదనదు నసుగుణాసం । పూర్ణ [illegible]
నుముకారయతియగు క్రమముననవైత్య । విముక్త [illegible]
వలనొప్పుగానుమవర్ణవిరామంబు । నగుకృష్ణపాద [illegible]
ఋఋయతివాట్లిల్లు నెలమినిగ్గులుదేలు । నరిరమూ [illegible]

ములను చదువుకోలేను తెనుగును సంస్కృతమును నేర్చుకోలేదు, ఉపనిషత్తుల ధర్మములను విచారించలేదు, లక్షణగ్రంథములను చూడలేదు, పెద్దలసాంగత్యమును జేయలేదు, అలంకారగ్రంథములను కావ్యములను నాటకములను, జూడలేదు, మీయొక్క అనుగ్రహము నాయందు విశేషముగా నుండుటచే మీపేరట సీసశతకమును కృతిచేయ ప్రారంభించితిని, గనుక తప్పులేకుండ అనుగ్రహించి యీభూమియందు కవీశ్వరులుమెచ్చునట్లు చేయుము మనోహరమైన గుణములతో ప్రకాశించుచు భద్రాచలమునందుండెడి శ్రీ రామా పరసురామ నరసింహదాసుని రక్షించునామముగలవాడా?

⸻

* నామరహితాచల పరిపూర్ణసుధాకరము. *

సీసార్థము,

సూత్రభాష్యాదుల జూచియుండగలేను । ఛందస్సులేమియు జదువలేదు । కావ్యంబులైనతె నిక్కముగనభ్యాసంబు । సల్పంగలేమనిస్పందియముగ। నెమ్మదిలోగురునమ్మి ప్రార్థనజేసి । నిజమైనవార్తనీనిలజనములు । బొందియుకడతేరబూర్ణ భావంబంత । తెలియబల్కెదవినుడీ।యీగ్రంథమును । కలయనితలచిచదువుడీ।తలపగనందుమీదదప్పులేమైనగల్గిన । సలలితముగనేనుసరిపడదిద్దవచ్చు॥

౧-౨* ఛందంబెరుగకపద్యము*లెందుకుజేశెదవటంచుమెందరనిననే*సందేహింపకచేసితి*నిందులతప్పులెమీర*లివిదిద్దేరనుచూ*నేజదివితెచెవియొగ్గివినుచూ* అందాముగాచిత్తమందిస్లుతలపోశి*కందార్థములనుమీ*ముందారాబెట్టితి యివిదిద్దేరనుచూ నేజదివితే చెవియొగ్గివినుచూ॥

కం॥ యేకందము కాకందమె*మాకంద్ఫలరసరుచిని*మరిపించుగుచిన్
మీకందములైననువిను*డీకందములన్ని స*త్కవీంద్రుల్లారా॥ ౩॥

కం॥ నేఛందముజదివెరుగను*నాచందంబిదియుగురుని*నమ్మిరచిస్తిన్
యీచందపుపద్యములను*చూచందరునగక*దిద్దజూడుడిసుకవుల్॥ ౪॥

⸻

* జ్ఞానాంజనేయము *

కం॥ యతిగణప్రాసంబులునే*మతినెరుగనుసుజనులార*మరిసద్గురున్నీ
గతియనినమ్మినవారికి*యతిగణప్రాసంబులెల్ల*యెందుకుతెలియన్॥

గీ॥ తలపతలకట్లకైత్వమాత్వంబు జెల్లు । కొమ్ములకునోత్వమును జెల్లుక్రమ్మకొనగ ।
ఇత్వమేత్వంబుఉత్వంబు నేక సరణి । యతులకివిలక్షణాలుపద్మాయతాక్ష॥

* శార్దూలలక్షణము. *

సారాచారవిశారదాంబునయతిం శార్దూలవిక్రీడితా ।
కారంబై మసజమ్ములింమ్ముగసతా గప్రాప్తితోఁ జెప్పిరన్॥

* చంపకమాలలక్షణం *

నజభజజల్ జరేఫలబెనంగిదశాయతితోడ జెప్పిరన్ ।
త్రిజగదభీష్టదాభువి పతీదగ చంపకమాలయైచనున్॥

* ఉత్పలమాలలక్షణం *

భానుసహస్రవిర్ భరన భారలగంబులతోటి జెప్పిరన్ ।
పూనికచేసమస్తజన పూజ్యమునుత్పలమాలయైచనున్॥

* మత్తేభలక్షణము *

స్నయదూరావిలసత్త్రయోదశయతి న్మత్తేభవిక్రీడితా।హ్వాయమైయొప్పుచునుండు॥

* సీసపద్యలక్షణము. *

కరమొప్పుదేవేంద్రగణములారిటిమీద । భానుద్వయముసునిల్పపాదమయ్యె।

* గీతలక్షణము. *

ఇనగణత్రయంబు ఇంద్రద్వయంబును । హంసపంచకంబు నాటవెలది।
సూర్యుడొక్కరుండుసురరాజులిద్దరు । దినకరత్రయంబు తేటగీతి॥

* కందలక్షణము. *

కందము త్రిశరగణంబుల*కందముగాభజసనలము*లై దేగణముల్ ।
జానున్ నాఱిటనలజము*లొందున్ మదిగురుప జగణ*ముండదు బేసిన్॥
ద్వాదశమాత్రలు తొలుతటి*పాదంబునకు రుద్వితీయ్య*పాదంబునకున్ ।
మూడంబుతోడనిరుబది*పాదుగ జెప్పంగవలయు*బహుపదిలముగన్॥
గురువు-ఽ-ర-లఘువక్షరములు.

* గణలక్షణము *

చంద్రసూర్యవంశీసచక్షుకౌరుద్రుని । మూడుకన్నులందుమూడుగురువు।

దివ్యారిశౌరిచేతిద్వియనిపల్క । ప్రత్యేకయతియునగుప్రాకటముగ ।
రిపులనుశౌరిహరించెననగలచ్చు । నెదశౌరితగధరియించెననగ ।
భిన్నయతియుజనుప్రియమయ్యెడుత । కృష్ణరారనన్ వరారన్వలేల ।
యనసేకతరయతిదనరు దేవాధిప । వరదసంతతభవభయవిదూర ।
లాలితపదనఖదంభగోపార్భక । యనిపల్కగనభేద యతిదనర్చు ।
ఘన్మధరశేరశృంగారగాత్రయనంగ । సంయుక్తవిశ్రామసాజ్ఞదనరు ।
అదరించకురుముద్దరాలనుసేకునే । కాంతమేలర జవరాండ్రపోటి ।
యనగనాగమసంధి యతియగుచెలులకు । కృష్ణుడిచ్చురు నాలుగేశిమణులు ।
నాగవిభాగవిశ్రామంబువాట్లిల్లు । హరిమమ్మ్రబ్రోవంగదయ్యవైక ।
టప్పరాచలమేలయనగనామూఖండ । నళిమోదమమునుసలలితముగ ।
గణుతింపరఘురాముకంటెదైవంబులే । డనపంచమివిభక్తియతిదనర్చు ।
షడ్గుణజితసుప్రసంగయనగసూక్ష్మ । విశ్రాంతిదనరుపావిన్యమొప్పు ।
అజనుతకమలాక్షుయఘబృందమదశిక్షు । యనిపల్కగసరసయతిదనర్చు ।
ఇమ్ములనున్నవాడేహరియనిపల్క । కాకుస్వరవళిప్రకాశమలరు ।
హేరామనన్నుబ్రోవవేదీనజనుడజుం । డోనన్నుబ్రోపరారోమహాత్మ ।
లారనకాకుస్వరప్లుతవళియగు । ఇనతేజననుగావవేయటన్న ।
శోకప్లుతంబగుప్రాకటంబలరగ । నచ్చుతననుగానవాయటన్న ।
సంశయప్లుతముననిశ్చలతదనర్చు । నీవేగతిలక్ష్మిపతీయటన్న ।
ప్లుతయుగవిశ్రామముప్పతిల్లునువేట్క । నలినాక్షుసుగుణావతంసయనగ ।
నగ్రాహ్యవిశ్రామమమరునగ్రాహ్యసం । బంధవళులునాదిబరగిశవిల్లు ।
గీ॥ నిక్కమలరగనలుబదియొక్కయతులు । దెలిపితినిసంపదలొసంగియెలమిప్రియము
గలిగిచిరుమద్రినరసింహ్వాకవినిబ్రోవ । నగునుజలదుగ్ధపురిరంగఖగతురంగా॥
సీ॥ తూకునుకఖగఘల్ చఛజఝల్ శషసలు । అయహల కెల్లకియ్యలుఘటించు ।
పోలింపఫుబుభుల్ మూలకుజెల్లును । నామిడిజెల్లునుననణలకెల్ల ।
మామిడిజెల్లునుమాకునుంబాలకు । తామిడిజెల్లునుతథదధలకు ।
కీర్తింపకారికనుగిల్కయురేఫయు । లామిడిజెల్లునులళలకెల్ల ।

కైటభారి రలంబు గజవరదా నవంబు । నవమజవినుత నలలమయ్యె ।
గీ॥ రగణగురువు దేవరాజా యనంగ । పద్మాపతీ యనంగ తగణగురువు ।
సరహారీ యనంగ సరహా నరసింహ । నాగనొప్పు నగము నలఘు సలము

కమలనాభా	I I I U U ...	నగగం	...	నగణంమీద రెండుగురువులు.
కమఠరూప	I I I U I ...	నహం	...	నగణంమీద గురులఘువు
అసురాంతక	I I U I I ...	సలలం	...	సగణంమీద రెండులఘువులు
అద్రిధర	U I I I ...	భలం	...	భగణంమీద లఘువు
భద్రియశా	U I I U ...	భగురువు	...	భగణంమీద గురువు
అంభోజాక్ష	U U U I ...	మగణలఘువు		మగణంమీద లఘువు
భువనేశ్వరా	I I U I U ...	సవం	...	సగణంమీదలఘుగురువు
అఘవిద్వేషి	I I U U I ...	సహము	...	సగణంమీద గురులఘువు
పీతాంబర	U U I I ...	తలము	...	తగణంమీద లఘువు
కైటభారి	U I U I ...	రలం	...	రగణంమీద లఘువు
గజవరదా	I I I I U ...	నవం	...	నగణంమీద లఘుగురువు
అజవినుత	I I I I I ...	నలలం		నగణంమీదరెండులఘువులు
దేవరాజా	U I U U ...	రగణగురువు		రగణంమీదగురువు
పద్మాపతీ	U U I U ...	తగణగురువు		తగణంమీదగురువు

(ఈ పదునాల్గు చంద్రగణాలు,)

౧౪ చంద్రగణాలు.
౬ ఇంద్రగణాలు,
౨ సూర్యగణాలు.

౨౨ ఇదిగణక్రమం

తగణం	నగం	రగణం	సలం	నగం	భగణం	నగణం	గల-
రాజేంద్ర।	వినుసుధా।	తాళిలో।	నొకపర్వ।	తముత్రికూ।	టంబన।	దనరు।	చెలం

లుదయమయ్యెదానన్నొప్పరెమగణంబు। అందుసప్తగణములమరబుట్టె।
గురువులునిమదలుజడ్డ। కర్రములుబొట్టలుపిరుందకడనూదినయు।
కర్రములు పెరయవిలఘువ్రలు గురులఘువులు వరసగూడకొనగణంబయ్యె॥

కం॥గాయన్ననొకర్రగురువగు*లాయనగాధాత్రినొకర్ర*లఘువనకునాను।
బీయకురములుగణములు*పయినిప్రయోగంబుగాగ*బరపగవలయున్॥

కం॥భరతనగనలసంబులు*వరుసంనివియూరు నెన్న*వాసవగణముల్
ధరనహాలుయినగణంబులు*ఉగుతరసత్కీర్తిసార*యుత్తమగుంపు॥

భగణం తగణం నగం నలం సలం రగణం యీ ౬ న్నూ ఇంద్రగణాలు.
నగణం హగణం యీ ౨ న్నూ సూర్యగణాలు.

క॥౦॥గురువులుమూడిడమగణము * పరగంగానాదిగురువు*భగణంబయ్యెన్
సరిమధ్యగురువుజగణము*విరచితముగనంత్యగురువు*వినుసగణముగన్

శ్లో॥ఆదిమధ్యావసానేషు। యరతాయాంతిలాఘవం।
భజసాగౌరవంయాంతి। మనౌతుగురులాఘవం॥

శ్రీరామా	మగణం	ల ల ల
కాయజు	భగణం	ల । ।
విధాత	జగణం	। ల ।
కమలా	సగణం	। । ల
కరము	నగణం	। । ।
మహేశా	యగణం	। ల ల
పావనీ	రగణం	ల । ల
గోపాల	తగణం	ల ల ।

కం॥ సగణంబుమూడులఘువులు*యగణంబునకాదిలఘువు* యమతన యసభా * నగణంబు మధ్యలఘువగు * తగణంబున కంత్య లఘువు*తత్వజ్ఞనిధీ॥

యీ వ్వియెనిమిది గణాలు.

(చంద్రగణాలు.)

సీ॥ కమలనాభానగగంబుకమఠరూప। నహమసురాంతనాగసలల।
మద్రిధరభలంబుభద్రియశాయన్న। భగురువంభోజాక్షుమగణలఘువు।
భువనేశ్వరాయన్నసవమఘవిద్వేషి। సహాముపీతాంబరసాజ్ఞతలము।

శక్తిన్వాయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణతత్త్వకంబా ధ్యానేక సదృష్టాంతసప్రమాణక [illegible]

---

* కందార్థము. *

౧౩* పునరుక్తిగలిగియుండిన*వినికోపముశాయుచలసు* [illegible] * [illegible] వారుదూరపక్షము*గనవలెదగ్గెరనటంచు*గల్పించినారు* [illegible] * [illegible] ము లోనూ*జనసిజనకులు*తమతనయూలపునరుక్తి*[illegible] లశికల్పించినారు* తెలియుకకాదీ గ్రంథాములో [illegible]

* రామస్తవరాజం *

సీ॥ తనయుడైనవాడుతలిదం డ్రిసుందర । బిడ్డమాడనపయు [illegible]
యుట్లమీరాయనన్ను హర్షించినసతతంబు । ప్రీతిపోషణంబు చేసునట్టు [illegible]

* నీతిశాస్త్రం *

శ్లో॥ అమృతంసద్గుణాభార్యా । అమృతంబాలభాషితం ।
అమృతంరాజసన్మానం । అమృతంమానభోజనం ।

* భాస్కరశతకం *

చ॥ నుడువులనేపుడాచాలని మున్యుష్యు [illegible] తప్పనాడినన్
గడుకృపతో జలంగుదురు కానియుదల్పసత్జ్ఞులెల్ల
దప్పడుగులుబెట్టుచున్న డచునప్పుడు [illegible]
దొడగుదురింత్తేకాని పడదోయుదురే [illegible]

---

* [illegible] *

౧౪* యిదియాంధ్రకవిత్వంబని*మదిలోయ [illegible] * [illegible] * [illegible] వన్నెపశిడిని*మదమునతో ల్పస్థైనుంచ*ముట్టాకుం [illegible] * [illegible] * [illegible] కుందుమురా* యిదిగాకకులహీనుడిచ్చినద్రవ్యాని * [illegible]
దాన్ని*ముట్టాకుండుమురా*లోకులచాతి*[illegible]

గీ॥ శక్తిద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్త్వకందార్థానేక సదృష్టాంతప్రకాశిక

(విషమాక్షరములు.)

క॥ మూడవతా నమొదటి వి*మూడు సరళవర్ణములును*మూడవస్వరము
మూడవయూష్మాక్షరమును*గూడమగదియించు నెట్టి*కూళకునైనన్॥
మూడవఅక్షరమందు గ । జ । డ । ఇ । స । యీ ౫ అక్షరములు చెప్పకూడదు.

సీ॥ నృంబు జా షురమునొప్పునార్లలరోన । షోడశాక్షర మూరవచోటనిల్పి ।
మచ్చరంబునదనుజంపవచ్చినట్టి । చెడుగునకునైనపద్యంబు నుడుగవలదు॥
ఆదియందుమనిగ్రహబీజంవత్తాక్షరం బుంటె అది మొదలుకొని
ఆరవది యేడవదితకారంపడనివ్వవద్దు॥

శ్లో॥ పురాస్త్రరసగిరిరుద్రేష్వకచటహామాతృకానింద్యాః। అనే వ్యాకరణసూత్రం
చాతను పురా మూడింట అస్త్ర అయిదింట రస ఆరింట గిరి యేడింట రుద్ర పదకొం
డింట అ । క । చ । ట । హా । యివ్వికూడవు తెల్యవలెను.

క॥ గలనగణములినులింద్రులు * నలనగసలభరతలింక * నగగ । నహా । సలా । భల
భగురు । మలఘు । సవ । సహా । తల । రల । నవ నలల । రగురు । తగ । ంములజా ।
గలం । నగణము । యీ రెండున్నా సూర్యగణాలు.

నలం । నగం । సలం । భగణం । రగణం । తగణం । యీ ౬ న్నూ యింద్రగణాలు.
భలం । భగురు । మలఘు । సవం । సహాం । తలం । రలం । నవం । నలలం । రగురు।నగగం
నహాం । సలలం । తగురు । యీ ౧౪ న్నూ చంద్రగణాలు.

క॥ శ్రీకారముకృత్యాదిని*ప్రాకటముగనున్న జాలు*బహుదోషములన్
బోకార్చిశుభములొసగును*బ్రాకృతముగనినుముసోకు*పరుసముభంగిన్॥

టీక॥ శ్రీకారమునకుశుభకర మెట్లంటె నేని శవర్ణ రేఫకార సంయోగమువలన శ్రీకా
రమయ్యెన్ శవర్ణ రేఫలకు చంద్రుండును ఈకారమునకు సూర్యుడును గ్రహములు
గాన వారిరువురకు అన్యోన్యమిత్రత్వము గలుగుటవలననున్ ఈకారశవర్ణంబులకు
లక్ష్మి యధిదేవతయగుటవలననున్ లక్ష్మ్యప్రదోహంతాశనః శ్రియమిచ్ఛేద్ధుతాశనాత్
ఇట్లని చెప్పుటవలననున్ శ్రీకారములక్ష్మీప్రదంబని యెరుగనది॥

కం॥ యిలనొక్కగడియనైనను*బలవిక్రమకీర్తిరుచుల*భాశిల్లెడునా
బలియునదె బ్రతుకుగాకిక*బలిదినివెయ్యేండ్లుగాకి*బ్రతుకదె యెందున్॥

కం॥ బలవిద్యావిక్రమములు*గలవస్తువులనుభవించు*ఘనుడొప్పులుగా
నలకుక్కశ్లోకద్రిప్పుచు*పలుమరునంటకపుకడికె*పరువులు బెట్టున్॥

కం॥ కడికై శునకంబడుగులు*ముడుచుక కూర్చుండికడుపు*మొగమేచూచున్
పుడమిమదేభంబెవ్వరి*నడుగుకొనిందినదు*ధీరమగుమతిగాంచున్॥

చ॥ శునకమునట్టియన్నముడుసున్ పలువై పులకంకికంకియం।
తనెకడుత్పత్తినొంది ప్రమదంబువహించుమృగేంద్రుడైతెతం।
న్నెనసిననక్కనున్నొడిమదించుగజంబెహరించుభూమినే।
జనుడుబలానురూ పఫలసాధనవాంఛయొనర్చునేకదా॥

గీ॥ అతిభరము లేదుకార్యసమర్ధునకును। రాజితో ద్యోగనిధికిదూరంబులేదు।
జగతికోవిదునకువిదేశంబులేదు। ప్రియముగాబల్కువారికిపరులు లేరు॥

* కందార్థము *

౧౬* తప్పొప్పులురెంటెన్నరుగని*తప్పుతనందుండిదీన్ని*తప్పనికూశే* తప్పెడునరు నకుజెప్పెద*చప్పుడుచాలించుమనుచు*సభవారువినగా* సరెసరెనాని * సభవారిట్ల నగా*చెప్పినవినకుంటె తప్పువానిదెసుమ్మి* తప్పొప్పిగలిగినవెనక నొప్పెవాడెప్పును * సభవారువినగా*సరెసరెనాని*సభవారిట్లనగా॥

కం॥ తక్కువపాండిత్యముచే*నిక్కపండితులుమెచ్చ*నేరరుప్రీతిన్
యెక్కువపాండిత్యముగల*చక్కనిపండితులుమెచ్చి*నరెసన్నట్లున్॥౬

కం॥ స్వచ్ఛాన్వయగుచ్ఛములని*స్వచ్ఛయొనర్చెదరుకవులు*పృధుయశలానా
యిచ్ఛజనించినజడుపుడి*యచ్ఛాపద్యంబులివ్వి*యానాంతముగాన్॥౧౧॥

కం॥ తాముత్తమతప్పొ నెరుగక*నామాటలుతప్పులనుచు*నవ్వేజనముల్
సామాన్యులనుచుదెలియుము*నీమానసమందులెస్స*నిరుపమసుగుణా॥౧౨॥

శ్రుతి॥ ప్రాకృతే సంసృక్తే చాపి । స్వాయంప్రోక్తా స్వాయంభువ ।
త్రిషష్టిశ్చతుష్షష్టిర్వా । వర్ణాశ్శంభుమతే మతాః॥

* రామలింగేశ శతకము *

సీ॥ ఆరగింపంగ యోగ్యముగాకయుండునే । పైత్వక్కుబిగుసైన పనసపండు ।
మాధుర్యమెడలునే మామిడిపంటికి । దాడిమపట్టునజీడికొడరుమాత్ర ।
గేదంగివిరివాళిగిలింపకుండురే । యగ్రభాగమునముండ్లమమాత్ర ।
అఖిలాంగసీమనొయ్యారంబుతిలకించు । కమలాక్షికొకవంకగలుగినేమి ।
గుణము బహుళంబు దోషంబు కొంచమైన । గొదవ జెందక యుండు నెక్కువగుణంబు
తారుమారైననిదియె పద్ధతిదలంప । రామలింగేశ రామచంద్రపురవాసా॥

* కందార్థము *

౧గీ* ఆసాంతముయీగ్రంథము * ప్రాసయతుల్ శబ్దగణము భావముయుక్తుల్* జూచిసరిపడనిచోటను*యీసభలో పెద్దలెల్లా*యీదిదిద్దావలెనూ *దిద్దియిదేనా*మదికద్దవలెనూ*మీసాటివారికివ్యాసాటలేదుంటే * నాసాటివారి బ్రతుకే సాటిగాకుండు* నిదిదిద్దావలెనూ*దిద్దియిదేనామదికద్దవలెనూ॥

* రాజనీతిరత్నాకరం *

గీ॥ కంటకోత్కరపూర్ణంబుగాని మొగిలి । తరుపపంకస్థమునుగాని తామరసము ।
మొదలకౌటిల్యవతిగాని మోహనాంగి । వ్రణకళంకరహితమైనమణియుగలదే॥

చ॥ కదశినబంధుకోటికుపకారముశేయగబూనికిన్కచే ।
గదిరెడిశత్రురాజికపకారముశేయగబూనివైభవా ।
స్పదములగుభూమిపాలకులసన్నిధినుండుటగాక నెట్టివా ।
డదయతపొట్టబోసుకొనడబ్ధిపరీతవసుంధరాస్థలిన్॥

కం॥ సంగడిపలుసుర నెవ్వడ*పొంగకరుణబ్రోచువాడు*బ్రతుకగవలయున్
మూగలగనిచెంచుపుచే*కొంగతనపొట్టబోసు*కొనదేయందున్॥

* రాజనీతిరత్నాకరము *

సీ॥ గుడికొనకురాయియెక్కించతడవుగాని । పుడమిమీఁదికిదొలుపంగతడవుగాదు ।
ధర్మసంస్థాపనముసేయ తడవుగాని । కడతభవకోటులొనరింప తడవుగాదూ॥

సీ॥ వాకరితెరవుబొప్పుచుండెడి మనుజుండు । తివిరితానేకీడుదెచ్చుకొనుట ।
వాకరితెరువుబొకనుండునానసునకు । నిపుణవృత్తినెన్నరిపులుగలరే॥

సీ॥ హంసపరివృతమగుకొంగయశముజెందు । క్రౌంచపరివృతయంచవిఖ్యాతిగనదు।
ఘనులలోనుండుహీనుండుఘనుడు చెనటి । జెనులలోనుండునధికుండు చెనటిగాడే॥

కం॥ తనపట్టు నెహురుబలిమియు*తనబలిమియుగానలేక*తామసమునను
ప్పనిపని జేశినతనికి*నొనగూడు నెశుభములశుభ*మొందక తెలియన్॥

కం॥ తనపట్టె గెలుపుపట్టని*తనయెడనొకనేరమేమి*దగులదనుచుదు
జనుండుహతమకమునగానదు*గనకనధర్మమునవాడొ*కడుభగ్నమగున్॥

* కందార్థము. *

౧౭* యిలుజొచ్చిగ్రామసింహ్వము*కలదొంతులగూల్చుపింటిగరితలొరుగుదొం*
తులుచక్కజేతురట్లనె*యిలసుకవిజనోక్తితప్పు లెంచూదుర్జనుడూ * తప్పొప్పుగావిం
చూసజ్జనుడూ*తులలేనిబుద్ధిమంతులు సర్వజ్ఞులుమీరు * తెలుసునాతలపునేదెలిపేదే
మికతప్పు * లెంచూదుర్జనుడూ* తప్పొప్పుగావించూసజ్జనుడూ॥

కం॥ అందరినిశణుకుచుందురు*కొందరుదుర్మార్గవృత్తి*కుటిలజనంబుల్
యందరినొగిచ్చికరుచుచు*మందలవలెకొతులుండు*మాడ్కినిక్రూరా ॥౨౭౨॥

* రాజనీతిరత్నాకరము *

కం॥ చెనటియగువానిదుర్గుణ * మనయముదొలగింప*బ్రహ్మకైననువశమా
శునకంబుత్రోకబద్దల*దినముంగట్టంగవంక దీరునె చెపుమా॥

* వేమన శతకము *

గీ॥ తప్పులెన్నువారు తండోపతండముల్ । పుర్వజనుల కెల్ల నుండుతప్పు ।
తప్పులెన్నువారు తమతప్పులెరుగరో । విశ్వదాభిరామ వినరవేమా॥

* కవిచౌడప్ప శతకము *

కం॥ పెద్దనవలెకృతిజెప్పిన*పెద్దనవలెనల్పకవిని*పెద్దనవలెనా
యెద్దనవలెముద్దనవలె*గ్రద్దనవలెకుందవరపు*కవిచౌడప్పా॥

* సభావిజ్ఞాపన *

(కీర్తన,)

* పల్లవి *

సభికులారామీకు ప్రొమొక్కేనూ । నామనవివినుఁడీ ।
సభికులారామీకు ప్రొమొక్కేనూ॥

* అనుపల్లవి *

ఇభముఖునిజనకుణ్ణిసీతావిభునినే కీర్తనలచాతను । లభితకామ్యుడ నౌటకొరకై
యభినుతించెద నిపుడువినుమని ॥ స ॥౧॥

చరణములు •

అప్పకవిముఖకవి కృతాంధ్రములూ । మేఘమాఘాదిక । గొప్పగొ సంస్కృతపు కావ్యములూ । యప్పటికినేజదువలేదవిచెప్పినాడనుయీకవిత్వము తప్పులో వొప్పులోయిదివిని తప్పులుంటేదిద్దవలెనూ ॥ స ॥౨॥ చదువులను చతురాననులుమీరూ । యజనాదికర్మ సముదయమునను వసిష్ఠులైనారూ । మదనవైరినిమదనుతండ్రినిహృదయ కమలమునందు నిడుకొని । వదలకనుపూజించువారని । మదికిదోచెనుగాననేనూ॥ స॥ ౩॥ గురుముఖోక్తిని మిమ్ములనుమీరూ । గురుతెరిగిప్రాకృత । నరులవలెనే సంచరించేరూ వారలుమీసామర్థ్యమెరుగరు । యెరిగిమీచరణములుగొలిచితె । చరమపురుషార్థంబువారికి । కరతలామలకమూగావున ॥ స ॥ ౪ ॥ వాసిగాకొలనూరుభద్రాద్రి । వాసులకునామది । చేశితో కొలనూరుభద్రాద్రి । యీసమయమున భాగవతకృష్ణా దాసరమ్మని పిల్చుకొనిమీ । దాసునిగజేకొనుడుననునే జూసుటకు సరయూమతినివో॥ స॥౫॥

కం॥ వాకసారమైనవినకన్ *వికవికనవ్వేటి కుకవి* వేత్తల్లారా
ప్రకటించకమీశౌర్యం* బికదాచుకె మీకువూకు *హితమైనెమొస్సన్ ౧౦॥

కం॥ అర్థముదెలియక గ్రంథము*వ్యర్థంబనినింద శేయు*వ్యర్థులమాటల్
వ్యర్థములనియీ గ్రంథం*బర్థముసద్గురునివలన*బాగువినుడీ॥ ౧౧॥

* రాజనీతిరత్నాకరము *

కం॥ జలజాకరమునమకరము*మలయజతరువునభుజంగి*మధువునసరఘా
కులముగుణాఢ్యునిదండన్ *ఖలుడుండుటలెల్లనివి*వికారగుణంబుల్

గీ॥ శేయరానిపనులు శేయగారాదెందు * శేయువచ్చుపనులు శేయువచ్చు।
బైటవోడబోముపరికింపనీళ్లలో * బండిబోదగానప్రౌఢిదెలియా॥

* రామలింగేశ శతకము *

సీ॥ మనుజునిదారిద్ర్యహాని మత్కుణంబెరుగునే। యెరుగునేవాయసంబెద్దునొప్పి।
మధుపానమత్తుడుమ్మలి సేవయెరుగునే। కంటివేదన మశకంబెరుగునె।
పేనేమెరుంగును పెడతలకండూతి। యెరియించుప్యధ చీమయేమెరుంగు।
తనభార్యవిరహవేదన జారుడెరుగునే। మృగయుండెరుంగునే మృగముబాధ।

గీ॥ యెరుగునేయల్లుడత్తవారింటిలేమి। ప్రజలకష్టమునిర్దయ ప్రభువెరుగునె।
యెరుగరింతియుకాక పరేంగితంబు। రామలింగేశ రామచంద్రపురవాసా॥

సీ॥ ముంజేతికంకణంబున కద్దమేటికి। తంగేటిజుంటికి దాపయేల।
వెలికాటుగ్రమ్మునూరలు చర్విల్లనేల। పరులెన్న నేలస్వభాగ్యగుణము।
దొడ్డదియననేల దొరదాల్చురత్నంబు। గోచిబెట్టినలేమిదాచనేల।
జవ్వాదియలదిన జంకలెత్తగనేల। విధవకుపలసుళ్లువెదకనేల।

గీ॥ వెర్రితనమున్నచేష్టల వి తెల్ల। దేటపడుగాకవాక్కుచ్చి దెలుపనేల।
గృహిణిలేకున్న గృహసౌఖ్యమెన్ననేల। రామలింగేశ రామచంద్రపురవాసా॥

* కందార్థము. *

౧౯* అగామీకథయట్లన*బాగుగివివరింతుచప్పుల * పంపుగాన్ * ఆగమనిగ మోపనిషత్సాగరమథితార్థమవల * సాంగోపాంగముగాన్ *దయతో *వినుడి* సాంగోపాంగముగాన్ *ప్రాగర్థచరమార్థయోగాములకుసం *యోగాముగావించి శేగుత్తరిగి నదంత*సాంగోపాంగముగాన్ *దయతో వినుడి*సాంగోపాంగముగాన్!

చం॥ యితడుసమస్తనీతివిదు డితడుధర్మకళాధురంధరుం ।
డితడనిశాన్నదానపరుడితడుమూర్ఖుడితండుసజ్జనుం ।
డితడుమహాజనుండని పరేంగితభావమెఱుంగుధారుణీ ।
పతికిలభింపకుండునె యపారధనప్రభుతావిశేషముల్॥

గీ॥ అహితహితవిచారమరయక కూర్చిన । పలుకువినకనుదరభరణయాత్ర ।
వశతదిరుగుమనుజ పశునకుపశువున । కేదిభేదమాత్మ నెంచిచూడ॥

పశువులకువిశేష గుణంబులు గలవు.

చం॥ వెరపునబట్టబైటికసవేతిని నాగటికుక్కచేవసుం।
ధరఫలియింపజేశిబెడిదంబగుపోటులకోర్చిబండిపై ।
బరువువహించిబ్రోచుటకె పాల్పడునట్టిగవీంద్రునెన్నచో ।
నరపశునీచుశేయదగునా సకలాగమశాస్త్రకోవిదుల్॥

* రామాలింగేశ శతకము *

సీ॥ నారమేయంబుట్టి చేరుదెంపునుగాని । పడకుండబట్టునే పాలకుండ।
కోలికొబ్బరికాయ కొనకెక్కపడద్రోయు । దానిజలంబులు ద్రావగలదె ।
ముసుసలిపెండ్లాడి ముదితయూవ్వనమువ్య । ర్థముజేయుగాకేమిదానగాంచు ।
కాకిముంగరనోరగరచిడొంకలపాలు । గావించుగాకేమి గాంచుదాన ।

గీ॥ చెడుగునసుడాయు సంపదజెరుచుగాని । తనకుఫలమేమిగలుగును తథ్యమరయ ।
నిందమాత్రంబువానికి నిల్చుజగతి । రామలింగేశ రామచంద్రపురవాసా॥

* కందార్థము. *

౧౮* తనగొప్పనెంచరేమో*జనులనితలపోశిసాధు*జనకృతకవితల్* వినడితరులు వినగోరిన*వినకనరాదనుచుమనసువిరుచూదుర్జనుడూ* వినివినిపించువేడ్కసజ్జనుడూ* కనవాచ్చెముంజేతికంకాణాలకువేరె*ఘన నిల్వూటద్దాముగావాలెనామనసు* విరచూ దుజానుడూ*వినివినిపించూ*వేడ్కా-సజ్జనుడూ॥

సీ॥ అనిపల్కి వినిపించెదా పెట్టానిట్లనె । భూతకర్దమము చేబోడమెస్థూల ।
తను ప్రవృత్తింబున స్తంభంబువలెనీకు । కనుకయీ దేహంబు గావు నీవు ।
అని వినయముప్పొనేనదిగాక మరియేమ్య । పంచకృతములైన పంచభూత ।
ములజనించినవి గనుక నేననెటిభ్రాంతి । దగిలెనీవదిగావు దాన్ని బాయు ।
మనఁబాసి విడిచి నేననెటిదేమనియన్న । నీవు నీవయ్యుండి నిన్ను నీవు ।
గీ॥ యెఱుఁగబోవుట కారణమెఱుకననిన । నదిమహాకారణము వీటి నరయదీవు ।
అవియు నిన్నుఁగనఁగ లేవనియనిన మ్రొక్కి । చేతులు మొగిడ్చి ప్రస్తుతుల్ జేశి జేశి ॥ ౭ ॥

సీ॥ పంచభూతములెందు ప్రభవించెననవిని । ఆత్మలో నేనాత్మననెటిదొకటి ।
గలిగెను మహాతత్త్వముల మహాతత్త్వము । కుదయించె నొకగుణక్షోభితియది ।
చెలగి సత్త్వాదుల సృజియించె తామస । గుణముకంబరమను కొంచుకతనికి ।
వాయువావాయువందనలమాయనలమం । దుదకంబు బోడమెనాయుదకమందు ।
గీ॥ భూమియీయన్నిటికి విరాట్పురుషుడతడె । స్థూలతనువయ్యె శివునకు సూక్ష్మమఖిల
దేవతానీకమయ్యె నాదేవవిభుని । కతని కారణతను ప్రకృతి సర్వ ।
సాక్షి నాలవదేహమాసక్తియవిన వే ॥ ౮ ॥

గీ॥ అష్టతనువుల పర్ణములష్టగుణము । లష్టమాత్రకలష్టాభిమానులష్ట ।
నిలయములుగలవవితన్ను నిన్నెరుగను । యిన్నిటినినీవె యెరుగుదు నీవె నేను ॥ ౯ ॥

సీ॥ అణుమహాచైతన్య మవ్యయమవ్యక్త । మజమచలమనంతమాత్మ నీవు ।
అనవినికర్తృత్వపూత్మదోతనుప్రదో । పాపపుణ్యద్వ[illegible]లమెచటిదో ।
తనుపునన్నిట్లు చైతన్యప్రవేశమో । ఉత్పత్తినాశంబు[illegible]వో ।
యిన్నిటినెరిగించుమన్న నాగురుడనె । ఖరకరదీపప్రకాశములను ।
గీ॥ జనులుతమతమస్వప్రయోజనములన్న । జేయరవిదీపములు వాటికాయసాక్షు ।
లట్లనీ తేజమునను యీయంగ సమితి । కార్యములు జేయుచుంటి నకర్తవరయా ॥ ౧౦ ॥

గీ॥ అర్కుడుదయింపగనిపశుపక్షులవనీను । రుగొనరించినపనుల సూర్యుడు స్పృశించ ।
నట్లు సుకృతాఘములను నీవంటవాగ । మెరుగదవిటి నిజడమ్ముదానెట్లనుగా ॥ ౧౧ ॥

సీ॥ అనుభవింపుచునుండు నజ్ఞానియపుడు । బాబుచ్చి నిగనిపళి బాలర్గుడశి ।
నట్లు కుమ్మరి జేయు కోట్ల బానలయందు । గగనంబు జొచ్చెనగి తినియాత్మ ।

క॥ సకలనిగమాగమాది*ప్రకరమహానారికేళ*ఫలసారముఁదీ
శ్లోకగ్రంథము జేసితిలో*కికజనులాకవేళగొన్న*కీడుదొలఁగన్ ॥ ౨౬॥

* కందార్థము. *

౨౦* మోదమునప్రొద్దుబోకకు*వాదిప్రతివాదులగుచు*వరగురుశిష్యుల్*వాదించిరనుచునొకసం*వాదముకల్పిస్తికలగా*వదలాకవినుడీ* మొదటినుంచి తుదవెళ్లగనుడీ* వేదాంతార్థతీతవేత్తాలుమీరిందు* యేదేదిసవరించుడిదెనావిజ్ఞాపన*వదలాకవినుడీ*మొదటినుంచితుదవెళ్లాగనుడీ॥

క॥ గురుశిష్యులమాటలవలె*పరిపూర్ణపుబోధకంద*పద్యఫణితిచే
విరచిస్తివినుడిముందర*జరిగేముచ్చట్లుమీకు*సహ్యంబైనన్ ॥౨౧॥

* గురుశిష్యసంవాదషోడశి *

క॥ శ్రీమద్భాగవతాన్వయ * తామరసాదిత్యకృష్ణధాత్ర్యమరునకున్
మామకగురునకు మ్రొక్కి * మహామోదముతో డ*సజ్జనానందముగాన్ ॥౧॥

క॥ గురుశిష్యవచనములుగా * పరమరహస్యార్థమెల్ల*బల్కెదవినుడో
నరులారతప్పులెన్నక * హర్షంబీరీతియాట*లాడించుజుమీ ॥ ౨ ॥

క॥ సారముగనిసంసృతినిః * స్సారముగాజూచినట్టి*సద్గురునుత్తిన్
జేరియొకబ్రాహ్మణశ్రీ*నేరుపుగ మ్రొక్కియెదుట*నిలచిట్లనియెన్ ॥ 3 ॥

క॥ బిసరుహాభవకులభూషణ * వసుధామరవర్యవినుత*వరగుణబృందా
వసుధీశవంద్యచరణా * కుసుమాయుధశతసహస్ర*కోమలగాత్రా॥ ౪ ॥

క॥ అనివినుతిజేశినేనని * తనున్ననుదలపోయుచుంటి*తద్దయుబ్రీతిన్
మునుపిపుడిదినేగానం * చనితోచెను తెల్పవయ్య*అతివిశదముగాన్ ॥ ౫ ॥

క॥ నేననువస్తువయెట్టిదొ * నేనువిచారించితెలియ*నేరనయీవేళన్
దేనబుట్టినదొయెనుగను * నీనుతమద్గురువరేణ్య*దీనశరణ్యా ॥ ౬ ॥

జొచ్చుతత్వములలో జొచ్చిఘటోదక । మునఘటముగలిగినవనజహితుడు ।
జావలేదట్లాత్మజావడీదేహంబు । విచ్చిపోయినవైదువిధములైన ।
గీ॥ ప్రళయములుగలవందులో ప్రళయయుగము । పిండమందుండు రెండు బ్రహ్మాండమందు
గలిగియుండునుగురుని చేగలుగునొకటి। ప్రళయమనుమాటమృషసుమీపద్మనేత్రి ॥౧౨॥

గీ॥ అక్షిపురుషాద్యుపాసనలాదియైన। వెన్నొకలవాత్మనెరుగుటకన్నిటందు।
యెక్కువైనట్టిదీబోధ పెక్కుపలుకు । లేలనామాటనమ్మి తెచాలుచాలు॥౧౩॥

క॥ అనిశమునీవీబోధను*మనమున యేమారబోకు*మతివిభ్రమచే
మునుపటిమాయనుజూడవె*నినునీలోనిలువనివదు*నశ్చయముజుమీ॥౧౪॥

కం॥ అనిబోధించెనుదేశిక*జనపతితద్బోధనమ్మి*జాలమదాలగన్
జననమరణములకట్లనె*వినునృతతికిమాతృగర్భ*వేదనయణగున్॥౧౫॥

కం॥ తల్లావర్యులజాలమ*యుల్లంబీబోధమీద*యునిచియితరమౌ
చిల్లరబోధలవిడచెను*బెల్లముదినువాడు*చేదుబెట్టునెనోటన్ ॥౧౬॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశిక ప్రభువిరచితగురు
శిష్యసంవాదషోడశీ సంపూర్ణం

* కందార్థము. *

౨౧* కొంచముగోసరిపుచ్చక* పెంచినవీగ్రంధమనుచు* పెద్దలలుకగన్ * మించిన
వేడుకతో వినుడీ పెంచినయర్థంబు నేదె* ల్పెదలోకులెల్లా* అర్థముదెలశి*మదినుల్లాసిల్లా
పెంచితి పెంచితి కొంచామునెరుపు*పెంచుండెనదిలోతం చెంచీనామదినీదె *ల్పెద
లోకులెల్లా*అర్థముదెలసి మదినొసరొసిల్లా॥

గద్య

* ఇతి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణవిరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వ
శక్తిద్వయనిరాసకంబైనశుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థానేక సదృష్టాంత
ప్రకాశిక యందలిసభావిజ్ఞాపనమను ప్రథమోధ్యాయము.